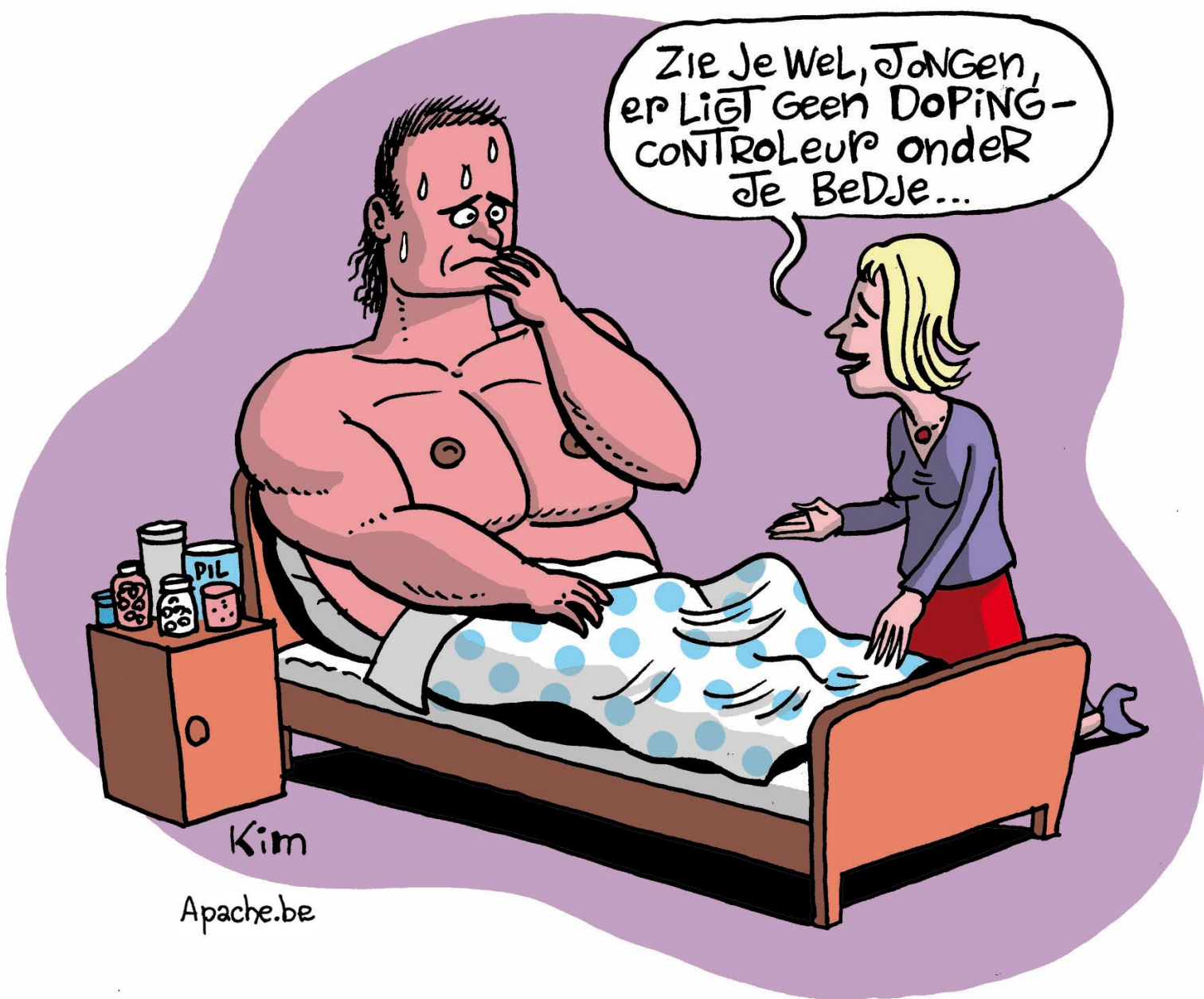

Dopingcontroleurs zijn ook gewoon mensen

Een onderzoek naar de rol van sociale interacties op de implementatie van het antidopingbeleid tijdens het uitoefenen van dopingcontroles

Dopingcontroleurs zijn ook gewoon mensen

Een onderzoek naar de rol van sociale interacties op de implementatie van het antidopingbeleid tijdens het uitoefenen van dopingcontroles

Naam	Jim Krugers
Studentnummer	6368212
Mailadres	j.krugers@students.uu.nl
Master	MSc Sportbeleid en Sportmanagement
Onderwijsinstelling	Universiteit Utrecht
Departement	Bestuurs- en Organiseringswetenschap (USBO)
Cursus	Onderzoeksseminar Sportbeleid en Sportmanagement
Cursuscode	USG7080
Scriptiebegeleider	Prof. dr. Maarten van Bottenburg
2 ^e beoordelaar	Dr. Arnout Geeraert
Cursuscoördinator	Dr. Michel van Slobbe
Datum	23-06-2020

Universiteit Utrecht

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het eindproduct van mijn masterthesis waarmee ik de twee jaar als student MSc Sportbeleid en Sportmanagement aan de Universiteit Utrecht met succes afsluit. Het zijn twee zeer leerzame jaren geweest voor mij, waarin ik zowel op theoretisch-wetenschappelijk- als op praktisch vlak mijzelf enorm heb ontwikkeld. Het duale karakter van deze opleiding heeft daar zeker aan bijgedragen. De combinatie van mijn studie aan de universiteit en stage bij SportUtrecht heb ik als zeer prettig ervaren, mede door de fijne stageorganisatie waarin ik terecht ben gekomen. Bij SportUtrecht heb ik de ruimte gekregen om aan veel verschillende aspecten van het werken in de sportsector te ruiken en is tevens veel in mijn persoonlijke ontwikkeling geïnvesteerd, waarvoor ik hen zeer dankbaar ben.

Mijn grootste dank gaat echter naar uit mijn scriptiebegeleider Maarten van Bottenburg. Zijn feedback was telkens zeer nuttig en tijdens de lastige momenten die ik heb ervaren met name in de opzet van het theoretisch kader en literatuurstudie heeft hij zeer bruikbare handvatten aangereikt waarmee ik verder kon. Daarbij kenmerkt het hem dat hij zeer behulpzaam was en in zijn begeleiding meer deed dan het strikt noodzakelijke vanuit zijn rol om mij te helpen het maximale uit dit onderzoek te laten halen, getuige ook de ingangen die hij voor mij heeft geprobeerd te creëren om de lastig benaderbare respondenten toch te kunnen spreken. Dit gecombineerd met zijn aanstekelijke enthousiasme heeft mij gemotiveerd het beste uit mezelf te halen en er mede voor gezorgd dat hier nu een product voor u ligt waar ik zeer trots op ben.

Daarnaast wil ik ook mijn andere professoren en mijn medestudenten bedanken, die elk op hun eigen manier een bijdrage hebben geleverd aan mijn ontwikkeling de afgelopen twee jaar. Hierbij wil ik mijn scriptiebuddy Arnoud Bostelaar nog even specifiek uitlichten, met wie ik veel heb samengewerkt de afgelopen twee jaar. Met zijn immer kritische blik is hij van waarde geweest in het verhogen van de kwaliteit van deze masterscriptie. Tot slot wil ik ook mijn ouders nog bedanken. Door de coronacrisis heb ik onverwachts veel tijd op Texel doorgebracht. Ik ben hen hierbij zeer dankbaar voor de ruimte die ze mij hebben geboden om optimaal te kunnen studeren en me volledig te kunnen focussen op mijn masterscriptie, met dit document als eindresultaat.

Nu het einde van de studie daar is begint voor mij spoedig een volgende fase in mijn leven. Door de ervaringen die ik de afgelopen jaren heb opgedaan, heb ik echter het volste vertrouwen in wat er komen gaat en kijk ik ernaar uit om een nieuwe uitdaging aan te gaan.

Ik wens u veel leesplezier.

Jim Krugers

Samenvatting

Binnen het onderzoek dat tot op heden is gedaan rondom dopingcontroles, is de dopingcontrole vooral beschouwd vanuit een technisch perspectief, waarbij de beleidsuitvoerder slechts als radar in het systeem werd gezien. In de praktijk blijkt deze situatie echter veel complexer aangezien de dopingcontrole een ontmoeting is tussen twee of meerdere personen die met elkaar interacteren, gedrag kunnen aanpassen op basis van elkaar en bijvoorbeeld een band zouden kunnen opbouwen. Daarom is dit onderzoek vernieuwend: de dopingcontrole is juist als een sociaal proces geanalyseerd, waarin een belangrijke rol is weggelegd voor de beleidsuitvoerder, de dopingcontroleur. In dit onderzoek heb ik gepoogd de complexiteit van de dopingcontrole bloot te leggen en te laten zien hoe het er echt aan toegaat in de praktijk. Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag: Wat is de rol van sociale interacties op de implementatie van het dopingbeleid tijdens het uitoefenen van een dopingcontrole?

Concepten rondom ontmoetingen en interacties hebben gediend als theoretisch raamwerk voor de studie. Beleidsuitvoerders kunnen, wanneer een organisatie zeer bureaucratisch gestructureerd is, het gevoel hebben vast te zitten in een 'ijzeren kooi' (Weber, 1922). Echter, uit de literatuur komt naar voren dat de praktijk vaak afwijkt van de richtlijnen en juist de beleidsuitvoerder hier een centrale rol in speelt (Lipsky, 1980). Dit is vooral zichtbaar in de face-to-face ontmoetingen en interactie (Bartels, 2013) en daarom is de koppeling gemaakt met de theorie van Goffman (1959; 1961) om deze interacties op microniveau te analyseren. Hierbij is onder meer ingezoomd op de concepten *role distance*, *role obligations*, *front stage* versus *back stage* en *trust building*.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van zowel documentanalyse als interviews. Een opvallende uitkomst hierbij is dat in de beleidsdocumenten zeer weinig over de rol van de beleidsuitvoerder vermeld staat, maar in de interviews blijkt dat dit thema weldegelijk op de agenda staat bij de antidoping-organisaties. Zo wordt aangegeven dat bewust verschillende controleurs naar een atleet gestuurd worden, al blijken de ervaringen van de atleten zelf hierin anders. Zij geven juist aan veelvuldig door dezelfde controleurs gecontroleerd te worden. Echter heeft dit herhaaldelijk contact een positief effect op het vertrouwen van atleten in het dopingsysteem, omdat de dopingcontroleur voor hen op deze manier het beleid personifieert. Ook kunnen dopingcontroleur en atleet een band opbouwen. Hierdoor kan de controle informeler verlopen, echter beïnvloedt dit de procedures niet. Dit komt mede door de professionaliteit van de dopingcontroleur.

De procedure van een dopingcontrole is zeer strikt, waarbij de controleur weinig ruimte ervaart om hiervan af te wijken. Deze striktheid draagt echter juist bij aan het vertrouwen van atleten in de procedure. Een lastige uitdaging voor dopingcontroleurs kan hierbij zijn om enerzijds de procedure te volgen en anderzijds menselijk te blijven. De dopingcontroleur past hierbij verschillende technieken toe om de atleet op zijn/haar gemak te stellen met als doel de dopingcontrole op een goede manier te voltooien. Het onderzoek laat zien dat de dopingcontroleur hierbij soms uit zijn/haar rol stapt, gevoelens toont en de grens opzoekt van wat toelaatbaar is binnen de strikte procedures van een dopingcontrole. Deze menselijke aanpak wordt gewaardeerd door atleten en draagt daarmee tevens bij aan het vertrouwen.

Inhoudsopgave

Voorblad

Titelblad	1
Voorwoord	2
Samenvatting	3
Inhoudsopgave	4
Lijst met afkortingen	6
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Probleemstelling	7
1.3 Doelstellingen	8
1.4 Relevantie	9
1.4.1 Maatschappelijke relevantie	9
1.4.2 Wetenschappelijke relevantie	9
1.5 Context	9
1.5.1 Maatschappelijke context	9
1.5.2 Bestuurlijke context	10
1.5.3 Organisatorische context	10
1.6 Hoofd- en deelvragen	10
1.6.1 Centrale onderzoeksvraag	10
1.6.2 Deelvragen	10
1.7 Leeswijzer	11
2. Theoretisch kader	12
2.1 Publieke professionals en bureaucratie	12
2.2 Interacties	14
2.3 Theoretische concepten Goffman	15
2.4 Koppeling met dopingpraktijk	16
3. Literatuurstudie	18
3.1 Effectiviteit antidopingbeleid	18
3.2 Standaardisering en professionalisering	19
3.3 Procedures	21
3.4 Opleiding	23
4. Methodologie en verantwoording	26
4.1 Dataverzameling	26
4.2 Dataverwerking	28
4.3 Data-analyse	29
4.4 Onderzoeksethiek en datamanagement	29
4.5 Betrouwbaarheid en validiteit	30

5. Resultaten	32
5.1 Procedures	32
5.1.1 Striktheid van procedures	32
5.1.2 Interpretatie van procedures	33
5.1.3 Oplossingen binnen procedures	35
5.1.4 Machtsrelaties binnen procedures	38
5.2 Interactiemechanismen	41
5.2.1 Relatie opbouwen	41
5.2.2 Begrip tonen	48
5.2.3 Op gemak stellen	50
5.3 Opleiding en training	52
6. Discussie	56
6.1 Koppeling resultaten en theorie	56
6.2 Beantwoording centrale onderzoeksvraag	60
6.3 Beperkingen onderzoek en suggesties vervolgonderzoek	61
7. Reflectie	62
Literatuurlijst	63
Bijlagen	67
Bijlage 1: Topiclijst	68
Bijlage 2: Codeboom	71
Bijlage 3: Logboek	75
Bijlage 4: Overzicht transcripties interviews (is als extra bijlage per email meegestuurd)	

Lijst met afkortingen

Het doel van deze lijst is om u als lezer, voorafgaand aan het lezen van het rapport, te informeren over de betekenissen van alle genoemde afkortingen in dit rapport. Tevens biedt dit een handvat om, op het moment dat u tijdens het lezen de betekenis van een afkorting niet meer kent, eenvoudig terug te kunnen grijpen naar deze pagina om de betekenis te achterhalen. Hieronder zijn deze afkortingen te vinden in chronologische volgorde.

- ADO – Anti-Doping Organization
- AVG – Algemene Verordening Gegevensbescherming
- BCO – Blood Collection Official. In sommige literatuur ook uitgeschreven als Blood Collection Officer. Dit betreft dezelfde persoon.
- DCO – Doping Control Official. In sommige literatuur ook uitgeschreven als Doping Control Officer. Dit betreft dezelfde persoon.
- IDTM - International Doping Tests & Management
- ISTI – International Standard for Testing and Investigations
- KNZB – Koninklijke Nederlandse Zwembond
- NADO – National Anti-Doping Organization
- NADO Vlaanderen – Nationaal Anti-Doping Agentschap Vlaanderen
- NOC*NSF – Nederlands Olympisch Comité en Nederlandse Sport Federatie
- PWC – Professional Worldwide Controls
- RTP – Registered Testing Pool
- USBO - Departement Bestuurs- en Organisatiewetenschap van de Universiteit Utrecht
- WADA – World Anti-Doping Agency
- WADC – World Anti-Doping Code

1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de aanleiding, probleemstelling en doelstelling van het onderzoek besproken. Vervolgens wordt ingezoomd op de maatschappelijke- en wetenschappelijke relevantie van de studie en worden de verschillende contexten belicht. Hierna vindt u een weergave van de centrale onderzoeksvraag en bijbehorende deelvragen en tot slot is een leeswijzer bijgevoegd.

1.1 Aanleiding

In de topsportarena wordt gestreden op het scherpst van de snede en zijn de belangen vaak enorm. Hierdoor worden verscheidene motieven gecreëerd voor topsporters om uiteindelijk, bewust of onbewust, te kiezen voor het gebruik van verboden middelen. In onderzoek rond het thema doping wordt meestal de kant van de sporter belicht (e.g. Bloodworth & McNamee, 2010; Dunn, Thomas, Swift, Burns & Mattick, 2010; Overbye, 2016). De beleidsmatige kant rondom doping, en dan met name de uitvoering van het beleid, krijgt veelal minder aandacht. En indien op de werking van het dopingsysteem wordt gefocust, gaat de aandacht vaak uit naar de 34 door de World Anti Doping Agency (WADA) geaccrediteerde dopinglabs (WADA, 2020b). Wat er op microniveau gebeurt op het moment dat een sporter wordt gecontroleerd door een dopingcontroleur, is nog onontgonnen terrein. Welke invloed kan dit hebben op het algehele proces? Zijn interpersoonlijke relaties tussen controleur en sporter van belang? Hoe verhoudt het beleid zich hierbij tot de implementatie en uitvoering? Daar weten we helaas nog weinig over. Dit hiaat in de kennis is onderzocht tijdens deze masterscriptie.

1.2 Probleemstelling

Het proces van de dopingcontrole wordt veelal gezien als een technisch proces en is tot op heden enkel als zodanig geanalyseerd. Hiermee lijken de uitvoerders van het beleid, de controleurs, slechts radartjes in het systeem. De uitvoerders zijn echter geen machines, maar mensen van vlees en bloed met gevoelens, normen en waarden die betekenis geven aan de uitvoering van een proces. De dopingcontrole is naast een technische handeling immers ook een ontmoeting tussen twee of meer personen, waarbij allerlei verschillende sociale interacties plaats kunnen vinden. Het is interessant om de sociale interacties die schuilgaan achter deze papieren werkelijkheid zichtbaar te maken en te achterhalen hoe de verschillende betrokken partijen met deze spanningen omgaan.

Deze studie heeft daarom de dopingcontrole juist als een sociaal proces onderzocht, waarbij ingezoomd is op de interactie tussen dopingcontroleur en atleet tijdens en rondom het moment van afname van een controle. In de bestaande literatuur is dit perspectief nog niet belicht. Tot op heden is niet tot nauwelijks aandacht besteed aan het feit dat het beleid en de implementatie ervan door mensen uitgevoerd wordt en welke invloed zij daarmee, zowel positief als negatief, hebben in de praktijk. En dat terwijl in literatuur rondom andere publieke professionals juist wel het belang van deze interactie is aangetoond (e.g. Lipsky, 1980; Manning, 2008; Bartels, 2013).

Daarnaast is het zo dat het nationale- en internationale dopingbeleid van bovenaf wordt bepaald, maar in de praktijk op het laagste niveau, in Nederland, uitgevoerd wordt door een groep van op dit moment zestien controleurs van de Dopingautoriteit (Dopingautoriteit, 2020) en een klein aantal controleurs dat actief is bij andere commerciële partijen. Dit brengt een bepaalde mate van kwetsbaarheid met zich mee, omdat het juist functioneren van het systeem tot op zekere hoogte afhankelijk is van dit, bij benadering, twintigtal personen. Daarbij dient ook nog toegevoegd te worden dat een man door een man gecontroleerd wordt en een vrouw door een vrouw gecontroleerd, hetgeen enerzijds direct de privacygevoelige situatie belicht en anderzijds de kans vergroot dat een atleet regelmatig door dezelfde dopingcontroleur gecontroleerd wordt. Het is interessant om te analyseren hoe de sociale interactie tussen controleurs en atleten verloopt en of dit van invloed is op de uitvoering van de controle.

Zoals reeds beschreven kunnen sociale interacties van invloed zijn op het verloop van een procedure (e.g. Lipsky, 1980; Manning, 2008). Echter zou dit wel kunnen betekenen dat dit technische proces, zoals staat beschreven in de procedure (WADA, 2019; 2020a), niet altijd volledig gevolgd kan worden, omdat elke situatie uniek is en zijn eigen complexiteit herbergt. Hoe wordt omgegaan met lastige situaties die zich voordoen en hoe wordt daarin gezocht naar oplossingen? Dit zou vervolgens weer een uitwerking kunnen hebben op het functioneren van het nationale- en internationale dopingsysteem als geheel. Een kwetsbaar systeem is funest voor eerlijke topsport en daarom is het van belang om te onderzoeken of, en in hoeverre, de dopingcontroleurs en hun 'menselijke kant' invloed hebben op de implementatie en uitvoering van het dopingbeleid. De kennis over de sociale interacties die plaatsvinden kan daarmee ook bijdragen aan het verkrijgen van inzichten in de mogelijke kwetsbaarheden van het wereldwijde antidopingsysteem.

Tegelijkertijd is het de vraag in hoeverre de dopingcontroleurs gevangen zitten in het strakke stramien van regels waaraan zij zich dienen te houden volgens de protocollen. Hoe strikt dienen zij deze te volgen en in hoeverre is dit in de praktijk werkbaar voor hen en de atleten? Beleid kan immers niet altijd één op één vertaald worden naar de praktijk (e.g. Bartels, 2013; Bannink, Six & Van Wijk, 2015). In hoeverre brengen interacties hiermee de dopingcontrole in gevaar of kunnen zij het proces juist ondersteunen? En hoe gaan controleurs en atleten om met de spanningen die dit oplevert? Immers moeten zij doen wat hen voorgeschreven is, maar zijn zij geen machines zonder gevoelens. Ik ben op zoek gegaan naar die complexiteit om te zien hoe het echt gaat en dit te vergelijken met hoe het op papier staat.

1.3 Doelstelling

Voorafgaand aan dit onderzoek is als doel gesteld om meer inzicht te verkrijgen in de rol die sociale interacties tussen dopingcontroleur en atleet spelen tijdens de uitvoering van een dopingcontrole, hetgeen tot op heden een hiaat in de kennis is geweest kijkend naar onderzoek rondom antidopingbeleid. Ik heb hierbij geprobeerd de complexiteit van het vraagstuk bloot te leggen en aan te tonen hoe het er in de praktijk aan toe gaat. Daarnaast is het doel geweest om de resultaten vervolgens te kunnen koppelen aan bredere bestuurs- en organisatiewetenschap-gerelateerde thema's zoals de rol van interacties en menselijk handelen op het proces en de beleidsimplementatie, de zogenaamde beleidsimplementatieparadox (Stone, 2002). Dit zou zowel nieuwe inzichten over de implementatie en uitvoering

van dopingbeleid op kunnen leveren, alsmede inzichten die in algemenere beleidsliteratuur toepasbaar zijn. Zo hoop ik met dit onderzoek onder meer inzicht te genereren op de mogelijke rol van sociale interacties op de implementatie en uitvoering van zwaar geprotocolleerde processen.

1.4 Relevantie

1.4.1 Maatschappelijke relevantie

Vanuit verschillende perspectieven kan dit onderzoek als maatschappelijk relevant worden beschouwd. Zo is de dopingcontroleofficial een publieke professional die uitvoering geeft aan beleid, hetgeen te vergelijken is met bijvoorbeeld politie, ambulance en brandweer. Wellicht zou dit onderzoek daarmee voor deze beroepsgroepen ook interessante uitkomsten kunnen bieden. Omgekeerd heeft ook de literatuur rondom bovenstaand thema aanknopingspunten geboden voor dit onderzoek. Een nadere toelichting daarop is te vinden in het theoretisch kader. Een nog belangrijkere reden waarom dit onderzoek maatschappelijk relevant is, is het overheidsbeleid en de bijbehorende uitgaven die ermee gemoeid gaan. De geloofwaardigheid van (top)sport valt of staat met haar dopingbeleid. De overheid investeert miljoenen in de (top)sportsector en een dopingvrije sport is daarbij een vereiste om deze uitgaven te legitimeren. De sport als geheel moet als eerlijk en geloofwaardig beschouwd worden. Praktisch gezien ligt die verantwoordelijkheid, en daarbij ten dele ook de geloofwaardigheid van de Nederlandse (top)sport en de legitimatie van de miljoenen aan overheidsuitgaven, bij een groep van ongeveer twintig dopingcontroleurs.

1.4.2 Wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek is wetenschappelijk relevant omdat een analyse uitgevoerd is rondom de menselijke invloed op de uitkomsten van een systeem dat normaliter enkel vanuit een technisch perspectief wordt beschouwd. Hiermee wordt bedoeld dat de vraag hoe de handelingen verricht dienen te worden en het proces dient te verlopen centraal staat. Dopingbeleid is tot op heden slechts geanalyseerd als een technisch- en medisch proces, terwijl in deze studie juist de mensen die het beleid uitvoeren centraal staan en ingezoomd zal worden op de dopingcontrole als een sociaal proces van interacties en menselijk handelen. Doordat met een volledig nieuw perspectief naar een bestaand issue gekeken is, kan dit onderzoek bijdragen aan de wetenschappelijke kennis rondom het thema. Daarnaast raakt dit onderzoek aan de thematiek rondom professionalisering en de relatie hiervan met de geloofwaardigheid van een wereldwijd systeem.

1.5 Context

1.5.1 Maatschappelijke context

De maatschappelijke context van dit onderwerp bevindt zich vooral rondom het thema sport dat gezien wordt als breder maatschappelijk domein. Sport wordt gelinkt aan onder meer gezondheid, maar een vereiste daarvoor is dat deze sport ook als schoon wordt gezien. De link tussen doping, drugs en negatieve gezondheidseffecten is immers snel gelegd. De overheid steekt veel geld in de (top)sportsector en het is daarom voor haar legitimatie van de uitgaven van belang dat het imago van een schone sport in stand gehouden en/of verbeterd wordt.

1.5.2 Bestuurlijke context

De sport wordt door middel van onder meer overheidsuitgaven gesteund, maar het is vaak onduidelijk of de sport waar men in investeert echt schoon en gezond is. Tevens bestaan er allerlei verschillende organisaties, op verschillende niveaus (internationaal, nationaal en lokaal), waarbij een nationale antidoping organisatie (NADO) zich dient te houden aan de regels zoals die opgesteld zijn door de World Anti-Doping Agency (WADA). Indien zij deze regels aan hun laars lappen, zullen zij op de vingers getikt worden en zet dit direct de gehele geloofwaardigheid van de sportsector van een land in een verkeerd daglicht en daarmee ook het imago van een schone sport. En vooral dit laatste is voor overheden belangrijk om hun investeringen in de sport te kunnen legitimeren.

1.5.3 Organisatorische context

De organisatorische context heeft vooral betrekking op de verhoudingen tussen en binnen de verschillende organisaties die bij het anti-dopingproces betrokken zijn en hun onderlinge relaties en afhankelijkheden. Door het gekozen perspectief zijn betrokken organisaties geanalyseerd als menselijke systemen en producten, voorzien van verschillende deelgroepen met diverse deelbelangen. De uitvoering van beleid herbergt vele afhankelijkheden en vraagstukken, hetgeen gerelateerd zou kunnen worden aan de professionalisering van de dopingcontroleurs. Daarnaast is er nog een spanning aanwezig bij de relatie tussen de antidoping-organisatie (waarvan de Dopingautoriteit de belangrijkste is in Nederland) en haar controleurs. De antidoping-organisatie is immers als organisatie verantwoordelijk voor alles wat een individuele controleur doet, maar is niet aanwezig bij de controle en dient haar controleurs erop te vertrouwen dat zij hun werk goed uitvoeren. De vraag die dit direct oproept is: wie controleert de controleurs en hoe wordt dit gedaan? Ook dit laatste is meegenomen in dit onderzoek.

1.6 Hoofd- en deelvragen

Hieronder worden de centrale onderzoeksvraag van deze masterthesis en de bijbehorende deelvragen weergegeven. De verschillende deelvragen worden in de diverse hoofdstukken van het onderzoeksrapport behandeld en beantwoord, terwijl de centrale onderzoeksvraag nog extra aandacht krijgt in hoofdstuk 6: discussie en conclusie.

1.6.1 Centrale onderzoeksvraag

- Wat is de rol van sociale interacties op de implementatie van het dopingbeleid tijdens het uitoefenen van een dopingcontrole?

1.6.2 Deelvragen

- Wat is in de literatuur bekend over het effect van interpersoonlijke relaties op de uitvoering van beleid?
- Wat is er al bekend over de dopingcontrole als een sociaal proces van interacties tussen dopingcontroleurs en atleten?
- In welke mate wordt in de verschillende beleidsdocumenten rekening gehouden met de invloed van sociale interacties?
- Welke discretionaire ruimte hebben controleurs in de praktijk om invulling te geven aan hun taken?
- Hoe worden dopingcontroleurs getraind om in te spelen op de sociale interacties die plaatsvinden?

1.7 Leeswijzer

In deze paragraaf wordt u meegenomen in een overzicht van de verdere opbouw van het onderzoeksrapport. In het volgende hoofdstuk is een verdieping gegeven van de theoretische concepten die zijn gebruikt tijdens dit onderzoek. Hierna volgt een analyse van de wetenschappelijke literatuur en beleidsdocumenten in de literatuurstudie. Dit hoofdstuk wordt opgevolgd door een passage waarin de onderzoeksmethoden en -verantwoording van het onderzoek verder zijn toegelicht. De uitkomsten van de analyse van de interviews zijn nader toegelicht in het resultatenhoofdstuk. Hierna volgt de discussie en conclusie, waarin betekenis is gegeven aan de onderzoeksuitkomsten en deze gekoppeld zijn aan de eerder besproken theorieën en concepten. Daarnaast staat hier onder meer de beantwoording van de hoofdvraag centraal, waarna tevens aanbevelingen en suggesties voor vervolgonderzoek zijn gedaan. Tot slot volgt nog een korte reflectie, waarna het onderzoeksrapport is afgerond met een overzicht van de gebruikte literatuur en een drietal bijlagen.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt een verdieping gegeven van de theoretische concepten die gebruikt zijn als raamwerk voor het onderzoek. Omdat het specifieke onderwerp van dit onderzoek nog nooit eerder als zodanig is geanalyseerd, is literatuur vanuit een bredere bestuurs- en organisatiewetenschappelijke context, die ook toegepast kon worden op deze casus, als startpunt gebruikt. Vervolgens is van hieruit de volgende stap gezet richting een theoretische lens en de specifieke toepassing voor de dopingcontrole. Enerzijds kan dit onderzoek daarmee een meerwaarde vormen voor het begrijpen van de complexiteit in de implementatie en uitvoering van het beleid rondom dopingcontroles, maar anderzijds ook inzichten bieden die voor een bredere toepassing in de bestuurs- en organisatiewetenschap gebruikt kunnen worden. De casus in dit onderzoek omvat immers de grotere vraag hoe frontline professionals omgaan met formele procedures en richtlijnen bij de praktische beleidsimplementatie tijdens het uitvoeren van hun taken en in hoeverre zij hierbij ruimte krijgen en nemen voor het toepassen van hun eigen gevoelens en gedrag. Het is hierbij tevens interessant na te gaan welke invloed de sociale interactie met de beleidsontvangers hierop heeft.

2.1 Publieke professionals en bureaucratie

Aangezien er, voor zover mijn kennis reikt, niets bekend is over de ontmoetingen en interacties rondom een dopingcontrole, is ervoor gekozen het theoretische deel van het onderzoek aan te vangen vanuit een bredere context vanuit de bestuurs- en organisatiewetenschap. Vanuit deze achtergrond is er veel geschreven over de bureaucratie rondom ontmoetingen tussen frontline medewerkers in de publieke sector zoals politie, brandweer en ambulance en burgers (e.g. Lipsky, 1980; Manning, 2008). De ontmoeting tussen een dopingcontroleur (voluit Doping Control Official, afgekort DCO) en een sporter kan hiermee vergeleken worden. Het betreft hier immers ook enerzijds een persoon in functie die, namens een instantie, zijn of haar beroep/taak uit dient te voeren volgens bepaalde richtlijnen én in een breder belang (een schone en veilige sport) en anderzijds een andere betrokkene die met deze frontline medewerker in contact staat, op wie het beleid dat deze professional uitvoert impact heeft, maar die er uiteindelijk zelf ook baat bij heeft om mee te werken (Lipsky, 1980; Manning, 2008). In dit onderzoek is voornamelijk het perspectief van de dopingcontroleur centraal gesteld, omdat deze als uitvoerder van het beleid de belangrijkste actor is in de interactie, aangezien hij/zij de meeste macht heeft en het meest invloedrijk is tijdens de ontmoeting en het verdere proces. Dit maakt de DCO voor mij de meest interessante actor om te analyseren. Daarom is in onderstaand theoretisch kader vooral gefocust op het gedrag van de frontline professional en minder op dat van de burger of beleidsontvanger.

Bureaucratie kan worden beschouwd als iets negatiefs, maar heeft vanuit de kern voornamelijk een positief karakter (Bartels, 2013, p. 470). Eén van de pioniers op dit gebied is Max Weber, die in 1922 een ideaaltypische analyse maakte van de bureaucratische organisatie in zijn boek 'Wirtschaft und Gesellschaft'. Op zijn ideeën is de afgelopen decennia voortgeborduurd in de wetenschappelijke literatuur rondom dit thema. Bureaucratie zorgt immers voor duidelijkheid en structuur en voorkomt tevens willekeur en brengt daarom in essentie positieve effecten teweeg (Bartels, 2009; Bartels, 2013; Groeneveld, 2016). Echter kan het

tegelijkertijd de individuele vrijheid beperken omdat er een bepaald strak stramien gecreëerd wordt waarmee de bewegingsvrijheid van een individu wordt verkleind (Albrow 1980; Du Gay 2000; Bartels, 2013; Groeneveld, 2016).

Bureaucratie helpt publieke professionals in hun werk omdat er een duidelijk format wordt gecreëerd met beleid dat dient te worden nageleefd en gestructureerde richtlijnen, procedures en regels over hoe dit beleid uit te voeren (Lipsky, 1980; Bartels, 2013). De praktijk blijkt echter veelal anders, zo onderkende Weber (1922) zelf ook als eerste door de keerzijde van een bureaucratische organisatievorm aan te tonen (Groeneveld, 2016, p. 5). Op het moment dat regels binnen het werk van de beleidsuitvoerder steeds meer de overhand krijgen, de-humaniseert het zowel de omgang met burgers als het werk zelf (Groeneveld, 2016, p. 5). Ook onder meer Lipsky (1980) en Manning (2008) sloten zich bij dit idee aan. Dit strakke regime creëert namelijk tegelijkertijd een soort dwangbuis, waarmee het de eigen invulling van het werk van deze frontline publieke medewerkers beperkt (Lipsky, 1980; Manning, 2008; Bartels, 2013) en die hen daarmee beklemmt in de uitvoering van hun taken, zonder dat zij daar iets tegen kunnen doen (Groeneveld, 2016). Zij kunnen zich daardoor opgesloten voelen in een soort 'ijzeren kooi', zoals Weber (1922) treffend omschreef, waar ze niet uit kunnen komen en die hen daardoor forceert anders te handelen dan ze eigenlijk zouden willen (Weber, 1922/1978; Albrow, 1980; Du Gay, 2000; Bartels, 2013; Groeneveld, 2016).

Volgens Lipsky (1980) blijkt dat in de praktijk deze bureaucratie lang niet altijd op dezelfde manier uitgevoerd wordt als staat omschreven in de richtlijnen. Elk individueel geval is uniek en zal op een net iets andere manier behandeld worden (Lipsky, 1980; Bartels, 2013). Tevens is de uitvoering van beleid mensenwerk. De beleidsuitvoerders hebben te maken met hun eigen gevoelens die ze nooit volledig kunnen uitsluiten (Lipsky, 1980; Manning 2008). Daardoor zouden ze te allen tijde, bewust of onbewust, een situatie en het handelen in een situatie kunnen beïnvloeden (Lipsky, 1980, Manning, 2008). Dit wordt in de literatuur ook wel de beleidsimplementatieparadox genoemd, oftewel de rol van het menselijk handelen op het proces van de beleidsimplementatie (Stone, 2002). Deze wordt in veel literatuur onderschat of zelfs volledig buiten beschouwing gelaten. Daarom was Lipsky in 1980 vernieuwend met zijn theorie om de beleidsuitvoerder een centralere rol te geven in de beantwoording van dit complexe vraagstuk. Deze theorie heeft in de afgelopen decennia vele toepassingen gekend (e.g. Hupe & Hill, 2007; Durose, 2009; Durose, 2011; Bartels, 2013). Beleidsuitvoerders zijn daarmee in feite eigenlijk ook altijd beleidsmakers (Bannink, 2018, p. 96). Beleidsimplementatie kan daardoor worden gezien als een wisselwerking tussen enerzijds de abstracte, algemene regels en anderzijds de adequate toepassing per specifieke casus (Lipsky, 1980; Bannink et al., 2015; Bannink, 2018). Tevens is het belangrijk onderscheid te maken tussen de ratificatie van het beleid, de implementatie ervan en de inbedding in de uitvoering van het beleid, zeker in de dopingpraktijk (Houlihan, 2014). Houlihan (2014) omschrijft dit laatste in zijn onderzoek als *compliance*. Hiermee bedoelt hij dat wanneer iets bij wet geaccepteerd is, dat iets beleidsmatig op papier staat en dat iets ingebed is in uitvoerend gedrag, drie compleet verschillende zaken zijn. In dit onderzoek staat vooral de inbedding in de uitvoering, oftewel de *compliance*, centraal.

2.2 Interacties

In de literatuur is al veel geschreven over het onderscheid tussen beleid en de implementatie ervan door publieke professionals. Echter, veel minder vaak is hierbij ook daadwerkelijk ingezoomd op de specifieke ontmoeting tussen de beleidshandhaver en de andere betrokkene, degene op wie het beleid impact heeft, de beleidsontvanger zou je deze kunnen noemen. Volgens Bartels (2013) is dit een gemis omdat juist in deze face-to-face ontmoeting en de interactie die hier plaatsvindt het beleid ten uitvoer wordt gebracht en de eerder beschreven beleidsimplementatieparadox en theorie van Lipsky (1980) tot uitvoer komen en zichtbaar zijn.

Op dit specifieke punt komt de theorie van Erving Goffman van pas. Hij was een Canadees-Amerikaanse socioloog die mede aan de basis stond van het symbolisch interactionisme. Hiermee wordt bedoeld dat het sociale systeem wordt gezien als een menselijke constructie op basis van sociale interacties (Verhoeven, 1983, p. 6). Mensen stemmen hun gedrag af op basis van de betekenis en/of interpretatie die ze geven aan een bepaalde situatie (Manning, 2008). Goffman is vooral bekend vanwege zijn werk over dramaturgie, rollen en interacties. Dat laatste concept komt met name tot uiting in zijn boek uit 1961 getiteld 'Encounters: Two studies in the sociology of interaction'. Dit boek en zijn theorie rondom ontmoetingen ('encounters') zijn centraal gesteld in dit onderzoek. Deze keuze is gemaakt omdat Goffman (1961) zeer uitgebreid ingaat op de interacties op microniveau en verschillende handvatten geeft voor de analyse hiervan.

De link tussen Goffman (1961) en Lipsky (1980) is op die manier ook snel gelegd. Laatstgenoemde geeft aan dat publieke professionals in de uitvoering van hun taken hun eigen menselijke gevoelens niet kunnen uitschakelen en daarom in elke individuele situatie anders zullen handelen (Lipsky, 1980). Volgens Lipsky (1980) wordt "beleid eigenlijk juist gemaakt in de dagelijkse ontmoeting van een medewerker op straat" (Lipsky, 1980, p. xii; Bartels, 2013, p. 471). Goffman (1961) zoomt op zijn beurt juist in op deze specifieke ontmoetingen en concludeert dat eenzelfde handeling ook nog eens op verschillende manieren kan worden geïnterpreteerd. De betekenisgeving van het beleid vindt juist plaats in de interactie (Goffman, 1961).

Bartels (2013) haakt hierop aan door in zijn studie aan te tonen dat in de praktijk de ontmoeting tussen een publieke professional en een burger (een 'public encounter' noemt hij dit) afwijkt van hoe het op papier zou moeten. De uitvoerders van het beleid hebben een bepaalde mate van vrijheid, wat de discretionaire ruimte van professionals wordt genoemd (Meier & Bohte, 2001; Bartels, 2013). Hoe groter deze discretionaire ruimte is die ambtenaren ervaren, hoe meer invloed zij zelf uitoefenen op de uitvoering van hun werkzaamheden en daarmee de implementatie van het beleid (Lipsky, 1980; Meier & Bohte, 2001; Groeneveld, 2016). In het onderzoek van Bartels (2013) komt naar voren dat de publieke professionals aangeven zich niet altijd volledig strikt te houden aan de richtlijnen, maar juist te handelen naar de situatie en de context waarin deze zich bevindt. De interessante vraag die dit oproept is dus in hoeverre dit ook het geval is voor een dopingcontroleur in zijn of haar ontmoeting met een sporter.

2.3 Theoretische concepten Goffman

Bovenstaande ideeën zijn door Goffman (1959; 1961) geconceptualiseerd om zodoende de kracht en invloed van de interactie nog beter te kunnen duiden. Goffman gebruikt in zijn boek *Encounters: Two Studies in the Sociology of Interaction* (1961) onder meer de term 'role distance'. Met dit concept wil hij aangeven dat iemand tijdens een ontmoeting soms uit zijn of haar rol kan stappen door hetgeen er gebeurt (Goffman, 1961; Stebbins, 2016). Op het moment dat iemand actief is in zijn of haar functie (rol), zitten daar bepaalde rolopvattingen (verplichtingen, verwachtingen) aan vast. Met deze *role obligations* bedoelt Goffman (1961) dat bij een bepaalde rol een specifiek type gedrag en houding gevraagd wordt en dat iemand zich vanuit zijn of haar rol heeft te houden aan bepaalde geschreven en ongeschreven regels. Echter gebeurt het in de praktijk nog wel eens dat iemand daarvan afstapt, op dat moment neemt deze persoon dus afstand van zijn of haar rol (Stebbins, 2016). Dit zou daarmee aan kunnen sluiten bij de ideeën van Bartels (2013) over het afwijken van de regels zoals deze op papier staan, tijdens de publieke ontmoetingen die hij heeft onderzocht.

Vaak wordt door middel van *role distancing* ingespeeld op een bepaalde situatie en betreft het daarmee een handeling die buiten de procedures omgaat (Goffman, 1961). Oftewel, de persoon die uit zijn of haar rol stapt, doet dit meestal vanuit bijvoorbeeld zijn of haar intuïtie en niet op basis van een manuscript hoe te handelen in een dergelijke situatie (Goffman, 1961). De professional die *role distance* toepast wijkt daarmee af van de protocollen en past hier maatwerk toe. Dit sluit aan bij Dubois (2010), die in zijn analyse van ontmoetingen binnen welzijnsorganisaties aangeeft dat medewerkers regelmatig switchen tussen hun persoonlijke en professionele rol en dit als een complexe kwestie ervaren. Meestal wordt *role distance* door de uitvoerder toegepast met een bepaalde bedoeling, bijvoorbeeld om een ongemakkelijke situatie uit de weg te gaan of te verhelpen (Goffman, 1961).

Twee jaar voordat Goffman (1959, 1961) zijn eerste pionierswerk schreef rondom ontmoetingen en *role distance*, omschreef hij in zijn boek *The Presentation of Self in Everyday Life* (1959) al twee concepten die hieraan gerelateerd zijn: *front stage* en *back stage*. Hiermee wordt bedoeld dat mensen zich op een bepaalde manier gedragen en presenteren en conform aan hun professionele rol handelen, op het moment dat ze zichtbaar zijn (*front stage*). Echter kunnen zij zich, wanneer ze niet zichtbaar zijn (*back stage*), heel anders gedragen en zich op een heel andere manier presenteren (Gilmore, 2014). Goffman (1959) noemt hierbij het voorbeeld van de serveerster die aan tafel (*front stage*) naar de gasten toe altijd netjes en beleefd zal zijn, hoe verschrikkelijk zij zich ook voelt of hoe onaardig deze gasten ook tegen haar zijn. Pas zodra ze zich in de keuken (*back stage*) bevindt, is ze in staat om zichzelf te zijn, kan ze haar echte gevoelens uiten en zou ze bijvoorbeeld los kunnen gaan over de onbeschofte gasten. Echter, zodra ze weer door de deur gaat en weer terug het restaurant inloopt, is ze wederom zichtbaar in de *front stage* en dient zij zich in haar rol te gedragen (Goffman, 1959).

De concepten *front stage* en *back stage* zijn inmiddels gerenommeerde begrippen in de gedrags- en interactiesociologie, die door vele auteurs zijn onderzocht. Zo is de theorie toegepast in onder meer de zorg (e.g. Barton, 2004; Lewin & Reeves, 2011) het onderwijs (e.g. Gilmore, 2014), de sport (e.g. Higgs & Schell, 1998; Hylton & Lawrence, 2016) en rondom thema's als ongelijkheid (e.g. Coates, 1999; 2014) en integratie (e.g. Miller, 2004). Echter is er voor zover bekend nog nooit

onderzoek gedaan naar de toepassing van deze concepten rondom het thema doping en meer specifiek de relatie tussen dopingcontroleur en atleet. Hierdoor zou op basis van de eerdergenoemde concepten meer inzicht verkregen kunnen worden in de rol die interactie speelt bij dopingcontroles, hetgeen onder meer de Dopingautoriteit en NADO Vlaanderen zouden kunnen gebruiken bij het bepalen van hun beleid rondom dopingcontroles en de inzet van dopingcontroleurs. Tevens zou de kennis die in dit onderzoek vergaard is op haar beurt ook tot nieuwe inzichten rondom de bekende theorieën kunnen leiden en daarmee kunnen bijdragen aan de behandeling van het bredere beleidsimplementatievraagstuk.

Tot slot is er volgens Goffman (1961) nog een ander belangrijk ingrediënt dat invloed heeft op de interactie en dat is vertrouwen (*trust*). Alles is gebaseerd op een band van vertrouwen, "zonder vertrouwen gaat niets vooruit" (Goffman, 1961, p. 174). Volgens Manning (2008, p. 685) is vertrouwen zelfs "het belangrijkste fundament onder elke interactie" en vormt het daarmee een basisbeginsel dat te allen tijde aanwezig dient te zijn. Het maakt hierbij niet uit of het een interactie tussen bekenden (bijvoorbeeld collega's) of vreemden betreft (Goffman, 1961; Manning, 2008).

2.4 Koppeling met dopingpraktijk

Het fundament van vertrouwen is een interessant gegeven op het moment dat de koppeling gemaakt wordt met dopingpraktijk. Zeker gezien de privacygevoelige context van een controle, is het zeer interessant om na te gaan in hoeverre dit gevoel van vertrouwen een rol speelt binnen dopingcontroles. De relatie tussen dopingcontroleur en atleet zou in theorie een relatie tussen twee vreemden moeten zijn, maar gezien het geringe aantal controleurs en een logistieke uitdaging (moet een controleur uit Limburg helemaal naar Groningen voor een controle?), zou het goed mogelijk zijn dat een controleur meerdere keren per jaar bij dezelfde atleet over de vloer komt om een test af te nemen. Een logische redenering daaropvolgend is dat dit effect zou kunnen hebben op de vertrouwensband die de atleet met de controleur heeft en vice versa, en daarmee ook de ontmoeting en bijbehorende interactie kunnen beïnvloeden.

Toepassing van het concept *role distance* op de interactie tussen dopingcontroleurs en atleten roept de vraag op in hoeverre beide actoren zich 'opgesloten' voelen in hun rollen en welke discretionaire ruimte zij ervaren om te handelen naar de situatie in de context (Goffman, 1961; Meier & Bohte, 2001). Voelen zij zich vastzitten in die 'ijzeren kooi' en houden zij zich zeer strikt aan de procedures (Weber, 1922/1978; Bartels, 2013; Groeneveld, 2016) of nemen en/of ervaren zij meer discretionaire en geven zij eigen interpretaties aan de regels en procedures (Meier & Bohte, 2001; Bartels, 2013)? In hoeverre en in welke situaties doet zich hierbij *role distance* voor? *Role distance* vindt normaliter alleen plaats tijdens *front stage*-situaties, omdat iemand zich op dat moment in zijn of haar professionele rol bevindt en dus enkel hier de mogelijkheid heeft om zich voor even van die rol te distantiëren (Goffman, 1961). Binnen de context van een dopingcontrole is het echter de vraag of *front stage* en *back stage* wel zo eenvoudig van elkaar te scheiden zijn, aangezien veel controles in de thuissetting van de atleet plaatsvinden.

Het is interessant met behulp van de onderscheiden begrippen en inzichten te analyseren hoe de interactie tussen dopingcontroleurs en atleten in de dagelijkse

praktijk verloopt en hoe die zich verhoudt tot de standaardprocedures die hiervoor op papier zijn ontwikkeld. Welke nieuwe inzichten over het verloop van dopingcontroles kunnen aan de ideeën van onder meer Goffman (1959; 1961), Lipsky (1980) en Bartels (2013) worden ontleend? En wat leren we hiervan over het bredere bestuurskundige vraagstuk rondom de beleidsimplementatieparadox van frontline professionals in het publieke domein? Dit onderzoek heeft daarmee niet tot doel gehad eerdergenoemde theorieën te toetsen, maar juist getracht, door aan de hand van deze concepten de situatie te onderzoeken, de ontmoeting en interactie beter te kunnen begrijpen.

3. Literatuurstudie

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gepresenteerd van de analyse van de beschikbare literatuur rondom dopingcontroles en de interactie die daarbij plaatsvindt. Hierbij is voornamelijk gebruik gemaakt van beleidsdocumenten van organisaties zoals WADA, de Dopingautoriteit en NOC*NSF. Dit is ondersteund door wetenschappelijke literatuur. Helaas is er nog geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de exacte thematiek die in dit onderzoek is behandeld, waardoor er in verhouding minder wetenschappelijke bronnen gebruikt zijn in dit hoofdstuk. Het gegeven dat er nog weinig bekend is over de onderzochte thematiek, maakt dit onderzoek daarmee wel des te interessanter. Want wat staat er precies in de protocollen over de interactie tussen DCO en atleet? Hoe dienen controleurs om te gaan met atleten die niet mee willen werken of weg dreigen te lopen? Hoe dient een DCO te handelen wanneer een atleet problemen ondervindt om urine te produceren? En welke mogelijkheden liggen binnen de discretionaire ruimte van de controleur om een atleet te ondersteunen en met hem/haar mee te denken en bewegen in dergelijke situaties? Deze en soortgelijke vragen zijn gepoogd te beantwoorden in onderstaande analyse.

3.1 Effectiviteit antidopingbeleid

Allereerst is onderzocht wat er vanuit de wetenschappelijke literatuur al bekend is over de implementatie van dopingbeleid, waarbij tevens is geanalyseerd in hoeverre sociale interacties zijn meegenomen in deze onderzoeken. In de literatuur wordt onder meer de effectiviteit van het dopingbeleid besproken (e.g. Houlihan, 2002; 2014; Hanstad, 2009; De Hon, 2016; Gray, 2019). Hierbij wordt ingegaan op de naleving, oftewel de *compliance*, van het dopingbeleid. Zoals reeds in het theoretisch kader is vermeld, is het van belang onderscheid te maken tussen de verschillende stappen van het proces van beleidsimplementatie, zeker ook in de dopingpraktijk (Houlihan, 2014). Dit proces kan in drie fasen worden gesplitst: de ratificatie van het beleid, de implementatie van het beleid en de naleving van het beleid. Deze eerste twee stappen verlopen over het algemeen zeer voorspoedig. Zo is bijvoorbeeld de World Anti Doping Code (WADC) vlot overgenomen door de internationale sportfederaties, nationale sportbonden en nationale en private anti-doping organisaties en vervolgens ook in hun eigen beleidsdocumenten verweven (Houlihan, 2002; 2014; Hanstad, Skille & Loland, 2010). De crux ligt met name in de laatste fase; de *compliance*, de inbedding van het beleid in de uitvoering ervan op praktijkniveau (Hanstad et al., 2010; Houlihan, 2014; Overbye, 2016). Hiermee wordt gesuggereerd dat mede door een gebrek aan *compliance* de effectiviteit van het antidopingbeleid tekort schiet (Houlihan, 2014; Hanstad et al., 2010; De Hon, 2016; Gray, 2019).

De effectiviteit van het dopingbeleid zou dus tekort schieten door een gebrek aan *compliance* op dit moment, maar waar ligt de sleutel om dat te veranderen? Antidopingbeleid wordt gemaakt en geïmplementeerd door zowel anti-doping organisaties, sportorganisaties als overheden en zijn hier nog eens veel meer partijen bij betrokken, bijvoorbeeld vanuit de zorg, media en politiek (Overbye & Wagner, 2014; Overbye, 2016; De Hon, 2016). Een goede samenwerking tussen al deze verschillende partijen, waarbij gezamenlijk eenzelfde doel nagestreefd wordt, is daarbij van belang (De Hon, 2016, p. 213). Echter is dit niet zo vanzelfsprekend als het lijkt. Ondanks dat allen een schone sport nastreven,

hebben alle betrokken partijen zo hun eigen belangen (Overbye, 2016). Hierdoor ontstaat een zeer complex proces, dat door Overbye & Wagner (2014) als een soort spel wordt omschreven, waarbij alle verschillende stakeholders binnen de diverse lagen (internationaal, nationaal en regionaal) hun invloed proberen uit te oefenen (Overbye & Wagner, 2014; Overbye, 2016).

Wanneer ingezoomd wordt op de effectiviteit van het antidopingbeleid wordt dus vooral het samenwerkingsproces geanalyseerd van bovenaf en hoe dit zijn uitwerking heeft op de implementatie en naleving van het beleid. Hoe vanuit de verschillende lagen deze zogenaamde *compliance* (veelal negatief) beïnvloed wordt. Echter worden deze analyses geen van allen doorgetrokken tot het microniveau. Hoe gaat het proces er op dat allerlaagste niveau aan toe? Welke invloed heeft de sociale interactie tussen de DCO en de atleet op de effectiviteit van het dopingbeleid? Op basis van de behandelde theorie in het theoretisch kader (e.g. Goffman, 1959; 1961; Lipsky, 1980, Bartels, 2013) is het aannemelijk te stellen dat de invloed van de DCO als beleidsuitvoerder niet te onderschatten is. Een mogelijke verklaring voor het tekort schieten van de effectiviteit van het antidopingbeleid ligt daarmee wellicht in de rol die sociale interacties spelen. Helaas is er tot op heden nog geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar deze relatie, waardoor meer onderzoek rondom deze topics zeer interessant zou zijn. Wellicht kan dit onderzoek een kleine bijdrage leveren aan de beantwoording van dit grote vraagstuk rondom de effectiviteit van antidopingbeleid.

3.2 Standaardisering en professionalisering

De World Anti-Doping Agency (WADA) heeft meerdere belangrijke documenten geschreven, die allemaal tot doel hebben om de procedures rondom dopingcontroles te standaardiseren, handvatten te bieden aan de lokale antidoping organisaties, sportbonden en koepelorganisaties en willekeur te voorkomen. Het uitgangspunt is daarbij dat waar je ook woont, welke sport je doet, of aan welk evenement je meedoet: voor iedereen gelden dezelfde regels (NOC*NSF, n.d.). Eén van de bekendste en meest gebruikte van deze documenten is ongetwijfeld de World Anti-Doping Code (WADC), waarvan vorig jaar mei een aangepaste versie is verschenen op basis van de Code van 2015 (WADA, 2019).

Daarnaast heeft WADA ook een internationale standaard geschreven die een richtlijn vormt voor hoe controles uitgevoerd dienen te worden. Dit document heet de International Standard for Testing and Investigations (ISTI) en wordt ongeveer eens per twee jaar vernieuwd door de WADA. De meest recente versie, die ook voor deze analyse gebruikt is, is gepubliceerd in maart dit jaar en is dus zeer actueel (WADA, 2020a). In beleidsdocumenten van onder meer de Dopingautoriteit en NADO Vlaanderen (e.g. Dopingautoriteit, 2016; NADO Vlaanderen, n.d.), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport (Rijksoverheid, n.d.), NOC*NSF (NOC*NSF, n.d.) en verschillende sportbonden (e.g. KNZB, 2013, p. 9; AtletiekUnie, 2020, p. 245), wordt op verschillende wijzen gerefereerd aan de WADC en de ISTI. Dit komt overeen met het bureaucratisch ideaal dat er in elk geval een bepaalde mate van afstemming en overeenstemming is tussen alle betrokken partijen, juist om de processen te standaardiseren en daarmee een gelijke behandeling te creëren voor alle atleten. Dit sluit aan bij het onderzoek van Houlihan (2014). Hij geeft aan dat de ratificatie en implementatie op een goede manier geschiedt binnen het anti-doping beleid. Echter, bij die laatste stap, de inbedding in de naleving van het beleid, daar wringt de schoen

(Houlihan, 2014). Het is interessant te onderzoeken of dit ook uit een analyse van de verschillende beleidsdocumenten naar voren komt.

Wanneer gekeken wordt naar het proces van standaardisering over de tijd, lijkt het erop dat er in de procedures zoals WADA deze omschreven heeft de afgelopen jaren weinig veranderd is. Dat is hetgeen opvalt wanneer de huidige WADC en ISTI (WADA, 2019; 2020) vergeleken worden met de versies van ongeveer tien jaar geleden (WADA, 2009a; 2009b). Er is in de basisprocedures weinig tot niets veranderd. De documenten zijn enigszins uitgebreid, maar zijn al gedurende lange tijd voor het overgrote deel hetzelfde en waren destijds ook al zeer volledig en gedetailleerd in de omschrijvingen van de algehele procedure rondom dopingtests. Dit zou als een standaardiseringsideologie kunnen worden omschreven omdat gepoogd wordt alles dusdanig sterk te standaardiseren en in regels te vatten, dat elke situatie één op één te kopiëren is en willekeur volledig wordt uitgesloten. Je zou in deze standaardiseringsideologie elementen kunnen waarnemen die overeenkomen met het ideaaltypische beeld van een bureaucratische organisatie zoals Weber (1922/1978) omschrijft, waarbij ervan uit gegaan wordt dat het niet uitmaakt wie de uitvoerder van het beleid is, het beleid wordt gewoon uitgevoerd zoals het is geformuleerd. Echter toonde Weber destijds ook al de keerzijde van deze rationalisering en standaardisering aan. Het zou beklemmend kunnen werken omdat het de vrijheid van het individu inperkt. In de loop der jaren hebben veel wetenschappers hier op voortgeborduurd (e.g. Goffman, 1959; 1961; Lipsky, 1980; Bartels, 2013; Groeneveld, 2016) en gepoogd aan te tonen hoe een uitvoerder van beleid de implementatie van het beleid in de praktijk kan beïnvloeden, juist omdat niet alles in regels en procedures te vatten is. Telkens kwam hierbij naar voren dat beleid op papier niet één op één te vertalen valt naar de praktijk en juist de rol van de beleidsuitvoerder hierbij niet te onderschatten is.

Waar wel een slag gemaakt is op het gebied van professionalisering, is binnen de lokale anti-doping organisaties. In oude documenten uit 2008 van de Dopingautoriteit (Dopingautoriteit, 2008) valt te lezen dat de positie van de DCO binnen de organisatie zal veranderen, ook arbeidsrechtelijk. Er wordt letterlijk geschreven dat tot dan toe het DCO-schap meer het karakter van een 'bijbaan' had (Dopingautoriteit, 2008, p. 19). Sinds een aantal jaren hebben DCO's een officiële aanstelling bij de Dopingautoriteit gekregen met een vast aantal uren (Dopingautoriteit, 2019, p. 50). Daarmee is het vrijwillige karakter enigszins verdwenen, heeft de Dopingautoriteit meer controle over haar controleurs en is een slag in de professionalisering gemaakt (Dopingautoriteit, 2008).

In de afgelopen decennia zijn de belangen in de sport steeds groter geworden, inclusief het geld dat erin omgaat (e.g. Skinner, Stewart & Edwards, 1999; Van Bottenburg, 2005; Skirstad & Chelladurai, 2011) en daarmee ook het belang van een veilige en schone sport (Lagae & Van Reeth, 2016). Dit zou een mogelijke verklaring van de professionalisering van de anti-doping organisaties kunnen zijn. Of hier een directe correlatie is, kan echter niet met zekerheid gezegd worden. Wel geven Lagae en Van Reeth (2016, p. 8) aan dat een sportsector enkel kan professionaliseren op het moment dat bepaalde bouwstenen zoals veiligheids- en gezondheidsmanagement, waar doping onderdeel van uitmaakt, ook een professionaliseringsslag maken. Echter is er vanuit de dopingwereld zelf zeer weinig geschreven over de professionalisering van hun systeem en organisaties, daarom is juist in de interviews ook specifieke aandacht besteed aan het

achterhalen van de ervaringen van de respondenten rondom deze ontwikkelingen en de invloed daarvan op de discretionaire ruimte en de sociale interacties.

3.3 Procedures

Vervolgens is in deze literatuurstudie geanalyseerd hoe eerdergenoemde ontwikkelingen terugkomen in de procedures van de dopingcontrole zelf. Hierbij is het allereerst van belang om de procedure van de dopingcontrole goed in kaart te brengen. Wat staat hierover geschreven in de beleidsdocumenten en in hoeverre wordt de rol van sociale interactie daarin beschreven, of juist buiten beschouwing gelaten?

In de WADC staat beschreven dat een atleet gevraagd kan worden om een sample aan te leveren op ieder moment, op iedere locatie en door iedere Anti-Doping Organization (ADO) die geautoriseerd is om te testen (WADA, 2019, p. 37). Dit betreft atleten die zich in de zogenaamde Registered Testing Pool (RTP) bevinden. Deze atleten leveren informatie aan over hun whereabouts en geven hierbij een tijdslot van één uur per dag waarop zij beschikbaar zijn voor het afnemen van een dopingtest. Echter heeft de anti-doping organisatie, met de DCO als uitvoerder, het recht om ook buiten dit tijdslot te komen. Dit betekent dus dat een sporter zich te allen tijde eraan dient te committeren dat hij/zij een sample moet afstaan op het moment dat een controleur daarom vraagt. De macht in deze situatie ligt bij de controleur en de organisatie die de test uitvoert. Een atleet kan zich hier wel tegen verzetten of proberen onder een test uit te komen, maar dit zal altijd gevolgen hebben (WADA, 2019; 2020). Bij een nationale wedstrijd is de anti-doping organisatie van dat land eindverantwoordelijk voor het initiëren en leiden van controles tijdens deze wedstrijd. Bij een internationale wedstrijd is de internationale federatie die de wedstrijd organiseert hiervoor verantwoordelijk. Op haar beurt schakelt zij dan een lokale anti-doping organisatie of andere private partij in om de dopingcontroles uit te voeren (Dopingautoriteit, 2020; WADA, 2019).

Wanneer ingezoomd wordt op de verdeling van de tests valt op dat hier een heel protocol voor is geschreven door WADA (2020) in het ISTI, het zogenaamde Test Distribution Plan. Hierin wordt aangegeven dat er een analyse gemaakt dient te worden van de pool van atleten binnen het anti-doping programma en welke verboden middelen en methoden verwacht worden te vinden. Vervolgens dient er een juiste onderverdeling gemaakt te worden van het aantal uit te voeren testen tussen verschillende sporten (en disciplines), categorieën atleten, typen tests (in-competition en out-of-competition), typen samples (bloed en urine) en typen analyse van de samples (WADA, 2020a, p. 26). Opvallend is dat er voor bijna alles via een protocol een onderverdeling wordt gemaakt, maar de verdeling van de controleurs over de verschillende tests nergens vernoemd wordt. Het enige dat over mensen vermeld wordt is dat personen die belangen hebben bij de verdeling van de tests (bijvoorbeeld begeleiders of familie van atleten) hier niet betrokken bij mogen zijn. Over de rol van de dopingcontroleur in dit proces en beleid rondom het bewustzijn van mogelijke effecten van (veelvuldig) contact tussen DCO en atleet wordt nergens gesproken.

Het is interessant om te zien dat er in het deel van het ISTI dat de procedures beschrijft pagina's vol geschreven zijn over de atleten die getest worden. Hoe dient een nationale anti-doping organisatie of internationale federatie een pool te

creëren om te testen, hoe dient hierbinnen weer een onderverdeling gemaakt te worden, wanneer zou 'targeted testing' plaats moeten vinden, enzovoorts (WADA, 2020a). Over de dopingcontroleurs wordt echter geen woord geschreven in deze passage. Zelfs onder het kopje 'Risk assessment' wordt ironisch genoeg de mogelijke invloed van een controleur als uitvoerder van de controle nergens benoemd. WADA ziet de invloed die de controleur op de uitvoering van de controle en het proces als geheel kan hebben klaarblijkelijk niet als een risico, evenals de rol die sociale interacties hierbij kunnen spelen en de vertrouwensband die een controleur wellicht kan opbouwen met een sporter omdat ze elkaar leren kennen. De controleur is immers ook maar een mens en niet een robot zonder emoties en gevoel. Is met alle zojuist genoemde zaken dan helemaal geen rekening mee gehouden door WADA? Is er helemaal geen beleid op geschreven?

De enige plaats waar de DCO vermeld wordt in de ISTI, is daar waar het zijn/haar verplichtingen betreft. Hier worden de termen DCO en BCO (Blood Collection Official) soms door elkaar of tezamen gebruikt. In dit onderzoek is ervoor gekozen enkel de term DCO te gebruiken voor beide groepen omdat het normaliter dezelfde persoon betreft. Wat onder meer vermeld wordt over de controleurs in deze passage: de DCO dient zichzelf altijd te kunnen identificeren, de DCO dient de atleet te informeren over de procedure en te wijzen op zijn/haar rechten en plichten, de DCO dient de atleet de mogelijkheid te bieden het sample materiaal uit te kiezen, de DCO die ooggetuige is van het verzamelen van het sample dient van hetzelfde geslacht te zijn als de atleet (anders dient er een chaperonne te zijn van hetzelfde geslacht die meekijkt), de DCO dient altijd te zorgen dat hij/zij goed waar kan nemen dat het sample daadwerkelijk uit de geteste persoon komt en de DCO is ervoor verantwoordelijk dat elk sample juist en volgens de richtlijnen is verzameld, geïdentificeerd en bewaard (WADA, 2020a). Dergelijke zaken staan vermeld in de ISTI en symboliseren daarmee als het ware de *iron cage* waarin de DCO's zich bevinden (Weber, 1922/1978). Echter, over hoe zij zich dienen te gedragen en welke mogelijkheden ze hebben om de atleten te ondersteunen, wordt niet gesproken. De discretionaire ruimte van de DCO blijft daarmee ongewis en lijkt, gezien de strikte en duidelijke protocollen, nihil.

Het enige dat enigszins raakt aan deze discretionaire ruimte, is hetgeen er geschreven staat over de mogelijkheden van een atleet om tijdelijk de controleruimte te verlaten. Hier staan een aantal redenen vermeld, onder meer het bijwonen van een podiumceremonie, persverplichtingen en het ondergaan van medische zorg. Als laatste reden staat hier echter vermeld "Any other reasonable circumstances, as determined by the DCO, taking into account any instructions of the Testing Authority" (WADA, 2020a, p. 42). Maar wat zijn dan die andere omstandigheden? Daar zien we een klein beetje speelruimte voor de DCO, waar de DCO zelf een beslissing dient te nemen omdat het spoorboekje daar de mogelijkheid toe biedt. Vanzelfsprekende voorwaarde bij bovenstaande is natuurlijk wel dat de atleet te allen tijde onder toezicht gehouden kan worden (WADA, 2020a, p. 42).

Het meest gevoelige deel van de dopingcontrole is het moment dat het sample daadwerkelijk afgenomen/geproduceerd wordt. Echter wordt ook dit proces in de ISTI zeer gestructureerd en zakelijk vermeld, door simpelweg de rechten en plichten van beide actoren (dopingcontroleur en atleet) te vermelden en wat er dient te gebeuren. De DCO dient te allen tijde "een onbelemmerd zicht" (WADA, 2020a, p. 65) te hebben om te kunnen waarnemen dat het sample daadwerkelijk

uit de geteste persoon komt. Daarbij heeft hij/zij de mogelijkheid de atleet te verzoeken kleding (deels) te verwijderen om goed zicht te hebben op de situatie. Dit alles wordt in de ISTI omschreven als een simpel proces dat stap voor stap gevolgd dient te worden. Het gegeven dat het voor een controleur wellicht lastig is hiernaar te vragen, dat het voor een atleet lastig is om urine te produceren op het moment dat iemand meekijkt en dat dit een ongemakkelijke situatie creëert voor beide actoren, wordt hierbij nergens benoemd, noch hoe de DCO hierop dient te anticiperen. De atleet zal hierbij alle stappen zelf uit dienen te voeren, waarbij de DCO de atleet instrueert (WADA, 2020a). Het uitgangspunt hierbij is dat de DCO de urine niet aanraakt. De WADC en ISTI zijn uitgebreide documenten en daarom zijn er speciaal voor de sporters ook kortere handleidingen geschreven waarin alle stappen en de rechten en plichten van de atleet staan beschreven, waaronder de flyer genaamd 'The Doping Control Process' (WADA, 2015). Echter wordt ook hier niet ingegaan op de rol van de sociale interactie tussen dopingcontroleur en sporter.

3.4 Opleiding

In de ISTI wordt in een specifieke bijlage genaamd 'Sample Collection Personnel Requirements' kort beschreven waar een DCO aan dient te voldoen om een dopingcontrole uit te voeren (WADA, 2020a, p. 74-76). De verantwoordelijkheid om aan deze eisen te voldoen legt WADA bij de anti-doping organisatie die de controle uitvoert. Oftewel, de Dopingautoriteit hier in Nederland bijvoorbeeld is ervoor verantwoordelijk dat hun eigen controleurs over de juiste kennis en papieren beschikken. De eisen waaraan de DCO moet voldoen zijn eigenlijk heel simpel: ze moeten meerderjarig zijn en om bloed samples af te nemen in het bezit van een kwalificatie om bloed af te kunnen en mogen afnemen. De eisen voor de opleiding zijn niet veelomvattender. Het trainingsprogramma moet in elk geval een theoretische training over de verschillende typen tests bevatten, voorzien zijn van observaties van alle dopingcontrole-activiteiten en de controleur moet zelf minimaal één controle onder toezicht oog van een bevoegde DCO naar tevredenheid hebben uitgevoerd.

Wat wel opvalt is de passage over de relatie met een sporter. Er staat aangegeven dat de controleur niet gerelateerd mag zijn aan een atleet die hij/zij controleert (WADA, 2020a, p. 74). Dit kan gerelateerd worden aan dat bureaucratische ideaal. Immers moet een uitvoerder van het beleid te allen tijde onafhankelijk kunnen handelen. Relaties kunnen dit ideaal en daarmee het gehele systeem in gevaar brengen en kunnen zogenaamde 'vriendjespolitiek' in de hand werken. Het is dus goed verklaarbaar dat dit in de reglementen vermeld staat. Echter staat het niet verder gespecificeerd dan hetgeen zojuist benoemd is en dat is op zijn minst opvallend te noemen, omdat de documenten op andere vlakken juist zo compleet en veelomvattend zijn. Maar wanneer is iemand gerelateerd aan een sporter? Familie, vrienden, collega's, trainingsstaf, dat is duidelijk. Maar een controleur die een bepaalde sporter voor een flink aantal jaren een handjevol keer per jaar tegenkomt voor controles en deze persoon daardoor inmiddels redelijk goed kent, kun je diegene dan gerelateerd noemen? Het is aannemelijk te zeggen dat ze in elk geval een bekende van elkaar zijn geworden. Of wordt dit voorkomen doordat juist iedere maal een andere controleur naar zo'n sporter gestuurd wordt? Is dat überhaupt mogelijk gezien de beperkte groep controleurs die actief is binnen een land of organisatie en de regionale spreiding van controleurs over het land? En waarom wordt er over deze afwegingen niets geschreven?

Omdat er in de ISTI staat aangegeven dat de verantwoordelijkheid voor de opleiding bij de anti-doping organisatie die de controle uitvoert ligt, is ook met meer specifieke aandacht gezocht naar wat er door de verschillende anti-dopingorganisaties geschreven wordt over de scholing van hun eigen DCO's. Wat betreft de nationale organisaties zoals de Dopingautoriteit en NADO Vlaanderen is hier niets over te vinden op hun website en in beleidsdocumenten, jaarverslagen en dergelijke. Ook bij de private partijen is de informatie die hierover wordt weggegeven, zeer gering. Zo is er op de websites van verschillende commerciële organisaties die wereldwijd anti-doping tests uitvoeren, zoals International Doping Tests & Management (IDTM) en Clearidium, helemaal niets over deze thematiek te vinden. De enige die iets schrijft over de opleiding van de DCO's, is Professional Worldwide Controls (PWC), maar ook dit is erg summier. Zo valt op hun website het volgende te lezen: "PWC DCO/BCOs undergo a significant amount of training before they are accredited in compliance with the WADA ISTI; Annex H. Sample Collection Personnel Requirements. In fact PWC accreditation requirements exceed the WADA ISTI requirements to ensure a very high standard of sample collection" (PWC, n.d.). Oftewel, de controleurs ontvangen een hoeveelheid training die voldoende is en geven aan dat hun standaarden zelfs hoger liggen dan die uit de ISTI. Maar hoeveel en wat voor training ontvangen ze dan? En op welke manier leggen ze de lat voor zichzelf hoger dan de ISTI? En betekent dit dan dat er grote verschillen zitten tussen de tests van verschillende organisaties? Dit roept allerlei vragen op, maar die worden op basis van de beschikbare documenten niet beantwoord.

WADA zelf heeft wel een uitgebreidere documentatie hierover openbaar, juist ook om de anti-doping organisaties handvatten te bieden (WADA, 2014). Zo staat er in een document met richtlijnen voor het *Sample Collection Personnel* een lijst met eigenschappen waarover een dopingcontroleur moet beschikken (WADA, 2014, p. 6). Hier staat onder meer in beschreven dat een DCO zich respectvol en professioneel moet kunnen gedragen, effectief moet kunnen communiceren (zowel in woord als geschrift), snel en effectief problemen moet kunnen oplossen en moet kunnen werken in stressvolle situaties en veeleisende omstandigheden (WADA, 2014, p. 6). Dit veronderstelt dat er dus meer komt kijken bij een dopingcontrole dan slechts het uitvoeren van een protocol en een stappenplan volgen. Er zijn weldegelijk verscheidene (sociale) kwaliteiten en capaciteiten waaraan een controleur dient te voldoen. Maar waarom heeft hij deze nodig? In welke situaties kan hij terecht komen? Helaas wordt daar verder niet op ingezoomd in dit document. En komt dit ook terug in de training? Als er puur gekeken wordt naar de documenten, zou gesteld kunnen worden van niet, maar dat is mijns inziens te kort door de bocht, omdat er simpelweg te weinig te vinden is over de inhoud van de opleiding van de controleurs. Daarom is middels de interviews gepoogd meer informatie te verwerven hierover. Wel kan reeds geconcludeerd worden dat in de omschrijving van hoe de trainingen eruit dienen te zien volgens WADA, er enkel aandacht hoeft te zijn voor alle theoretische documenten en de praktische uitvoering van de test en het sociale aspect buiten beschouwing wordt gelaten (WADA, 2014, p. 7-9).

Waar wel andere aspecten van het werk genoemd worden die meer raken aan de interactie is juist bij de praktische training van chaperonnes. Hier wordt aangegeven dat onderdeel van deze training is om situaties te simuleren waarin zich verschillende scenario's afspelen. Als voorbeelden worden hierbij onder meer

de weigering van een atleet, een taalbarrière/communicatieproblemen, bemoeienis van een derde partij zoals een coach, een atleet die uit het zicht verdwijnt en een atleet die naar het toilet of de douche wil voor de dopingcontrole genoemd (WADA, 2014, p. 15). Omdat eerder in het artikel gesteld wordt dat idealiter de persoon die het sample uit de persoon ziet komen de DCO zelf is (WADA, 2014, p. 14), kan verondersteld worden dat bovenstaande elementen ook bij de training van de DCO aan bod dienen te komen. Met zekerheid kan dit echter niet gesteld worden. Daarnaast is deze handleiding ook slechts een leidraad voor de anti-doping organisaties en zijn zij er zelf verantwoordelijk voor dat zij hun eigen DCO's opleiden op een dusdanige manier dat zij hun werk juist kunnen uitoefenen. Het blijft zodoende erg onduidelijk in hoeverre de DCO's tijdens hun opleiding worden getraind op hun gedragsvaardigheden en de omgang met atleten, overige actoren en situaties in het algemeen die zij in de dagelijkse praktijk wellicht tegenkomen.

Het laatste document waarin veel informatie te vinden is over de opleiding van de dopingcontroleurs, is de Doping Control Officer Training Tool Kit (WADA, 2011). Een handleiding van 129 pagina's over hoe een dopingcontrole eruit ziet en stap voor stap uitgevoerd en afgehandeld dient te worden. Daarmee is dit document eigenlijk ook een belichaming van wat eerder in deze literatuurstudie al naar voren kwam. Er is een breed scala aan regels, formaliteiten en procedures waaraan een DCO zich dient te houden bij de uitvoering van zijn/haar werk. Deze controleur bevindt zich daarmee binnen een zeer strak stramien en heeft weinig ruimte voor eigen invulling van de regels. De regels geven hier ook weinig aanleiding toe, juist omdat ze zeer compleet en veelomvattend zijn, waarmee gepoogd wordt te voorkomen dat er een situatie bestaat waarvoor geen voorschrift is. Of dit in de praktijk echter daadwerkelijk zo is, valt te betwijfelen, juist omdat er zoveel uitzonderlijke situaties te bedenken zijn, die zich ongetwijfeld zullen voordoen. Het is in ieder geval opvallend te noemen dat in de geanalyseerde documenten de rol van interacties veelal achterwege blijft. Het lijkt daarmee een onderschat element, terwijl de wetenschappelijke literatuur (e.g. Goffman, 1959; 1961; Lipsky, 1980; Manning, 2008; Bartels, 2013) juist het belang laat zien om hier wel aandacht aan te schenken. Echter is dit ook juist een interessante waarneming die daarmee de relevantie van de onderzoeksvraag verder versterkt.

4. Methodologie en verantwoording

In dit hoofdstuk wordt omschreven welke methoden zijn gebruikt om de kwalitatieve data te verzamelen en is toegelicht waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Er wordt hierbij ingezoomd op vier verschillende fases van het proces: het verzamelen van de data, het verwerken van de data, het analyseren van de data en het beheren en managen van de data. Vervolgens wordt in de laatste paragraaf van dit hoofdstuk de waarborging van de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek nog kort toegelicht.

4.1 Dataverzameling

De methoden van dit kwalitatieve onderzoek hebben bestaan uit zowel interviews als documentanalyse, waarbij de focus voor het merendeel op de interviews heeft gelegen. Er is voor deze aanpak gekozen om een zo uitgebreid mogelijk antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag, binnen de mogelijkheden en beperkingen die er waren. Zo zou het ook zeer waardevol zijn geweest om gebruik te maken van observaties middels het fysiek meegaan naar een controle en deze ontmoeting te analyseren. Echter bleek dit niet mogelijk. Gezien de vertrouwelijkheid en de privacy-gevoeligheid was het überhaupt de vraag of dit onder normale omstandigheden mogelijk zou zijn geweest, maar vanwege de huidige situatie met het coronavirus was dit in ieder geval onmogelijk geworden. Vanwege deze zelfde situatie is het logischerwijs ook niet mogelijk gebleken om de interviews face-to-face af te nemen. Alle interviews hebben daarom telefonisch of via beeldbellen (Skype of Microsoft Teams) plaatsgevonden.

Er is voor diepte-interviews gekozen omdat hiermee het beste de thema's die iets minder aan de oppervlakte liggen in kaart kunnen worden gebracht. Door langere tijd in gesprek te gaan met een respondent, is het beter mogelijk om erachter te komen wat er echt speelt en te kunnen doorvragen op de relevante onderwerpen. Dit onderzoek kan omschreven worden als een verkennend onderzoek, omdat nog niet eerder onderzoek is gedaan naar dit specifieke onderwerp. Hierdoor was het lastig om vooraf in te schatten waar de meest interessante bevindingen waar te nemen zouden zijn. Daarom is getracht om de interviews met zo min mogelijk vooraf bepaalde aannames in te gaan, juist omdat het een interpretatief onderzoek betreft. Deze interpretatieve benadering houdt in dat mensen kennis construeren en filteren door de sociale constructies waaraan ze onderhevig zijn. Hierdoor is geprobeerd inzicht te verkrijgen in de betekenisgeving van de verschillende respondenten rondom de sociale interacties. Daarmee is gepoogd zo goed mogelijk de achterliggende dynamieken weer te kunnen geven en recht te doen aan de sociale constructies (Walsham, 1995). Het doel van dit onderzoek is daarom ook geweest om bloot te leggen wat er zich afspeelt tijdens een dopingcontrole en hoe dit ervaren wordt, om de interactie en de ontmoeting beter te kunnen begrijpen. Er is daarom juist niet voor gekozen om de theorie over de data heen te leggen en te toetsen, maar juist geprobeerd om aan de hand van de theorie een kader te kunnen schetsen waarmee de interactie beter begrepen, verklaard en in perspectief geplaatst kan worden.

Bij de keuze voor de respondenten is er besloten om veel verschillende groepen te interviewen om een zo breed mogelijk licht op de interactie te kunnen laten schijnen. Deze keuze is enerzijds gemaakt op basis van de ideeën van Goffman

(1959; 1961) dat men enkel een bepaald persoon kan begrijpen in relatie tot de ander. Oftewel, om de dopingcontroleur en zijn interactie te begrijpen, is het van belang ook het perspectief van de persoon met wie de interactie plaatsvindt of wie hierbij betrokken is te belichten. Anderzijds was dit ook deels een gedwongen keuze. Graag had ik meer dopingcontroleurs ondervraagd over hun eigen ervaringen. Dit bleek echter lastiger dan vooraf verwacht, gezien de vertrouwelijkheid en gevoeligheid van het onderwerp en de bescherming die zij krijgen vanuit de organisaties waar zij werkzaam voor zijn, hetgeen naar ik heb vernomen ook echt noodzakelijk is in sommige gevallen. Dit werd door de directeur van de Dopingautoriteit, in een gesprek met mijn scriptiebegeleider, als belangrijkste argument gegeven om niet mee te werken aan het faciliteren van interviews met hun huidige DCO's. Daarom heb ik hier ook alle begrip voor en op basis van de mogelijkheden die er wel waren keuzes gemaakt. Voor een verdere toelichting over de stappen die gezet zijn om toch zo veel mogelijk relevante respondenten te spreken (waaronder de controleurs zelf), verwijs ik graag naar 'Bijlage 3: Logboek'.

Het was daarmee dus deels een eigen keuze om voor dit brede, multidisciplinaire perspectief op de dopingcontroleur te kiezen en deels een gedwongen keuze, gezien de beperkte mogelijkheden die er beschikbaar waren om de DCO's zelf te kunnen spreken. Uiteindelijk zijn er in totaal achttien semigestructureerde diepte-interviews afgenomen. Er hebben interviews plaatsgevonden met vier DCO's afkomstig uit Nederland en België die werkzaam zijn bij verschillende antidoping-organisaties, zes (oud-)topsporters, drie beleidsmedewerkers van de Dopingautoriteit (waarvan twee tevens ervaring hebben als DCO), twee vrijwillige chaperonnes, een sportarts, een beleidsmedewerker dopingzaken van NOC*NSF en een beleidsmedewerker dopingzaken van de AtletiekUnie. De respondenten zouden onderverdeeld kunnen worden in vier groepen en drie lagen. In de eerste laag bevinden zich de twee groepen waartussen de onderzochte interactie plaatsvindt: de controleurs en de sporters. In de tweede laag bevinden zich de andere personen die aanwezig zijn bij de controles en iets over de interactie kunnen vertellen. In dit onderzoek zijn dat de chaperonnes en de sportarts. En dan is er nog de derde laag, dat zijn de beleidsmedewerkers. Zij zijn niet actief in de praktijk of aanwezig bij een controle normaliter, maar juist actief in het faciliteringsproces en het bepalen van het beleid, dat vervolgens door de dopingcontroleur uitgevoerd wordt. Door de ervaringen van al deze verschillende groepen te bundelen, is getracht een breed en zo compleet mogelijk beeld te kunnen schetsen van hoe een dopingcontrole in de praktijk eraan toegaat, welke invloed de dopingcontroleur kan hebben op dit proces en hoe dit zich verhoudt tot het beleid en de beleidsimplementatie.

Bij de keuze voor het benaderen van DCO's voor dit onderzoek is geen rekening gehouden met zaken als regionale spreiding, man-vrouw verdeling, respondenten van verschillende etnische achtergronden en respondenten van verschillende organisaties. Dit om het simpele feit dat het dusdanig lastig is gebleken om respondenten te vinden dat ik mij tevreden heb moeten stellen met elke dopingcontroleur die bereid was met mij te spreken. Er is via veel verschillende wegen geprobeerd om in contact te komen met deze personen (voor toelichting, zie Bijlage 3: Logboek) en uiteindelijk is het me gelukt om deze vier personen te spreken, en als extra nog de twee medewerkers van de Dopingautoriteit die als controleur actief zijn geweest in het verleden. Op basis hiervan is getracht zo veel mogelijk informatie te verzamelen om een zo goed mogelijk beeld te kunnen

schetsen van de situatie. Bij het benaderen van de diverse (oud-)topsporters is er wel rekening mee gehouden dat er atleten uit verschillende sporten geïnterviewd zijn en met een verschillend geslacht.

Tijdens de interviews is gebruik gemaakt van een topiclijst, om enige structuur te creëren en informatie in te winnen van de respondenten over de centrale thema's in het onderzoek, zodat de belangrijke topics voldoende aan bod zouden komen. Echter is er ook juist veel ruimte gecreëerd voor de respondenten om datgene te delen dat zij wilden delen. Dit is gepoogd doormiddel van het stellen van veelal open vragen en door tijdens het interview in te spelen op hetgeen de respondent vertelt. Hierbij is gebruik gemaakt van de LSD-techniek: luisteren, samenvatten en doorvragen. Op deze manier is geprobeerd de diepere laag te ontrafelen en de respondenten verhalen met meer details en voorbeelden te laten vertellen.

In de documentanalyse, wat ook deel uitmaakt van de kwalitatieve data die gebruikt is in dit onderzoek, ligt meer focus op de procedures zoals deze omschreven staan in bijvoorbeeld handleidingen en beleidsdocumenten. Binnen deze documenten is echter ook juist gezocht naar de elementen die duiden op het besef van het belang van de sociale interactie tussen dopingcontroleur en atleet. Oftewel, waar ligt de ruimte in die interactie voor de controleur om situaties zelf te interpreteren en op te lossen? En wat wordt er bijvoorbeeld gezegd over het gedrag en de communicatie met de atleet? Met dergelijke vragen in het achterhoofd zijn eerdergenoemde documenten, verslagen en webpagina's geanalyseerd. Alle documenten die gebruikt zijn, zijn openbare documenten die voor iedereen toegankelijk zijn.

4.2 Dataverwerking

Er is bij aanvang van ieder interview aan de respondent om toestemming gevraagd om het gesprek auditief op te nemen, zodat de data volledig en accuraat getranscribeerd zouden kunnen worden. Alle respondenten hebben hiermee ingestemd. Eén respondent stelde hierbij de voorwaarde dat hij/zij de quotes die gebruikt zijn in dit rapport mocht inzien voor publicatie. Hier is mee ingestemd.

De interviews zijn anoniem verwerkt. Dat wil zeggen dat de namen van de respondenten nergens vernoemd zijn in zowel de transcripties als het onderzoeksrapport, evenals de namen die zij genoemd hebben tijdens het interview. De naam van de respondent, indien deze zich bijvoorbeeld voorstelt, is in de transcripties vermeld als 'X' en overige namen die genoemd zijn, zijn vermeld met de letters 'A', 'B', 'C' en zo verder. Tevens zijn sommige functies veralgemeniseerd om te voorkomen dat na te trekken zou zijn wie de geïnterviewde persoon is. Zo zijn alle drie de geïnterviewde medewerkers van de Dopingautoriteit 'beleidsmedewerker' genoemd en is hun specifieke functie niet vermeld in het rapport, omdat de namen van deze medewerkers anders zeer eenvoudig op te zoeken zouden zijn. Ditzelfde principe is toegepast bij de DCO's en de sportarts. Hier is echter niet de functie, maar juist de organisatie niet vermeld om te voorkomen dat de identiteit van de respondenten te achterhalen zou zijn. Bij de documentanalyse zijn belangrijke onderdelen uit onder meer beleidsdocumenten en procedure-schriften en van webpagina's genomen, hetgeen gebundeld is om zodoende de informatie overzichtelijk te kunnen presenteren in hoofdstuk drie van het onderzoeksrapport, de literatuurstudie.

4.3 Data-analyse

Het coderingsproces is in drie fasen uitgevoerd: open, axiaal en selectief coderen (Boeije, 2005). Door het toepassen van deze verschillende stappen is het mogelijk geweest om eerst met een brede, open blik naar de data te kijken en vanaf daar clusters te maken van thema's die naar voren kwamen in de interviews. Hierbij zijn zowel specifieke codes aan passages uit de transcripties gegeven alsmede kleuren op basis van verschillende hoofdthema's die in de tekst waargenomen zijn. Vervolgens is vanuit daar een specifieke onderverdeling gemaakt in de data middels het creëren van een codeboom, hetgeen als leidraad heeft gefungeerd voor het opstellen van de resultaten van het onderzoek.

Naast de interviews is ook bij de documentanalyse een indeling van de data gemaakt op basis van hoofd- en subthema's. Hierbij is gezocht naar zowel overeenkomsten als verschillen tussen de uitspraken van mensen en teksten in beleidsdocumenten rondom de besproken onderwerpen. Bij de analyse van de documenten is ook specifieke aandacht uitgegaan naar de informatie die juist niet vermeld staat in deze teksten, bijvoorbeeld het gebrek aan aandacht voor de invloed van de sociale interactie op de dopingcontrole. Mocht dit niet vermeld staan, dan is dat namelijk ook juist waardevolle informatie.

De uitwerking van de analyse van de interviews is te vinden in hoofdstuk 5, waar de resultaten worden gepresenteerd. Deze passage is geschreven op basis van de eerdergenoemde codeboom en met de theoretische lens zoals deze is omschreven in hoofdstuk 2, het theoretisch kader, in het achterhoofd. In de hoofdstukken 'resultaten' en 'discussie en conclusie' is vervolgens op deze koppeling nog dieper ingegaan en is geanalyseerd welke lering er getrokken kan worden op basis van de vergaarde data. Hierbij is ook wederom de koppeling gemaakt met de gebruikte theorie rondom beleidsimplementatie en mede op basis daarvan is de hoofdvraag beantwoord en zijn enkele aanbevelingen en suggesties voor vervolgonderzoek gedaan.

4.4 Onderzoeksethiek en datamanagement

Om de privacy van de respondenten die hebben deelgenomen aan het onderzoek te beschermen, is gebruik gemaakt van de richtlijnen rondom onderzoeksethiek en de opslag van onderzoeksdata zoals deze door het departement Bestuurs- en Organiseringswetenschap (USBO) van de Universiteit Utrecht zijn voorgeschreven. Respondenten zijn vooraf schriftelijk (per mail, LinkedIn of WhatsApp) reeds geïnformeerd over het doel van het onderzoek, het anonimiseren van de data en wat er verder met de data zou gaan gebeuren. Zo is onder meer vermeld dat zowel hun naam als alle namen die zij zouden noemen tijdens het interview geanonimiseerd zouden worden in het onderzoeksrapport. Aan het begin van het interview is dit nogmaals volledig uitgelegd, is er gevraagd of er onduidelijkheden zijn om de respondent de ruimte te bieden hier vragen over te stellen en is er vervolgens om akkoord hiervoor gevraagd, een zogenaamde mondelinge informed consent. Tevens is er expliciet toestemming voor gevraagd om het interview op te mogen nemen. Hierbij is uitgelegd waarom dit noodzakelijk was voor het volledig en accuraat verwerken van de data en is vermeld dat de opname met niemand gedeeld zal worden en zodra het onderzoek volledig is afgerond ook direct weer vernietigd zal worden.

De interviews zijn opgenomen met behulp van een smartphone, aangezien er geen audio-/video recorder voorhanden was. Deze opnames zijn vervolgens opgeslagen op de veilige Europese server van OneDrive via de Universiteit Utrecht, conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Vervolgens is de opname direct verwijderd van de smartphone. De opnames zullen met niemand gedeeld worden en na afronding van het onderzoek verwijderd worden, conform de richtlijn vanuit de Universiteit Utrecht dat de opnames binnen één jaar verwijderd dienen te worden. Ditzelfde geldt voor de transcripties van de interviews. Enige verschil hierbij is dat de scriptiebegeleider en de tweede beoordelaar, ter controle, wel toegang ontvangen tot de transcripties, maar niet tot de opnames. Dit scriptieverslag zelf is een openbaar document en mag daarom wel verspreid worden. Zo zal het onder meer gedeeld worden met verschillende respondenten die aan hebben gegeven geïnteresseerd te zijn in de uitkomsten van het onderzoek.

Persoonlijke gegevens van respondenten zijn geanonimiseerd in zowel de transcripties als de verdere verwerking van de data. Zo is de naam van de respondent nergens vermeld en zijn ook alle andere namen die hij/zij heeft genoemd geanonimiseerd. Hoe dit exact is gedaan, staat reeds vermeld in paragraaf 4.2.

4.5 Betrouwbaarheid en validiteit

Om de validiteit van dit onderzoek te verhogen, is een groot thema als beleidsimplementatie vertaald naar één specifieke interactie, die tussen controleur en atleet. Hierbij is tevens ingezoomd op één van de twee actoren in deze interactie, de DCO, hetgeen gekoppeld is aan de theorie rondom frontline professionals. Tevens is in dit onderzoek gebruik gemaakt van methodische triangulatie middels het gebruik van zowel interviews als documentanalyse, waardoor de validiteit verhoogd is (Verhoeven, 2011, p. 31). Hierbij is de informatie vergaard uit wetenschappelijke literatuur, beleidsdocumenten en interviews gecombineerd om een zo compleet mogelijk beeld te kunnen schetsen.

Voor de validiteit van het onderzoek zou het van meerwaarde zijn geweest om naast de interviews ook observaties uit te voeren. Aangezien dit niet mogelijk bleek, waren interviews de enige overgebleven optie om alsnog de sociale interacties te achterhalen. Dit brengt een bepaalde kwetsbaarheid van de validiteit met zich mee, doordat respondenten ondervraagd zijn op hun eigen gedrag en dat van een ander. Hierdoor is het gedrag enkel vanuit de tweede en derde persoon geanalyseerd, maar heb ik dit als onderzoeker niet zelf kunnen waarnemen. Echter, door gebruik te maken van respondenten vanuit verschillende lagen (zoals in 4.1 beschreven), zowel controleur als atleet te spreken en meerdere respondenten uit dezelfde groep over dezelfde situaties te bevragen, is getracht de sociale interacties alsnog zo goed mogelijk aan het licht te brengen.

Respondenten zijn vooraf geïnformeerd dat de interviews geanonimiseerd zouden worden en dat zowel hun eigen naam als alle namen die zij zouden noemen niet vermeld zouden worden in het rapport. Er is hen beloofd dat het opgenomen interview met niemand gedeeld zal worden en na afloop ook weer verwijderd zal worden. Daarnaast is hen meegegeven dat de resultaten niet gepubliceerd zullen worden, maar enkel gepresenteerd binnen de Universiteit Utrecht. Door het stellen van al deze garanties is gepoogd een omgeving te creëren waarin de respondenten

vrij konden spreken, dit alles om zodoende de betrouwbaarheid en interne validiteit van het onderzoek te vergroten. Tegelijkertijd is hiermee gepoogd sociaal wenselijke antwoorden te voorkomen, die de interne validiteit zouden beperken.

Zoals reeds vermeld bleek het zeer lastig om dopingcontroleurs te spreken, gezien de bescherming die zij ontvangen. Hierdoor bleek het niet mogelijk om een steekproef te nemen van deze groep, maar is iedere dopingcontroleur die ervoor open stond mijn vragen te beantwoorden, ook daadwerkelijk geïnterviewd. De selectie van de DCO's is daardoor voornamelijk van toeval, doorzettingsvermogen en de bereidheid vanuit de benaderde organisaties en specifieke DCO's om aan het onderzoek mee te werken, afhankelijk geweest. Het gegeven dat er daardoor geen steekproef is genomen, in combinatie met de onmogelijkheid om één of meerdere controles zelf te observeren, beperkt de betrouwbaarheid van het onderzoek. Echter is er wel alles aan gedaan om het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk te maken. Zo zijn naast de vier geïnterviewde DCO's ook beleidsmedewerkers geïnterviewd die zelf in het verleden actief zijn geweest als DCO en zijn andere respondenten geïnterviewd die, naast de DCO's en de atleten, bij controles aanwezig zijn geweest, zoals een sportarts en twee chaperonnes. Door vanuit deze verschillende betrokkenen ervaringen over de sociale interacties die plaatsvinden op te halen, is getracht alsnog een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van de sociale interacties die plaatsvinden. Tevens is juist door de interpretatieve benadering gezocht naar diepgang in de interviews en de documentanalyse, om zodoende de diepere betekenissen te achterhalen. Op deze manier is de validiteit van het onderzoek vergroot.

Aangezien het een zeer gevoelig onderwerp betreft is er ook rekening mee gehouden dat respondenten wellicht niet alles hebben kunnen en/of durven vertellen. Door vooraf de respondent goed te informeren over wat er met het onderzoek zou gaan gebeuren en het doel van het onderzoek duidelijk uit te leggen, waarbij ook aangegeven is wat absoluut niet het doel was (onder andere het verkrijgen van vertrouwelijke informatie, uitslagen van testen, namen bij voorbeelden), is getracht een veilige situatie te creëren voor de respondent om zijn/haar verhaal te kunnen vertellen. Hiermee is getracht de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten.

Toch is er rekening mee gehouden dat er altijd een kans bestaat dat respondenten alsnog niet de waarheid hebben gesproken of een onvolledig verhaal hebben verteld. Dit in combinatie met de kleine hoeveelheid respondenten (totaal achttien, maar slechts een handjevol per groep), maakt het lastiger om generaliseerbare uitspraken te doen. Iedere respondent heeft immers een eigen beeld van de werkelijkheid. Het zou daarom kunnen zijn dat de selectie van de respondenten, die deels op toeval gebaseerd is, voor een vertekend beeld kan zorgen. Dit zou kunnen betekenen dat de selectie niet overeenkomt met de gehele groep, waardoor de data wellicht minder goed te generaliseren is. Daarmee is rekening gehouden in de conclusies. Echter, juist door de ervaringen van de verschillende groepen respondenten naast elkaar te leggen, is getracht een zo compleet en valide mogelijk beeld te schetsen. Op het moment dat vanuit verschillende groepen eenzelfde beeld wordt geschetst, versterkt dit de generaliseerbaarheid en externe validiteit van de data. Er is bij de analyse van de data dus extra aandacht besteed om te achterhalen of verschillende respondenten of groepen respondenten elkaars verhaal bevestigen of juist ontkrachten, om de betrouwbaarheid van de resultaten te kunnen vergroten.

5. Resultaten

In onderstaand hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten uit het onderzoek toegelicht. Deze resultaten zijn voortgekomen uit de achttien diepte-interviews die zijn gehouden. Ter illustratie van de resultaten zijn zeer regelmatig quotes van de respondenten toegevoegd. Het hoofdstuk is in drie delen opgesplitst. In het eerste deel wordt ingegaan op de procedures en welke discretionaire ruimte hierin wordt ervaren, terwijl in deel twee de interactie tussen controleur en atleet en de relatie die een controleur en atleet met elkaar kunnen opbouwen centraal staan. Tot slot wordt nog kort ingezoomd op de opleiding van de dopingcontroleurs en in hoeverre hierbij aandacht besteed is aan de mogelijke invloed van sociale interacties.

5.1 Procedures

In onderstaande paragraaf is stilgestaan bij de relatie tussen sociale interacties en het naleven van de procedures. Hierbij is achtereenvolgens ingezoomd op de striktheid van de procedures en het effect daarvan op het vertrouwen van atleten, de interpretatie van de procedures en de daarbij ervaren discretionaire ruimte, de zoektocht naar oplossingen in lastige situaties en de machtsrelatie die aanwezig is bij het uitvoeren van dopingcontroles.

5.1.1 Striktheid van procedures

Om te kunnen analyseren in hoeverre sociale interacties het proces rondom een dopingcontrole kunnen beïnvloeden, is het allereerst van belang om te achterhalen in hoeverre de procedures überhaupt ruimte bieden voor interactie en de dopingcontroleur ruimte ervaart om een eigen invulling te geven aan die procedure. Hierbij komt direct naar voren dat de procedure van een dopingcontrole heel duidelijk in richtlijnen beschreven is en dat deze zeer strikt gehandhaafd dient te worden.

“Die procedures die zijn allemaal heel strikt. Die liggen vast, die moeten ook strikt gevolgd worden.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

“Voor de urine, ja, is het heel strikt, dat gaat niet anders dan zo.” (Doping Control Official 3)

Dit beeld wordt niet enkel geschetst door de DCO's zelf en de medewerkers van de Dopingautoriteit, maar ook bevestigd door de atleten en andere aanwezigen. Atleten vinden het juist fijn dat deze procedures zo duidelijk en strikt zijn. Dit stelt hen gerust omdat ze hierdoor het gevoel hebben dat het systeem goed functioneert en daarmee ook henzelf beschermt. Als elke controleur het op zijn of haar eigen manier zou doen, zou dit juist argwaan wekken.

“Dat stappenplan is er onder andere met twee redenen, dus één om een geldig monster te kunnen produceren maar twee ook om de atleet enigszins bescherming te kunnen bieden. Dat het monster wat diegene geproduceerd heeft niet vervuild raakt door een kwaadwillende controleur bij wijze van spreken. Dus dat is zo dichtgetimmerd dat hele stappenplan dat daarin geen ruimte is voor anders handelen.” (Atleet 5)

"In mijn ervaring was het wel gewoon, alles was gewoon systematisch en gestructureerd van dit eerst dat eerst, dit buisje dat buisje, dit gebeurt ermee. En ja, dat was gewoon heel gestructureerd dus dan heb je ook niet het idee dat er iets mis kan gaan." (Atleet 2)

De atleten geven aan vertrouwen te hebben in de procedure, zeker in het Nederlandse systeem. Mede daarom zijn sporters over het algemeen erg meewerkend. Enkel bij controles in-competition tijdens wedstrijden in het buitenland zijn atleten soms iets sceptischer. Echter is het juist hierom nog belangrijker dat deze procedures internationaal gestandaardiseerd zijn zoals het geval is, waardoor de afname van het sample op exact dezelfde wijze verloopt als iedere andere keer.

"En natuurlijk zegt dan wel een stemmetje in mijn hoofd, tuurlijk weet je, hier volgen ze ook gewoon protocollen, maar goed, als je dan weet hoe heel Rusland gewoon volledige monsters kan laten verdwijnen, dan denk ik ook van dan kunnen ze vast ook wel iets toevoegen aan mijn monstertje. Dus ja, daar vertrouwde ik het systeem niet volledig." (Atleet 4)

Onderdeel van de procedure is het uitleggen van het stappenplan. Dit wordt gezien als één van de factoren om het vertrouwen in het proces te vergroten. Atleten geven aan dat deze procedure altijd heel rustig stap voor stap wordt besproken, waarbij telkens aangegeven wordt waarom iets op een bepaalde manier gebeurt.

"Hoe ze je het meest helpen, denk ik, gewoon door gewoon zelf heel rustig te zijn en elke stap uit te leggen en waarom iets is. Dat hielp bij mij denk ik het meeste om hun vertrouwen te winnen." (Atleet 6)

5.1.2 Interpretatie van procedures

Reeds is aangegeven dat de procedure van de dopingcontrole zeer strikt gehandhaafd wordt en duidelijk in richtlijnen beschreven staat. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de discretionaire ruimte van dopingcontroleofficials, de ruimte om af te wijken van de procedures en hier een eigen interpretatie aan te geven, nihil is. Dit wordt zowel door henzelf als door anderen aangegeven.

"We moeten het ook gewoon menselijk houden, alleen die procedure mag natuurlijk niet beïnvloed worden." (Doping Control Official 1)

"Hij kan er geen eigen invulling aan geven. Hij heeft zich te houden aan de regels, die zijn heel wel omschreven en die zijn voor iedereen gelijk, dus eigen interpretatie is er niet." (Sportarts)

De procedure is uitermate strikt en dat is ter bescherming van zowel de controleur als de atleet. Immers gaan er grote belangen om in de sport en zou een fout grote gevolgen kunnen hebben voor een sporter, bijvoorbeeld een jarenlange schorsing. Daarom is het enorm belangrijk om niet van die procedures af te wijken, zodat enerzijds de atleet beschermd wordt omdat de regels gevolgd worden en gewaarborgd blijven en anderzijds om te voorkomen dat de controleur aangeklaagd kan worden omdat hij/zij van de procedure af is gegaan.

“De marges waarbinnen je daarin kunt interpreteren zijn uitermate nauw, dat kan eigenlijk niet, staat precies geformuleerd hoe het moet plaats moet vinden en daar mag je niet van afwijken. Temeer ook, want als je dat wel doet, dan kan de atleet zeggen: “hoho ik verklaar hierbij dat ik vind dat de procedure niet volgens de regels is verlopen om die en die reden. Want hij heeft met zijn fikken aan mijn urine gezeten” of “hij heeft het flesje ergens anders neer gezet”, etcetera, of de vergrendeling klopte niet, dus de atleet heeft daar een belangrijke say in, en als die vindt dat de procedure niet gehandhaafd is ja dan staat de atleet al met 10-0 voor in het geval er iets zou gaan gebeuren. Dus de dopingcontroleur zal er echt voor waken dat hij zich strikt aan de procedure regels houdt. En dat is ook mijn ervaring dat dat gebeurt.” (Sportarts)

De ruimte voor eigen invulling van die procedure ligt volgens de dopingcontroleurs juist in de sociale interactie. Binnen de procedures zijn de richtlijnen heel strikt, maar daarbuiten is veel ruimte om de uitvoer van de dopingcontrole op een eigen manier in te richten. En daarbij wordt met name gedoeld op hoe te gedragen in bepaalde situaties. Er is veel mogelijk, zolang de procedure maar gehandhaafd blijft. Hierdoor zijn in de interacties ook veel verschillen waar te nemen, hier is in paragraaf 5.2 verder op ingezoomd.

“Daarbuiten maakt het natuurlijk niet uit waar ik met die sporter over praat. En dat staat los van de procedures van een dopingcontrole. En daardoor verandert die dopingcontrole ook niet, in mijn ogen.” (Doping Control Official 1)

“Ik denk dat elke arts zijn eigen invulling heeft van het draaiboek. Maar het draaiboek moet wel gevolgd worden, punt voor punt. Dus de essentiële zaken die erin staan, staan er voor iedereen gelijk in. Hoe dat je dat invult, hoe dat je dat doet, ben je een sympathieke of niet.” (Doping Control Official 2)

De richtlijnen zijn zeer uitgebreid en veelomvattend. Echter zijn er twee zaken die hierbij eruit springen en die als belangrijkste voorwaarden worden genoemd voor een controle. Dat is enerzijds het toezicht, wat betekent dat vanaf het moment dat de atleet genotificeerd is dat hij/zij een dopingcontrole uit dient te voeren, niet meer uit het zicht mag verdwijnen van de dopingcontroleur (of de chaperonne in veel gevallen bij in-competition tests) en anderzijds dat de dopingcontroleur kan zien waar de urine vandaan komt tijdens het plassen.

“Dat is gewoon heilig. Je hebt een aantal regels waar je gewoon aan moet voldoen en daarbinnen kun je laveren en that's it. Dus ja, die regels blijven bestaan en wat ik zeg, je mag een sporter gewoon nooit uit het oog verliezen. Dat is een belangrijke regel. Dat wil zeggen: hoe dan ook, er zal geen oplossing plaatsvinden waarbij die regel niet gehandhaafd blijft. Dat kan gewoon niet. Je zult dus gewoon altijd een oplossing moeten vinden waarin die regel blijft bestaan. Dus ja, zelfde met een zichtcontrole, dus dat je erbij bent bij het plassen. En je ziet dat het sample uit die persoon komt en in het bekertje gaat.” (Doping Control Official 1)

“Men moet dan inderdaad zien dat de urine uit de juiste plaats komt. En daarvoor moet de atleet zich ontkleden, onderkleding tot aan de knieën, bovenkleding tot boven de navel en de mouwen opgestroopt. En zo zal men plassen onder toezicht, onder rechtstreeks toezicht. Dat is de enige mogelijkheid om volgens de regels van de kunst, anders moeten wij er niet zijn. Als je zegt “kies hier het potje, ga

maar eens plassen", dan heeft men ons niet nodig, en dan kan men ook doen wat men wil. Dat gaat niet." (Doping Control Official 3)

"Voor mij zijn er eigenlijk maar drie strenge seconden, en dat is bij het begin van het plassen. Dan moet ik weten van waar dat het komt, punt aan de lijn." (Doping Control Official 2)

5.1.3 Oplossingen binnen procedures

De procedure van een dopingcontrole is duidelijk en veelomvattend, maar kan logischerwijs niet één op één op iedere willekeurige situatie gelegd worden. Zo zijn in de interviews voorbeelden naar voren gekomen van atleten die niet aanwezig waren op de locatie waar de controleur hen verwachtte, atleten die gedurende drie uur niet konden plassen en atleten die op het punt stonden naar het vliegveld te gaan. Hierbij geven DCO's aan dat ze meedenkend zijn om de situatie zo goed mogelijk op te lossen voor zowel controleur als atleet, zolang de procedures maar gehandhaafd blijven.

"Weet je, ik ben een sociaal persoon, ik ben de eerste om flexibel op te stellen in het vinden van een oplossing. Kijk als je gaat denken in problemen, dan ga je ook niet de oplossing vinden. Maar als je gaat denken in oplossingen, dan kun je altijd een oplossing vinden. En ja, die ligt er altijd, je moet gewoon flexibel zijn. ... Dus er zijn altijd meerdere wegen naar Rome, zolang die regels maar gewoon overeind blijven, is er veel mogelijk. Dat is eigenlijk de strekking van het hele verhaal." (Doping Control Official 1)

Maar wat ligt er dan binnen de mogelijkheden van de controleurs om te doen? Dat is per situatie verschillend. Sowieso is de interactie hierbij een belangrijk onderdeel. In iedere situatie zal de controleur de dialoog aangaan met de atleet om deze op zijn of haar gemak proberen te stellen, maar daarbij de procedure die gevolgd moet blijven worden, niet uit het oog verliezen.

"Door middel van dialoog wat die DCO's eigenlijk altijd aangaan kan je toch een situatie creëren waarin sporters zich vertrouwd voelen, veilig voelen, prettig voelen, om vervolgens zo snel mogelijk verder te kunnen. En uiteindelijk is voor die DCO bepalend dat bepaalde acties uitgevoerd worden maar het precieze moment waarop die acties uitgevoerd worden, daar is mee te bewegen." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

In de procedures staat niets beschreven over hoe een dopingcontroleur een atleet op zijn of haar gemak moet stellen en dat dit überhaupt dient te gebeuren. Het is vooral iets dat uit de dopingcontroleurs zelf komt. Veelal zijn dit ook sportartsen en huisartsen en is het voor hen zeer gebruikelijk om het gesprek aan te gaan met een atleet om deze te kalmeren en op zijn of haar gemak te laten voelen.

"Nee, dat is gewoon menselijk gedrag, nee, tuurlijk niet. Ik ben huisarts ook, dus dat is meer om de mensen een beetje op hun gemak te stellen, dat hoort niet bij procedures, het staat er ook niet in beschreven, maar we proberen toch zo goed mogelijk de mensen een beetje op te vangen op een normale manier." (Doping Control Official 4)

De controleurs zijn zich bewust van de privacygevoelige situatie van een dopingcontrole en het effect dat het kan hebben op een sporter, zeker als deze

nog niet bekend is met dopingcontroles. Onderstaand citaat illustreert op welke manier een dopingcontroleur een atleet op het gemak kan stellen, zonder daarbij de procedure uit het oog te verliezen:

“Zo'n controle als dat de eerste keer gebeurt, kan dat zeer intimiderend overkomen. En dan ben je onzeker over hoe het gaat en je zit misschien wel in je hoofd van ja, ik doe alles goed, maar stel je nou voor dat ik toch positief test. Dus wat je doet is heel erg proberen om die sporter gerust te stellen en te kalmeren en stap voor stap even uitleg te geven over dit is wie ik ben, dit is hoe een proces verloopt, dit is wat er nu moet gebeuren en heb je iemand die je wil dat die erbij is bijvoorbeeld bij de controle, want dan zorgen we dat dat eventjes op dit moment geregeld kan worden. Voor mij stond altijd het eindresultaat centraal en het eindresultaat wat ik wilde was gewoon een geslaagde uitvoer van de controle.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

Dit op het gemak stellen doen de controleurs onder meer door aan te geven dat ze alle tijd hebben en op die manier de atleet niet op te jagen. Op het moment dat je niet kunt plassen, zal het immers niet helpen als iemand zenuwachtig gaat doen, maar zou dit eerder een tegengesteld effect teweegbrengen.

“Dat er gewoon de tijd wordt genomen om dat op een goede manier te doen, dat die sporter zich niet onder druk gezet voelt.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

Daarnaast geven veel dopingcontroleurs aan sporters te voorzien van een aantal adviezen in een poging ze te ondersteunen of helpen. Zo raden ze altijd aan om water te drinken (wel met mate) en kan bijvoorbeeld aangeraden worden om met de blote voeten over de koude vloer te lopen. Het aanzetten van het kraantje is tevens een veelgehoorde truc. Atleten geven aan deze tips als fijn te ervaren.

“Zo'n beetje de huis-, tuin- en keukentips. Drink een beetje water, neem een kopje koffie, even met de blote voeten op de koude grond lopen, dat kan soms helpen, kraantje laten lopen, beetje water laten lopen en ook zeggen dat ze gerust even wat tot rust kunnen komen in de wachtruimte. Ze mogen gerust een cooling down gaan doen ofzo.” (Doping Control Official 4)

“Die deden altijd wel hun best om je op je gemak te stellen en even de kraan aan te doen zodat je wat makkelijker kon plassen bijvoorbeeld. Klinkt suf maar dat.” (Atleet 3)

Naast het aangaan van de dialoog om een sporter op zijn of haar gemak te stellen tijdens het wachten en bovengenoemde adviezen en tips zijn er ook nog een aantal fysieke acties die een dopingcontroleur kan toepassen om de atleet te helpen de dopingcontrole uit te laten voeren op het moment dat een atleet moeite ondervindt om te plassen onder toezicht. Hierbij valt te denken aan het houden van extra afstand, het indirect kijken en het doen van de deur op een kiertje.

“Op het moment dat hij natuurlijk in die ruimte staat en de ongemakkelijke situatie zich voordoet dat het de eerste keer is of de tweede keer of anderszins, dan is het natuurlijk ook zo dat die dopingcontroleofficial hem op zijn gemak stelt dat hij op dat moment met hem in die ruimte is, maar ook wel meekijkt, maar dat soms ook op een indirecte manier kan gebeuren, als er een spiegel in de buurt is kan hij dat

ook prima zien. Dan kijkt hij niet rechtstreeks op het geslachtsdeel, maar kan hij ook prima in de spiegel kijken om het ook prima te zien, nou, dat soort trucjes.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

“Ik weet nog wel een van de eerste keren dat de controleur langs kwam. Ja dan moet je dus met je broek onder je knieën en je shirt boven je tepellijn en dan staat daar een vreemde man in jouw huis naar je penis te kijken, terwijl jij in een potje moet gaan plassen, ja heel veel succes. Een beetje een gechargeerd beeld maar wel hoe het er aan toe gaat. En op zo'n moment zegt die controleur “Joh weetje ik heb het gezien, ik doe een stapje naar achteren, de deur even op een kiertje alsjeblijft en dan is het prima zo”. En dat zijn wel dingetjes die je op dat moment dan helpen.” (Atleet 5)

“Nou ja het is niet alsof ze echt nou ja alsof ze, wat meestal gewoon is, is dat jij op de wc gaat zitten en zij de deur op een kiertje zetten en daarmee naar binnen kijken, maar niet, het is niet alsof zij volle bak aan het kijken zijn naar die plas die eruit komt ofzo.” (Atleet 6)

Deze acties wringen echter wel aan het naleven van de procedures, omdat hiermee de belangrijkste regel rondom het kunnen zien dat de urine uit de persoon zelf komt, in het gedrang zou kunnen komen. Hier is dus duidelijk zichtbaar dat de procedure soms kan botsen met de realiteit en dat een bepaalde menselijke maat hierin gehandhaafd wordt door de dopingcontroleurs, waarbij soms de procedure niet volledig gevolgd kan worden.

“Wat nog wel eens gebeurt, is dat iemand niet kan plassen omdat er iemand kijkt. Je hebt mensen die dat heel moeilijk vinden en dan geen urine kunnen produceren, dan wil het nog wel eens zo zijn dat zo'n controleur zich aanpast en zegt: “oké ik begrijp je probleem, we gaan naar die wc toe, ik zet de deur half dicht zodat ik niet naar je kan kijken maar ik blijf wel op één of twee meter afstand van je”. Dat soort dingen heb ik wel eens meegemaakt dat dat een probleem was ja. Dat mensen gewoon niet konden plassen in aanwezigheid van iemand anders, en daar moet je dan een beetje, vind ik ook hoor, een beetje soepel mee omgaan binnen de mogelijkheden.” (Sportarts)

Atleten ervaren daarin dat de ene controleur hier meer rekening houdt met de situatie van de sporter dan de andere en daarbij meer bereid is de grens van het toegestane binnen de procedure op te zoeken dan zijn of haar collega. Opvallend is echter dat de geïnterviewde DCO's een heel ander beeld schetsen en niets aangeven over situaties als de deur op een kiertje zetten. Zij geven allemaal aan zeer strikt de regels te volgen en houden zich vast aan het argument dat op het moment dat je maar lang genoeg wacht, de urine er vanzelf wel een keer uitkomt.

“Die ene keer dus dat die vrouw de deur op een kiertje heeft gedaan en niet meer meekeek, dacht ik wel van “oh mag dit?”, maar ik zag het niet, het kwam niet ten kwade van mijn testresultaten. Kijk, zij vertrouwde het dat ik het zo deed, dus het zal wel goed zitten.” (Atleet 4)

“Nou dat verschilt heel erg. Kijk de ene controleur is heel streng en die blijft er gewoon bijstaan en de andere controleur die doet een stapje naar achter, ja, proberen om het gemakkelijker te maken.” (Atleet 5)

"Je moet strikte regels toepassen en dat is geen vorm van strengheid of striktheid, luister, dat is niet meer of minder en duurt dat eventjes, dan duurt dat maar eventjes. En iemand die onder toezicht niet kan plassen, die zal na drie uur of twee uur en een half wel plassen als die voldoende gedronken heeft." (Doping Control Official 3)

Andere momenten waarbij de procedure soms geschonden wordt is in het houden van toezicht voorafgaand aan de dopingcontrole. Zo geven verschillende atleten aan dat ze wel eens toestemming hebben gehad om, zonder toezicht, te gaan douchen tussen de wedstrijd en dopingcontrole in. In één geval betrof dit de dopingcontroleur zelf die dit toestond, in een ander geval was het de chaperonne. In beide gevallen ging het wel om in-competition tests in het buitenland.

"Mijn laatste dopingcontrole was in Italië, toen was het gewoon van "Nou, ga maar omkleden en meld je maar weer bij mij". En toen ben ik gewoon zelf gaan douchen en daarna weer terug gekomen." (Atleet 4)

"In principe mag je bijna doen wat je wil zolang die chaperonne maar meegaat. Maar dat zijn vaak natuurlijk vrijwilligers, en daar zit soms toch wel wat onduidelijkheid in. Kijk ik weet bijvoorbeeld dat je officieel niet mag douchen voor je dopingcontrole, omdat je dan ook een privacygevoelig iets gaat doen waarbij je eventueel, weet ik veel, iets kan manipuleren. Ik zou eigenlijk niet weten wat maar. Maar dat is soms wel inderdaad dat je dan aan zo'n vrijwilliger vraagt van "oké ik moet nu mee maar ik moet nog even mijn tas pakken". En dat je dan bijna als sporter moet uitleggen aan zo'n chaperonne wat de bedoeling is en daarin als je zou willen misschien dus ook wel kan spelen. ... Ik weet niet eens meer zeker of ik het dan wel of niet heb gedaan maar in ieder geval dat het wel zou kunnen als je dat had gewild." (Atleet 6)

Waar in wel eensgezindheid te vinden is, is het uiteindelijke resultaat. Alle DCO's laten blijken oplossingsgericht te werk te gaan met als uiteindelijk doel het uitvoeren van een geslaagde controle. Daarbij is het in deze lastige situaties voor een dopingcontroleur soms zoeken en ook een deel empathisch vermogen om de situatie goed aan te voelen.

"Je moet binnen de regels van het protocol blijven, dus daar mag je niet buiten gaan en tegelijkertijd wil je mee bewegen met die sporter om te zorgen dat je hem uiteindelijk weer de goede kant op kan krijgen." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

5.1.4 Machtsrelaties binnen procedures

Vanaf het moment dat een sporter ervan op de hoogte gesteld is dat hij/zij een dopingcontrole dient te ondergaan, is er geen weg meer terug: de controle moet en zal uitgevoerd worden. Er zijn nagenoeg geen situaties denkbaar waarin de controle uiteindelijk toch gecancelled wordt. Ook sporters zijn zich hier volledig van bewust en beseffen veelal heel goed dat het voor hen ook het beste is om gewoon mee te werken, des te sneller is de controle afgerond en kunnen ze zich weer volledig vrij bewegen.

"Een dopingcontroleur moet daar vrij hard in staan en zeggen "dit is wat er nu moet gebeuren, ik heb je genotificeerd, dit is de opdracht die ik heb gekregen en we moeten de controle uit gaan voeren"." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

"Ik heb ook wel eens gehad dat ze buiten je timeslot komen. Als je dan opendoet moet je gewoon meedoen ook al moet je eigenlijk 10 minuten later weg bij wijze van. En dan is het ook wel, ook omdat je het gewoon weet, maar dan wordt het wel gewoon duidelijk van ja, uiteindelijk zul je, we moeten dit toch wel gewoon doen, linksom of rechtsom, dus laten we het maar gewoon even met zijn tweeën goed doen." (Atleet 6)

Binnen deze relatie bevindt zich een zekere machtsverhouding. De DCO heeft hierbij de macht en de atleet heeft zich ernaar te voegen. Hij of zij heeft geen keus en kan niet onder de controle uit, ook al komt deze controle wellicht totaal niet uit. Feitelijk gezien kan een atleet natuurlijk weigeren een controle uit te voeren, maar de gevolgen hiervan kunnen dusdanig groot zijn dat een sporter dit wel uit zijn/haar hoofd laat. De atleet zal dus mee moeten werken en heeft zijn/haar volledige vrijheid pas weer terug op het moment dat de controle is afgerond. De DCO's en antidoping-organisaties geven aan zo veel mogelijk rekening te houden met het timeslot van de atleten, maar ze hebben het recht om 24 uur per dag te controleren.

"We luisteren naar de sporter, maar we houden altijd het recht voor om te controleren wanneer wij dat willen. Dus op dat moment is het echt heel duidelijk: dopingcontroleur is de baas. En de sporter moet eraan geloven." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 1)

"We kunnen 24 uur controleren, maar we hebben afgesproken dat we tussen 11 uur 's avonds en 6 uur, 5 uur 's ochtends niet aan de deur staan. Om zo veel mogelijk rust te geven, maar dat kunnen we zeker wel doen. Federaties zijn daar terughoudend in, maar hebben weldegelijk die mogelijkheid. En we hebben het in het verleden ook wel gedaan. Het heeft dan vaak ook wel als reden dat we die sporter zeer sterk verdenken en hij al op meerdere manieren geprobeerd heeft om dopingcontroles te ontwijken en dan kan een federatie daartoe besluiten en ik kan je uit ervaring vertellen dat dat wel vrij succesvol is." (Doping Control Official 1)

Zodra een atleet genotificeerd is, is er eigenlijk geen weg meer terug: de controle zal plaatsvinden en dient afgemaakt te worden. Ook een vliegtuig dat gehaald moet worden is hierbij geen excuus, zo wordt door meerderen aangegeven. In deze en vergelijkbare situaties zal in goed overleg naar een oplossing gezocht dienen te worden, maar wel één waarbij de procedures gehandhaafd worden. Oftewel, de sporter kan niet eerder gaan en staan waar hij wil dan dat de controle is afgerond.

"Dan is het op het moment zo dat die dopingcontrole, als die uitloopt, dan loopt hij uit en dat is op dat moment dus heel hard en dan haalt hij zijn vliegtuig niet. Dat levert natuurlijk een hoop stress en een vervelende situatie op, maar als die dopingcontrole eenmaal is begonnen, is die begonnen en moet hij worden afgemaakt." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

"Ik heb wel eens iemand gecontroleerd die op het moment dat ik aan zijn deur verscheen de deur uit kwam met drie koffers in zijn handen om naar het vliegveld te gaan en op dat moment hebben we een situatie op te lossen natuurlijk. Die controle heb ik uiteindelijk wel op het vliegveld uitgevoerd, maar die sporter is in mijn auto die kant opgereden, want we moeten dan ook bij elkaar zijn, dus hij kan

niet in zijn eigen auto die kant op en ik in mijn auto erachteraan. Dus, ja, dan heb je iets op te lossen. Dus uiteindelijk is zijn vriendin in zijn auto die kant op gegaan om zijn auto daar neer te zetten, hij is bij mij in de auto gestapt en uiteindelijk heb ik zijn vriendin mee terug naar huis gereden en hij is in het vliegtuig gestapt en op het vliegveld hebben we die controle bij een McDonalds gedaan en we stonden samen in een openbaar toilet waar iedereen heel raar keek toen we met een bekertje urine uit het toilet gelopen kwamen, maar ja, dat was wel de enige oplossing. En ja, dan is de sporter natuurlijk niet heel blij en ik ook niet. Maar uiteindelijk moeten we het toch zien op te lossen en die sporter is weldegelijk ervan bewust dat hij geen keus heeft. Op dat moment, hij moet meewerken, want als hij niet meewerkt heeft hij een violation te pakken en dan kan hij gewoon geschorst worden." (Doping Control Official 1)

In sommige gevallen is het hierbij ook van belang dat de dopingcontroleurs sterk in hun schoenen staan en niet over zich heen laten lopen. Dit kan echter een uitdaging zijn, zeker op het moment dat zij een topatleet voor hun neus hebben waarvoor ze een bepaald respect en ontzag hebben. Echter zullen ze ook in deze situaties te allen tijde dienen te zorgen dat de procedure gewaarborgd blijft en dit vergt soms moed van de dopingcontroleur, zoals onderstaand citaat schetst.

"Dat betekent wel dat je soms als controleur op de wc kan staan en tegen die Olympisch kampioen moet zeggen "sorry, maar je moet je broek naar beneden doen"." (Doping Control Official 1)

Het kan als een lastige uitdaging ervaren worden door dopingcontroleofficials om dit te zeggen. Hiervoor is een bepaald gevoel van autoriteit van de controleur noodzakelijk. Nu heeft de DCO een bepaalde machtspositie zoals eerder is geschetst, maar een theoretische machtspositie betekent niet direct dat de DCO ook in de praktijk overwicht heeft.

"Ja, dat vereist wel een bepaald gevoel van autoriteit ook, want anders krijg je dat niet voor elkaar natuurlijk. Zeg jij het maar tegen een Chris Froome, zeg jij maar dat hij het moet doen, ik geef het je te doen." (Doping Control Official 1)

En dit op een juiste manier brengen kan best een lastige uitdaging zijn. Hierbij is enerzijds het zojuist vermelde autoriteitsgevoel en natuurlijke overwicht nodig, maar tegelijkertijd ook de sociale vaardigheden om dit op een juiste manier te brengen.

"En dan hoef je niet te zeggen "Hey, drop your pants", nee, dan zeg je "Hey, ik kan het niet helemaal zien, zou je je alsjeblieft je broek iets verder kunnen laten zakken zodat ik het beter kan zien. Zou je aan de zijkant van het toilet kunnen staan zodat ik wat beter zicht heb?" Ja, en als je dat op die manier uitlegt dan krijg je dat ook voor elkaar." (Doping Control Official 1)

Dopingcontroleofficials krijgen echter ook te maken met situaties waarin de atleten minder welwillend zijn. Veelal komt dit voort uit emotie. Ook in deze gevallen is het advies om een sporter eerst even te laten uitrazen, rustig te blijven en de-escalerend te werk te gaan. Maar op het moment dat een atleet echt niet mee wil werken, zal de controleur de atleet toch strenger toe moeten spreken en meer op de hiërarchische tour moeten gaan om de controle alsnog te laten slagen. Dit wordt

door veel controleurs echter als het laatste redmiddel gezien en zij geven tevens aan dat zij dit zelden tot nooit nodig hebben gehad.

“Ik heb nog nooit een dwingende toon gebruikt.” (Doping Control Official 3)

“Dus uiteindelijk is het altijd wel zo dat die DCO op een prettige manier de dialoog zoekt, die dialoog blijft zoeken en bijna niet de hiërarchische tour op hoeft te gaan. Omdat dat laatste hetgeen is waar je als laatste redmiddel mee uit de voeten kan en dat dat feitelijk ook niet echt de bedoeling is. Maar, de procedures moeten wel gevolgd worden.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

Dit gegeven wordt door atleten bevestigd. Ook zij geven aan dat zij niet het gevoel hebben dat de controleur zich heel erg hiërarchisch opstelt in de interactie met de atleet. Het lijkt er daarmee op dat de antidoping-organisaties en DCO's zeer bewust bezig zijn met de manier waarop ze interacteren met de atleten en hoe hun houding het gedrag en de beleving van een atleet zou kunnen beïnvloeden.

“Het is niet dat ze, ze zijn gewoon ook wel heel vriendelijk, het voelt niet alsof het allemaal heel dwingend is of er ergens een soort van machtsverschil in zit, zo voelt het in ieder geval niet.” (Atleet 6)

5.2 Interactiemechanismen

In bovenstaande paragraaf is al naar voren gekomen dat sociale interacties tussen dopingcontroleur en atleet plaatsvinden en ook specifiek ingezet worden door DCO's om een geslaagde controle te bereiken. In deze paragraaf wordt verder ingezoomd op deze interacties, met tevens een specifieke aandacht voor het effect dat het opbouwen van een band tussen controleur en atleet zou kunnen hebben op het proces.

5.2.1 Relatie opbouwen

Wanneer een dopingcontroleur en een atleet elkaar vaker zien, bestaat er de mogelijkheid dat de twee een bepaalde relatie of band met elkaar zouden kunnen opbouwen. Dit zou vervolgens wellicht ook de procedure van de dopingcontrole kunnen beïnvloeden. Het is daarom interessant om na te gaan in hoeverre dit het geval is en ook om na te gaan of de antidoping-organisaties hier überhaupt rekening mee houden, aangezien dit uit de beleidsdocumenten niet naar voren is gekomen. Volgens de verschillende DCO's en beleidsmedewerkers van de Dopingautoriteit wordt hier zonder meer rekening mee gehouden. Ondanks dat dit niet in de beleidsdocumenten beschreven staat, zijn zij zich hier terdege van bewust en wordt er daarom, ondanks dat dit soms logistiek niet het meest efficiënt is, afgewisseld tussen controleurs.

“Daarnaast willen we natuurlijk ook altijd zo economisch mogelijk controles uitzetten, dus een topsporter in Groningen is logischer om gecontroleerd te laten worden door iemand die in de buurt woont. Dat doen we in eerste instantie ook wel maar als dat te vaak gebeurt, met dezelfde sporter, met dezelfde controleur, dan ontstaat er een probleem. Dus je moet dat probleem voor zijn, soms laten we dan wel iemand uit bijvoorbeeld Arnhem naar Groningen rijden om een vast patroon te doorbreken.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 1)

"Dus laten we zeggen we hebben een dopingcontroleofficial in Utrecht wonen, dat betekent niet dat per definitie alle sporters die in Utrecht verkeren daadwerkelijk door die dopingcontroleofficial gecontroleerd worden. Met andere woorden, het varieert." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

"Ik denk dat de organisatie zelf daar eigenlijk op toeziet dat dat eigenlijk niet zo veel zou kunnen. Dan gaat men eigenlijk in een seizoen bijvoorbeeld, ik ga maximaal twee keer naar een wedstrijd van het veldrijden omdat je daar meestal dezelfde mensen gaat tegenkomen." (Doping Control Official 2)

Eenzijds wordt dit gedaan voor het verrassingseffect, om onvoorspelbaar te blijven. Anderzijds is het ook in het belang van het naleven van de procedure dat dit gebeurt, om te voorkomen dat zaken niet meer worden uitgesproken en de relatie tussen de controleur en atleet te familiair wordt.

"Omdat ze elkaar te vaak zien, ja. En dan ook gewoon in de procedure, het is belangrijk dat in de procedure een aantal dingen worden aangestipt. Een controleur zal nooit de materialen aanraken, want anders komt daarvan veel gedoe. Maar dat moet allemaal wel netjes worden uitgelegd, als je dan een vertrouwensband opbouwt, dan is het ook menselijk dat een sporter dan zegt "ja, dit weet ik allemaal wel" en die gaat gewoon zelf allemaal dingen al gewoon doen, dan worden de dingen niet meer uitgesproken en dat is niet goed." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 1)

"Voor de onvoorspelbaarheid van de controles en ook om te voorkomen dat sporters en controleurs een te nauwe band krijgen, zou het goed zijn om af te wisselen welke controleurs naar welke sporters gaan. Om daar een soort van rolatie of wat dan ook in te hebben. En dat heeft ermee te maken dat mensen toch onbedoeld bepaalde processen of bepaalde standaarden kunnen hebben waar ze zichzelf niet eens van bewust zijn. Neem bijvoorbeeld, ik woon ergens, ik ga eerst naar sporter A, daarna ga ik naar sporter B. Als je dat heel vaak doet, dan kan sporter A sporter B informeren van "hij komt er zo aan", want dat gebeurt gewoon vaak. Dus dan is het aan die controleur om onverwachts te blijven en dus ook eens naar sporter B en daarna sporter A of dat helemaal los te trekken van elkaar. Maar wil je dat verder uitsluiten, dan zul je gewoon moeten werken met verschillende controleurs omdat elke controleur weer zijn eigen onbewuste afwegingen maakt." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

Hierbij wordt aangegeven dat deze afwisseling van controleurs zowel in het belang is van de dopingcontrole als proces als in het belang van beide actoren in dit proces, de dopingcontroleur en de sporter. Immers, op het moment dat beide elkaar beter zouden leren kennen is het ook lastiger om zich uit te spreken over het verloop van de procedure.

"De vriendschappelijke band die kan ontstaan tussen atleet en de dopingcontroleofficial. Dat geeft ook door die afstand te blijven houden, ook in deze vorm, de mogelijkheid voor in elk geval de dopingcontroleofficial om streng doch rechtvaardig te blijven, om het maar even zo te zeggen. En ook zijn afweging op de juiste wijze te blijven maken. ... Dat het onafhankelijk optreden moeilijker wordt naarmate beide een gedegen band met elkaar opbouwen." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

"En het permanent controleren van dopingcontroleofficials bij dezelfde sporters, is dus iets wat we willen voorkomen, we willen daar ook die variabiliteit in blijven houden en brengen, zodat die sporter ook te allen tijde de mogelijkheden heeft om te vertellen wat hij van die procedure uiteindelijk vindt. En wat hij bijvoorbeeld vindt wat daar anders in kan en wat prettig was en niet prettig was." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

De Dopingautoriteit met name geeft dus aan dat zij hier zeer bewust mee bezig zijn en zo veel mogelijk afwisselen tussen controleurs. Echter, atleten schetsen een volledig ander beeld. Zij geven juist aan dat het vrijwel altijd dezelfde controleur is die de out-of-competition tests uitvoert bij hen.

"Het was eigenlijk bijna elke keer dezelfde." (Atleet 2)

"Het zijn wel vaak dezelfde geweest, niet alleen maar, maar wel dat je ze op een gegeven moment een beetje begon te herkennen ja." (Atleet 3)

"In Nederland was het altijd hetzelfde vrouwtje die testte, dus dan was het zo van "Oh, daar is het vrouwtje van de doping weer"." (Atleet 4)

"Ik denk oprecht dat ik maar twee of drie verschillende dopingcontroleurs heb gehad de afgelopen jaren." (Atleet 6)

"Ik zie wel uitslagen van controles en dan zie ik regelmatig dezelfde namen terugkomen, dus ik kan me ook voorstellen dat atleten onderhand wel een paar controleurs kennen, topatleten die 10-12 keer per jaar gecontroleerd worden." (Beleidsmedewerker AtletiekUnie)

Deze uitkomst is ook niet zo verwonderlijk. Immers zijn er slechts zestien controleurs van de Dopingautoriteit, waarvan negen mannen en zeven vrouwen. En dan nog een handjevol vanuit commerciële organisaties. Rekening houdend met de regionale spreiding, is het daarmee best logisch te verklaren dat atleten veelal dezelfde controleur over de vloer krijgen. Het is echter wel opvallend om te zien dat de Dopingautoriteit aangeeft hier juist wel op in te zetten, maar de sporters dit anders ervaren.

Het gegeven dat een atleet regelmatig door dezelfde controleur gecontroleerd wordt, hoeft echter zeker niet nadelig te zijn. Zo worden ook door verschillende DCO's de voordelen aangestipt van het regelmatig controleren van dezelfde atleten. Het is tijdsefficiënt en tegelijkertijd is het ook nog eens zo dat het hierdoor beter mogelijk is om bepaalde patronen van gedrag te herkennen.

"En dan maak je een cluster van mensen die niet te ver van elkaar komen, dan pak je er drie á vier." (Doping Control Official 3)

"Ik heb wel eens meegemaakt dat ik een wielrenner, die heb ik twee keer gecontroleerd en twee keer was hij aan het douchen op het moment dat ik kwam. En zijn vrouw deed de deur open en hij stond onder de douche. En dan kwam hij 25 minuten later naar beneden. Goed ja, ik kan moeilijk die douche binnenstormen. Later sprak ik met een collega van mij en ik zei dat en ik zei dat is toch wel gek dat je twee keer..., zei hij: "bij wie was dat?" En toen noemde ik de naam en toen zei hij "dat is bij mij ook gebeurd". Kijk, toen hadden we opeens

het idee van hé, hier zit een systeem achter. Die sporter is in die periode dat hij zegt aan het douchen te zijn waarschijnlijk iets aan het doen want dat is wel heel toevallig dat elke keer dat wij aan de deur staan dat hij aan het douchen is. Als je dus verschillende mensen hebt die daar naartoe gaan, dan kun je daar nooit achter komen. Dat is gewoon onmogelijk. Terwijl als dat vaker dezelfde persoon is, dan levert dat dus ook gewoon extra informatie op. Ik zou dus willen beweren dat als je juist vaker naar een sporter toe gaat, dat je meer patronen kunt zien. Dus het zou ook voor dopingcontroles heel waardevol zijn, het levert juist meer informatie op." (Doping Control Official 1)

Ook sporters geven aan er de voordelen van in te zien regelmatig dezelfde controleur over de vloer te hebben. Dit geeft hen een vertrouwd gevoel, omdat ze de dopingcontroleur kennen en dus weten dat het goed zit.

"Waardoor je iemand, kent is een groot woord, maar je wel gewoon iemand vertrouwt." (Atleet 6)

"Zij brengt wel haar kaartje mee, ik ben van de Dopingautoriteit en een herkenbaar gezicht daarbij, daar hoef je geen vragen over te stellen. Ik weet het is legit, zij is die persoon, ze weet hoe het gaat, ze doet het al jaren. En dat is in die zin alleen maar prettig." (Atleet 4)

Wanneer de controleur en atleet elkaar kennen zou dit effect kunnen hebben op de formaliteit tijdens de dopingcontrole. De ervaringen hierover zijn uiteenlopend en dit hangt erg af van beide personen. Zo geeft een aantal atleten aan dat de gesprekken zeer informeel zijn, terwijl anderen aangeven dat het juist een best wel formele aangelegenheid blijft.

"Nou ik denk wel gewoon vriendelijk formeel. Zoals je denk ik met heel veel, een beetje hoe je ook naar een tandarts gaat bijvoorbeeld. Wel volgens de regels en procedure en inderdaad wel gewoon heel scherp zijn maar niet dat het per se ongezellig hoeft te zijn. Dus ik denk, het is ergens wel formeel, want je gaat wel echt gewoon een aantal stappen langs en daar ben je ook wel echt scherp op en zij ook, maar het is absoluut niet gespannen of onvriendelijk, nee zeker niet." (Atleet 6)

"Ik denk dat hij altijd wel formeel blijft en soms laten ze zich wel iets meegaan met een grapje tussendoor, maar dan is het wel even één moment een grapje en dan weer over tot de formele houding en procedure." (Atleet 3)

"Echt wel wat informeler. Tijdens het schrijven en de administratie is het eigenlijk best wel formeel, maar mijn ervaring is dat het best wel informeel is, omdat juist zo'n controleur jou ook op je gemak wil stellen en dat het rustig gebeurt, "neem wat te drinken erbij", dus dat maakt het wel informeler vind ik." (Atleet 4)

De dopingcontroleofficials op hun beurt geven aan dat ze het laten afhangen van de sporter die zij voor zich hebben hoe (in)formeel de sfeer wordt. Zij zullen wel de dialoog aangaan en zoeken, maar geven aan hun gedrag hierbij aan te passen aan de atleet en hierbij proberen aan te voelen wat een atleet als prettig ervaart.

"Dat ligt heel erg aan de sporter, ik laat dat altijd afhangen van de sporter. Sommige sporters willen het gewoon heel zakelijk opgelost hebben, maar ik kom

ook gewoon bij sporters thuis en dat zijn gewoon Olympisch kampioenen enzo en die vragen als eerste vraag "Hoe is het met je sport? En nog wedstrijden gedaan?" En dat is ook hoe het gaat." (Doping Control Official 1)

"Dat hangt er echt vanaf, van de sporter die ik voor mij krijg. Dus eigenlijk als die tegen mij zeer formeel is, dan ga ik ook zeer formeel zijn. Als die informeel wordt, of die ontdooit en die begint een beetje te babbelen, ga ik mee in het gesprek." (Doping Control Official 2)

Wat over de formaliteit van de interacties wel duidelijk naar voren komt, is dat de interacties minder formeel worden naarmate de DCO en de atleet elkaar beter leren kennen. Volgens een beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit is dit logisch te verklaren en puur menselijk gedrag.

"Amicaler, ja zeker, dat kan. Ik denk dat dat bij dit proces niet anders is dan bij elk werkproces. Als jij voor het eerst bij een, zoals wij nu spreken, een eerste keer, ja, dan zeg je u, dan zeg je op een gegeven moment "nou je kan wel je zeggen" en dan op een gegeven zeg je eens een keer "nou mooi weertje he" en "hoe is het thuis" en vervolgens weet je dat iemands schoonmoeder ziek is en dan weet je dat en vraag je de volgende keer "hoe is het nou eigenlijk met je schoonmoeder?" (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

"Dat hangt van de hoeveelheid controles af die ik al met diegene heb gedaan, maar ik kan wel zeggen dat naarmate het aantal controles toeneemt, dat de informaliteit ook toeneemt, tot een bepaald niveau." (Atleet 5)

"De eerste keer dat ik bij een sporter kom is het meestal redelijk formeel en daarna is het heel anders. Dan wordt het heel informeel." (Doping Control Official 1)

Deze informalisering vindt voornamelijk plaats bij out-of-competition tests. Hier is een duidelijk verschil waarneembaar met in-competition tests, omdat dit voornamelijk plaatsvindt tijdens grote wedstrijden en vaak ook in het buitenland is. In dat geval kennen de controleur en atleet elkaar dus niet en is er tevens nog een extra barrière: de taal. En mocht het toevallig wel zo zijn dat er een wedstrijd in Nederland plaatsvindt en een atleet wederom door dezelfde controleur gecontroleerd wordt, dan is deze relatie wel minder formeel dan wanneer de twee elkaar niet kennen, echter wordt deze als formeler ervaren dan bij out-of-competition tests. Dat heeft met twee factoren te maken: enerzijds zorgt de thuissituatie ervoor dat een atleet automatisch meer op zijn/haar gemak is en ontstaat hierdoor een meer informele sfeer en anderzijds is het zo dat tijdens een in-competition controle er meerdere atleten achter elkaar gecontroleerd dienen te worden en er hierdoor ook minder ruimte is voor een informeel gesprek.

Over het algemeen wordt de informaliteit van de thuissituatie gewaardeerd en ervaren atleten het als prettiger om thuis gecontroleerd te worden. Echter geeft één atleet aan dat hij ervaart dat de dopingcontroleurs het soms wel erg gezellig willen maken en het juist zelf als een uitje zien, terwijl de atleet ze juist ook weer zo snel mogelijk de deur uit heeft.

"Sommige controleurs hebben er ook wel een handje van om het heel gezellig te willen maken. ... En dan: "en is hoe is het met je vriendin?" ofzo, ja kom op. Ik moet ook door." (Atleet 5)

In de meeste gevallen echter wordt aangegeven dat de controleur zich zeer bewust is van het gegeven dat hij/zij de privé-situatie van een atleet binnendringt, zich zeer netjes gedraagt en zijn/haar best doet om zo min mogelijk invloed uit te oefenen op het privéleven van de atleet. Dopingcontroleurs geven zelf ook aan zich bewust te zijn van deze situatie en zich hierop aan te passen.

“Ik wil niet te lang daar bij de mensen in de zetel gaan zitten, dat is niet de bedoeling. Het is uiteindelijk hun privé-sfeer en dat vind ik ook wel dat dat gerespecteerd mag worden ondanks het feit dat ze een dopingcontrole moeten ondergaan.” (Doping Control Official 4)

“Je wil natuurlijk wel dat je die sporter ook zo min mogelijk lastig valt.” (Doping Control Official 1)

Wel wordt door verschillende dopingcontroleurs aangegeven dat ze het zeer interessant vinden om met deze sporters te spreken en dat juist als één van de leukste onderdelen van hun werk als dopingcontroleur ervaren.

“Kijken hoe iemand in een bekertje plast dat is niet heel tof natuurlijk, dat je daarop staat te springen van 'yes, ga ik dat doen', maar de sociale interactie met die topsporters is wel heel leuk.” (Doping Control Official 1)

Ondanks dat de situatie in sommige gevallen erg informeel kan worden, zeker op het moment dat de dopingcontroleur en atleet elkaar beter kennen, wordt van beide kanten aangegeven dat er wel een bepaalde afstand bewaard blijft om te voorkomen dat de sfeer te vriendschappelijk of familiair wordt.

“Ik hou altijd een zekere afstand, zeker weten.” (Doping Control Official 2)

“Ik heb wel het idee dat zij zulke, soort van gedragsregels meekrijgen dat ze ook wel de sporters op afstand houden. Ik heb niet het gevoel dat ze dat heel erg toelieten.” (Atleet 3)

De uitkomst dat DCO's en atleten een bepaalde vertrouwensband opbouwen, roept ook de vraag op of dit effect zou kunnen hebben op de uitvoer van de controle? Hierover wordt aangegeven door zowel de DCO's als de sporters dat ze het gevoel hebben dat dit niet van invloed is op de uitwerking van de procedure. Zoals eerder al is besproken is het een zeer strikte procedure en zal die altijd gehandhaafd dienen te worden.

“Dus het is niet zo omdat ik al voor de 20e keer bij die ene wielrenner ben langs geweest, dat dan die ene wielrenner denkt bepaalde privileges te krijgen omdat we elkaar kennen. Maar het is in het verleden wel zo geweest dat ik bij evenementen, een wielrenner die ik al heel vaak gecontroleerd heb, als ik daar op persoonlijke titel aanwezig ben om een wedstrijd te bekijken dat die wielrenner naar mij toekomt en zegt “hoe is het ermee?”, maar ook dat is natuurlijk wel gewoon we kennen elkaar, we werken met elkaar, we zijn in die zin wel, het is niet dat we vrienden zijn, maar we zijn wel gewoon bekenden van elkaar, maar ook dat doet niets af aan die hele procedure.” (Doping Control Official 1)

De dopingcontroleofficials zijn zich er zeer goed van bewust dat zij zich strikt aan deze regels dienen te houden, ook al kennen zij een atleet inmiddels goed omdat ze deze al menigmaal hebben gecontroleerd. Hun geloofwaardigheid als dopingcontroleur valt of staat met hun professionele houding in het gedrag en de interactie met de atleet. Vroeger was dit idee minder geïnstitutionaliseerd en werd tevens gebruik gemaakt van vrijwilligers, die soms minder bewust waren van deze professionaliteit, getuige het citaat hieronder. Volgens de beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit ligt die tijd echter inmiddels ver achter ons. De controleurs voeren hun taak zeer serieus en professioneel uit en onderdeel daarvan is het behouden van een bepaalde afstand tot de atleten die ze controleren. Een DCO maakte hierbij tevens een mooie vergelijking met een voetbalscheidsrechter.

“Dat zou hetzelfde zijn als dat een voetbalscheidsrechter die die gasten allemaal persoonlijk kent, die komt die gasten ook wel eens tegen buiten het voetballen om zeg maar, maar die zou dan daar niet mee kunnen praten want dat zou beïnvloeden dat die de volgende keer niet voor die overtreding zou fluiten. Daar ben ik gewoon absoluut niet, dat geloof ik gewoon niet. Als je professional bent dan ben je professional.” (Doping Control Official 1)

“Vroeger hadden we bijvoorbeeld in het begin met die vrijwilligers, dan gingen ze ook nog wel eens op de foto met een topsporter omdat ze dat leuk vonden. Nou, dan kom je niet meer onafhankelijk over. Dus daar werd ook strenger, werden ze geïnformeerd, kregen ze instructies voor. En zo langzamerhand is een totale professionele slag eroverheen gelegd.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 1)

Het enige onderscheid binnen de procedure wanneer controleurs en atleten al eerder samen een controle hebben gehad, wordt ervaren in de uitleg van de procedure. Deze kan iets korter zijn er verloopt veelal vlotter wanneer atleten goed op de hoogte zijn.

“Intussen weet je waarschijnlijk dondersgoed hoe een dopingcontrole gaat, je moet steeds dingen kiezen, een potje, een sticker, je moet dopjes openmaken, ringetjes verwijderen, ja dat soort dingen dat doe je nu gewoon, terwijl de eerste keer moet alles uitgelegd worden en alsnog, zelfs al ben je superervaren erin, ze nemen je nog steeds erin mee maar dat gaat gewoon wel vlotter.” (Atleet 6)

Echter zijn er wel situaties denkbaar waarbij de opgebouwde band de procedure toch zou kunnen beïnvloeden. Door de sportarts werd een mooie anekdote verteld over een atleet die onderweg was naar het Sportgala op het moment dat de dopingcontroleur langskwam. De genoemde namen zijn in het citaat vervangen door de letters 'A' en 'B'.

“A was aan het zwemmen en die ziet opeens één van de bekende dopingcontroleurs in het zwembad rondlopen en die spreekt hem aan want die kennen elkaar natuurlijk. Maar die man mag dan formeel niet zeggen voor wie hij komt. Dus zegt A: “kom je voor mij?” “Nee, ik kom niet voor jou”, oke. Maar A had natuurlijk wel in de gaten dat er maar een paar voor in aanmerking komen, die trainingsgroep bestaat uit een man of 8. En van die 8 was er 1 niet, dat was B, die was onderweg naar Amsterdam. Dus A zegt: “ja luister, je kan er wel een potje van maken maar van de groep is iedereen er behalve B, en jij loopt hier rond te darren, te wachten, blijkbaar loop je naar iemand te zoeken dus dat moet B zijn dat kan niet anders”. Waarop die man zei: “Ja, ja, dat is zo”. Nou zei A: “die is

onderweg naar Amsterdam". "Oh" zegt hij, "ik heb op de whereabouts staan dat ze van 6 tot 7 traint hier". "Ja" zegt A, "dat was oorspronkelijk ook de bedoeling maar plotseling wordt ze genomineerd en ze heeft waarschijnlijk vergeten in te leveren", ze had waarschijnlijk altijd vast staan 6 tot 7 trainen. "Ja", zegt hij, "dat is wat", maar zegt A "maar nou ben jij er aan" zegt hij "want ik ga bellen". Dus A is toen in de telefoon geklommen, die heeft B gebeld, die was net voor de RAI en zegt: "je moet terugkomen, want je moet dan binnen twee uur getest worden. Je moet terugkomen want meneer X staat hier, de dopingcontroleur". Nou toen was het grote paniek. Eigenlijk mocht die man helemaal niet tegen A zeggen voor wie hij kwam. Maar A kent hem goed en uiteindelijk weet hij dat toch te ontfoetselen. En dat krijg je alleen maar voor elkaar bij iemand die je goed kent, anders krijg je dat natuurlijk niet voor elkaar." (Sportarts)

Echter is dit natuurlijk een zeer uitzonderlijke situatie, maar het geeft wel aan dat de opgebouwde band tussen de dopingcontroleur en de atleten in kwestie hierbij een belangrijke rol hebben gespeeld en dus weldegelijk van invloed kunnen zijn op de procedure van een dopingcontrole.

5.2.2 Begrip tonen

Dopingcontroleurs doen hun best om zich in de atleet te verplaatsen en begrip te tonen voor de situatie door te laten blijken dat ze begrijpen dat dit ook voor een atleet niet fijn is en wellicht op een onhandig moment komt. Sommige controleurs verontschuldigen zich er zelfs voor, ook al vinden atleten dat helemaal niet nodig. Zij begrijpen dat het uitvoeren van een dopingcontrole onderdeel is van hun leven als topsporter.

"Ik steek het altijd op mijn baas. Ik zeg gewoon "Sorry jongen, de baas heeft beslist dat wij hier vandaag moesten zijn, dus het is onze fout niet". Dus ik steek de fout gewoon op een ander." (Doping Control Official 4)

"Nou ik zie dat veel controleurs zich verontschuldigen, iets wat in mijn ogen niet hoeft want het hoort bij het werk." (Atleet 5)

Bij het uitvoeren van een out-of-competition controle treedt de dopingcontroleur veelal binnen in het privédoel van een atleet. Hier lijken controleurs over het algemeen begrip voor op te kunnen brengen en zich hierin zeer passief op te stellen, om de atleet zo min mogelijk tot last te zijn.

"Je komt binnen in iemand zijn privédoel als je ten minste bij iemand thuis komt. En zeker, heel veel van die controles zijn 's ochtends vroeg als de sporter nog in bed ligt, want dan kunnen ze makkelijk plassen, dus dan bel je bijvoorbeeld om 6 uur 's ochtends aan en dan ben je dus in het privédoel van die sporter, met gevoeligheden die daarbij ook kunnen spelen. Iedereen heeft zo zijn goede dagen en slechte dagen en daar treed je dus binnen, dus ik denk als controleur was ik, of snapte ik of ten minste vond ik dat ik begrip moest hebben voor dat je echt in dat privédoel zit en dat je samen moet werken om tot het beste resultaat te komen." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

"Ze gaan niet opeens naar andere ruimtes lopen of wat dan ook, ze gaan gewoon zitten waar je zegt dat ze kunnen zitten en ze zijn verder gewoon heel beleefd en raken ook niks aan. En als ze iets nodig hebben, weet ik veel, een extra pen of een glasje water dan vragen ze dat gewoon heel aardig." (Atleet 6)

Echter is dit niet in alle gevallen zo. Zo geeft een atleet ook aan juist te ervaren dat verschillende controleurs niet hun uiterste best doen om zo snel mogelijk de deur weer uit te zijn om de impact op het privéleven van de atleet zo klein mogelijk te houden. Dit is voornamelijk het geval bij de al gepensioneerde controleurs, die het in zijn ogen eerder als een uitje zien om bij de atleten op bezoek te gaan en met hen te praten.

“Die ziet het dan als een uitje en ik sta er dan op zo'n moment op die manier in van, nou jij bent hier, jij komt in mijn privé situatie in de tijd waarin ik inderdaad heb aangegeven dat ik gecontroleerd kan worden maar evengoed kom je in mijn privésetting een monster afnemen waar ik in de basis geen zin in heb om dat te doen, want ik vind het vervelend om voor iemand naakt in een potje te mogen plassen. Ik denk ook niet dat er heel veel mensen zijn die dat wel graag willen doen. En gezien vanuit die situatie vind ik dat zo'n controleur dan snel zijn werk moet kunnen doen en daarna ook weer snel de deur uit kan zijn.” (Atleet 5)

Atleten zijn over het algemeen zeer meewerkend en juist dankbaar dat controles plaatsvinden, omdat ze dan zeker zijn dat ze in een schone competitie deelnemen. Echter kunnen ze soms ook geïrriteerd zijn wanneer er een controle plaatsvindt. Dit heeft bijvoorbeeld met de timing te maken (net na een wedstrijd of in de dagen voorafgaand tijdens een training) of wanneer ze binnen zeer korte tijd meerdere keren gecontroleerd worden. Echter, ook dan is het besef er dat de controle hoe dan ook plaats zal gaan vinden. Hierbij is echter de rol van de controleur wel belangrijker om de atleet soms even de kans te geven zijn of haar emoties uit te spreken en begripvol te zijn.

“Ik heb een keer gehad, dat was de derde keer in twee weken dat hij werd gecontroleerd. En dat vind ik dan ook, hij is uitgeloot, niks aan te doen. Hij staat op de lijst, dus hij is erbij. Dus eigenlijk dat begint een beetje op hun zenuwen te werken en daar kan ik echt totaal in komen. Dan zetten we meestal de mensen even op hun gemak, babbelen we een beetje en dat komt altijd goed. ... Ik zeg ook dat ik hen honderd procent begrijp. Dat ik ook geïrriteerd zou zijn, dat ik het eigenlijk ook op dat moment een beetje lastig vind, maar dat het nu eenmaal uitgeloot is en dat hij op de lijst staat en dat eenmaal men op de lijst staat en dat weten ze meestal heel heel heel goed, dat er niks meer aan te doen is. En dat ze dan, de eerste minuten is meestal de adrenaline, ofwel dat hangt ervan af in welke sport, maar de adrenaline van ofwel de winst ofwel het verlies, zit er nog in. Maar als je dat goed aanpakt, ik heb nog nooit problemen gehad.” (Doping Control Official 2)

De dopingcontroleurs geven dus aan met de sporter mee te denken en bereid zijn hierin mee te bewegen, maar worden wel beperkt door strikte regels waaraan zij zich dienen te houden. Dit spel tussen enerzijds meegaand zijn en anderzijds vasthouden aan de procedure die gehandhaafd dient te worden, wordt door een medewerker van de Dopingautoriteit treffend als een soort dans omschreven.

“Dat is een beetje zoals als dansen zal ik maar zeggen. Je moet dat samen oplossen en soms moet je heel even meebewegen om vervolgens het weer de goede kant op te duwen.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

Echter is het voor de dopingcontroleurs van belang om te zorgen dat ze wel de regie houden en dus niet te veel met die atleet meebewegen. De mogelijkheid tot het verslappen van die aandacht en het eenvoudiger meebewegen groeit op het moment dat de atleet en de controleur elkaar beter kennen. Hierbij is het echter juist van belang dat de controleur duidelijk zijn of haar grenzen aangeeft en de procedure blijft volgen. Door hier scherp op te zijn, wordt voorkomen dat de opgebouwde band, zoals toegelicht in 5.2.1, de procedure zou kunnen beïnvloeden.

“Dat zijn van die dingen die kunnen langzaam gewoon gebeuren en op zich is dat niet erg, zolang je maar de grenzen van professionele omgang hanteert, alleen het risico is natuurlijk wel dat je je door een sporter om de tuin de laat leiden omdat je eigenlijk te makkelijk wordt in die omgang en die sporter daarin dus zo zou vertrouwen dat je hem te veel vrijheden geeft. Dat hij zegt “ja joh ik ben in de tuin aan het werk en ik hoef nog echt niet te plassen, dus laat me even dit klusje afmaken, blijf hier even zitten” en vervolgens zie je zo'n sporter een schuurtje in lopen en is hij uit het zicht. Dat zou je de eerste keer nooit gebeuren, maar als je ergens 20x bent geweest en je laat die grenzen steeds verder opschuiven, ja, dan kun je op die manier dus wel daarmee in de problemen komen.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

5.2.3 Op gemak stellen

Hierboven is besproken hoe dopingcontroleurs omgaan met situaties waarin atleten bijvoorbeeld opstandig zijn en eigenlijk niet mee willen werken aan een dopingcontrole. Echter zijn er ook situaties waarin atleten vooral heel onzeker zijn. Immers is het een zeer privacygevoelige actie die uitgevoerd dient te worden en daarom gebeurt het regelmatig dat atleten er tegenop zien of het als lastig ervaren om in een potje te plassen onder toezicht van een ander persoon. Een dergelijke situatie op een juiste manier aanvoelen is daarbij ontzettend belangrijk voor een dopingcontroleur. Atleten geven aan dat dopingcontroleurs dit over het algemeen zeer goed doen.

“Zij straalt meestal, degene die ik het vaakst heb gehad wel het gewoon uit van ja dit heb ik zo vaak gezien maak je hier nou maar geen zorgen over.” (Atleet 6)

“Empathie is daarin wel prettig want je voelt je toch wel kwetsbaar als je op die manier daar staat.” (Atleet 5)

Zeker op het moment dat atleten voor het eerst gecontroleerd worden, kan het nogal intimiderend overkomen. Dopingcontroleurs zijn zich hier uitstekend van bewust en doen hun uiterste best om de atleten op hun gemak te stellen. Enerzijds vanuit hun menselijke kant en anderzijds ook in het belang van de procedure.

“Zeker als ze nog jong zijn en de eerste controle en ze weten niet wat en hoe, dus dat is een kwestie van proberen menselijk te zijn en gewoon ja, op het gemak.” (Doping Control Official 4)

“Hij probeert zo snel mogelijk, zo goed mogelijk als hij kan met de sociale vaardigheden die hij heeft, binnen de grenzen die er zijn, toch een situatie te creëren waarin die sporter zich vertrouwd en prettig voelt, omdat dat uiteindelijk ook de duur van het totale proces inkort.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

Hierbij neemt de dopingcontroleur de tijd om de atleet even tot rust te laten komen en vervolgens heel rustig de procedure uit te leggen. Dit draagt daarmee bij aan een succesvol verloop van de dopingcontrole, omdat het de atleet op zijn gemak stelt en hij/zij daarmee ook meer vertrouwen krijgt in de goede bedoelingen van de dopingcontroleur.

“Ze leggen van tevoren als eerste heel duidelijk uit over de vragenlijst en de procedure en over hoe je dan zelf die spullen uit kan kiezen om te voorkomen dat er dus, dat ze het gevoel willen voorkomen dat jij kan denken dat zij iets met die dingen hebben gedaan zodat er verkeerde waarden uit zouden kunnen komen. Dus dat vind ik meestal wel geruststellend.” (Atleet 1)

“Ze leggen, dat is eigenlijk verplicht, dat doen ze is mijn ervaring in de regel heel goed. Dat ze de procedure uitleggen aan de atleet, hoe het gaat, van dit moet je doen dat gaan we doen hier zijn de kistjes hier mag je uit kiezen dit is het formulier en vervolgens aan het eind nemen ze het hele formulier nog eens een keer helemaal door met de atleet, klopt het wat ik hier opgeschreven heb, klopt het wat hier staat, controleer even of het nummer van de samples overeenkomt met wat we hier opschrijven en wat er op de doosjes staat, daar zijn ze altijd A formeel maar vind ik ook vaak heel behulpzaam, meerdere keren wordt er gevraagd “heb je begrepen wat ik nu zeg, heb je begrepen wat ik nu heb aangegeven”, etcetera, ja dat is in de regel maar zo zijn ze ook getraind. In de regel voeren dopingcontroleurs die taak goed uit.” (Sportarts)

“Voorbeeld van de eerste keer van een atleet die moest gecontroleerd door de dopingcontroleur en je ziet dan dat hij heel gestrest is, want je kunt dat voelen of een atleet stress heeft of geen stress heeft. Dan zal de dopingarts hem wel geruststellen en nog een keer vragen: “ken je de procedure?”” (Chaperonne 1)

In sommige gevallen kan het uren duren voordat een atleet uiteindelijk in staat is om te plassen. Ook in dit geval blijft de dopingcontroleur zeer rustig, blijft hij/zij de atleet op zijn/haar gemak stellen en zal de dopingcontroleur de atleet zeker niet onder druk zetten om op te schieten. Enerzijds omdat zij beseffen dat dit het proces zeker niet zal bevorderen, maar anderzijds ook omdat zij zich verplaatsen in de atleet.

“Dat ze je op je gemak willen laten voelen, doe maar rustig aan en ja, dat zo'n controleur ook zegt “Ik heb alle tijd van de wereld, het maakt mij niet uit wanneer je klaar bent”, weet je wel, niet dat ze je proberen op te haasten, want dan lukt het helemaal niet. Dus dat is misschien ook wel een strategie van hen om te zorgen dat ze eerder naar huis kunnen, want hoe meer ze je opjagen, hoe langer dat duurt.” (Atleet 4)

“Dan kan ik wel heel zenuwachtig gaan lopen doen en heel druk aan lopen doen over procedures en noem maar op, maar dat maakt de spanning niet beter.” (Doping Control Official 1)

Een dopingcontroleofficial en een atleet kunnen op deze manier soms wel enkele uren tot elkaar veroordeeld zijn. Op het moment dat een atleet niet kan plassen, moet hij immers in het zicht van de dopingcontroleur blijven (of eventueel chaperonne tijdens een in-competition test) en zitten ze dus gedurende langere tijd in dezelfde ruimte. Dit is tijdens een in-competition test veelal de wachtruimte,

terwijl dit bij een out-of-competition test bijvoorbeeld aan de keukentafel van de atleet is. Wat voor interactie vindt er plaats tijdens de periode dat ze samen in een ruimte zitten te wachten? Hoeveel er wordt gesproken is erg wisselend, dit hangt af van zowel de wil van de atleet om wel of niet te praten en tegelijkertijd ook het karakter van de dopingcontroleur. Zo zijn tijdens de interviews zowel situaties geschetst waar uitvoerig gesproken is om de tijd te doden alsmede situaties waarin de controleur in de hoek is gaan zitten met een boek en de atleet op zijn/haar mobiel.

“Beide zijn mogelijk. Ligt een beetje aan de interactie tussen de controleur en de atleet, of ze dat of de een dat wil en de ander dat ook wil. Daar zijn natuurlijk twee personen voor nodig dus het kan ook zijn dat de atleet zegt ga jij daar maar even rustig zitten, tegen de tijd dat ik kan plassen waarschuw ik je wel. Mijn ervaring is dat de desbetreffende figuur rustig een boekje ging zitten lezen en wachten totdat het zover was.” (Sportarts)

“Dat was ook wel per controleur verschillend, maar ja, als je dan met elkaar aan tafel zit en je kan bijvoorbeeld nog niet plassen dan zit je toch met elkaar aan tafel en dan ga je kletsen over wat, nou ja, dingen die gebeuren of persoonlijke dingen.” (Atleet 3)

In de meeste gevallen vinden echter wel interacties plaats. Waarover wordt dan gesproken? Dit is heel uiteenlopend. Echter blijven de gesprekken veelal wel aan de oppervlakte. Over doping-gerelateerde thematiek wordt zelden gesproken, wel regelmatig over de sport van de atleet. Verder blijven de gesprekken over het algemeen redelijk aan de oppervlakte, maar uiteindelijk bouwen beide toch een bepaalde band op. Immers kom je toch het een en ander van elkaar te weten in deze periode, omdat vaak over persoonlijke onderwerpen gesproken wordt. Indirect kan dat er ook voor zorgen dat een volgende keer een gesprek nog sneller op gang komt, omdat er aanleiding is om te vragen naar een onderwerp uit een vorig gesprek zoals uit het voorbeeld van de zieke schoonmoeder in 5.2.1.

“Ofwel wordt dat een hele vervelende situatie ofwel wordt dat in de zin van een prettige situatie dat we kunnen, ja dat we babbelen en dat er over persoonlijke zaken worden gebabbeld.” (Doping Control Official 2)

“Soms moet je gewoon best wel lang wachten als je toevallig net naar de wc bent geweest dan moet je ook gewoon een uur met zo'n vrouw doorbrengen en ja dan ga je toch niet zeggen, ik ga hier even een boek lezen en succes. Dan ga je toch maar gewoon kletsen, uiteindelijk bouw je dan toch wel een soort van band op, al is het niet alsof je vrienden bent ofzo.” (Atleet 6)

5.3 Opleiding en training

In deze laatste paragraaf van het resultatenhoofdstuk wordt stilgestaan bij de opleiding en training van de DCO's, waarbij vooral is onderzocht in hoeverre hierin aandacht is voor de sociale interacties die kunnen plaatsvinden tijdens een dopingcontrole. Oftewel, worden dopingcontroleurs opgeleid en getraind om zo te handelen zoals ze handelen in verschillende van de hierboven beschreven situaties? En zo ja, op welke manier?

Allereerst is het goed om te vermelden dat elke antidoping-organisatie verantwoordelijk is voor de opleiding van haar eigen dopingcontroleurs. Oftewel, er is geen algemene opleiding vanuit bijvoorbeeld WADA om hierin uniformiteit te genereren en ervoor te zorgen dat alle dopingcontroleurs op dezelfde manier getraind en geschoold zijn. Integendeel, iedere antidoping-organisatie leidt haar eigen mensen op en daardoor zijn er ook duidelijk verschillen waarneembaar in de hoeveelheid en typen training die de DCO's hebben ontvangen. In alle gevallen is het echter wel zo dat de training bestaat uit zowel een theoretisch als een praktisch gedeelte. Centraal hierin staat de kennis van de procedure. Immers is deze zeer veelomvattend en dient deze volledig via de richtlijnen uitgevoerd te worden en daarom is het noodzakelijk dat de dopingcontroleurs exact op de hoogte zijn van de procedure.

"Dat is eerst een theoretisch gedeelte, daarna ook een praktisch gedeelte en daar wordt wel alles een keer besproken van de procedures en dat is veel." (Doping Control Official 4)

Tijdens het praktische deel wordt geoefend met het uitvoeren van dopingcontroles in een proefsetting. In veel gevallen wordt aangegeven dat het daarnaast ook gebruikelijk is dat een nieuwe dopingcontroleur eerst een aantal keer meegaat met een ervaren DCO en deze hem/haar begeleidt en veelal zelfs examineert en certificeert.

"Een nieuwe dopingcontroleofficial die helemaal nergens mee bekend is, krijgt een stukje zelfstudie, dan krijgt hij twee dagen een theoretisch stuk, daarna krijgt hij een enorm stuk praktijk waarin hij meerdere keren binnen verschillende typen controles onder toezicht van een senior dopingcontroleofficial actief is." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

"Die training is, allereerst moet je een theoretisch examen uitvoeren en vervolgens ook nog eens een praktisch examen want je gaat met iemand mee die jou gaat certificeren. En dat wordt vanuit het bedrijf georganiseerd." (Doping Control Official 1)

Tijdens deze training kan op verschillende manieren aandacht worden besteed aan de sociale interacties die zouden kunnen plaatsvinden tijdens een dopingcontrole. In hoeverre hier aandacht aan besteed wordt, is enorm wisselend. Zo wordt door verschillende respondenten aangegeven dat gepoogd wordt om fictieve situaties te schetsen die in de praktijk ook zouden kunnen voorkomen om de dopingcontroleurs te kunnen voorbereiden op deze situaties. Een andere DCO geeft echter aan dat hier vrijwel geen aandacht aan wordt geboden en vermoedt dat men er simpelweg van uitgaat dat de dopingcontroleur op basis van zijn/haar achtergrond, studie en sociale vaardigheden wel in staat is om op de juiste manier te kunnen handelen.

"Dat is de opleiding en daar wordt aan alle mogelijke aspecten aandacht besteed. Dus ook wat doe je met een sporter die haast heeft. En ook wat doe je met een sporter die zegt dat het hem totaal niet uitkomt. Dus dan faciliteer je ze daardoor." (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 1)

"Daar wordt eigenlijk niet veel over gesproken, dat ligt eigenlijk een beetje aan de persoon van het arts zijn. Je bent arts hè, dus normalerwijze heb je die situaties

in je eigen praktijk ook al meegemaakt. Van agressie, van vertwijfeling, van slecht nieuws moeten brengen, van goed nieuws moeten brengen, dus al die zaken hebben we gehad. Dus ik veronderstel dat men ervan uit gaat dat er die empathie bij de arts aanwezig is. Maar eigenlijk staat dat niet in de cursus laten we zeggen.” (Doping Control Official 2)

Dit is een zeer opvallende waarneming. Omdat de verschillende antidoping-organisaties hun eigen controleurs opleiden en dus hun eigen training en bijscholing bepalen, zijn er duidelijke verschillen waarneembaar. Wanneer wel aandacht wordt besteed aan deze sociale interacties, op welke manier gebeurt dit dan? Veelal wordt hierbij gebruik gemaakt van rollenspellen waarin de controleurs zelf situaties naspelen en het elkaar lastig maken of worden filmpjes laten zien van hoe een controleur zich wel of niet dient te gedragen in specifieke situaties. Dit gebeurt zowel tijdens de training op het moment dat een DCO in opleiding is, alsmede tijdens terugkomdagen die vaak jaarlijks plaatsvinden.

“Meestal is het een rollenspel waarbij je de sporter speelt ofwel de controleur. En daarin moet je dus duidelijk aangeven hoe je je zou gedragen. En als je bijvoorbeeld sporter bent in dat rollenspel dan mag je het de controleur niet te makkelijk maken. Dan mag je wel dingen die je meegemaakt hebt spelen om de andere uit zijn kot te lokken, om het maar zo te zeggen. Dus om te zien hoe men dat aanpakt, dat je iemand gaat irriteren en die moet dan zorgen dat hij kalm blijft.” (Doping Control Official 3)

“Op het gemak stellen, de omgang daarin, de social talk versus ja welke klus hebben we nu te klaren, de procedure, dat stukje, die worden tijdens trainingen ook gedaan. Bijvoorbeeld ook een dwarse sporter, een sporter die niet mee wil werken, dat kan natuurlijk ook. Hij wil absoluut niet meewerken, vindt het allemaal maar onzin, nou, daar zijn verschillende situaties denkbaar waarin dat gebeurt, dat kan natuurlijk betekenen dat hij gebruikt blijkt te hebben en daar onderuit probeert te komen of wat dan ook, die scenario's passeren allemaal en worden allemaal nagespeeld.” (Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 2)

“We hebben elk jaar een bijscholing en elk jaar proberen we een ander aspect te belichten. Laatste bijscholing november 2019 was een filmpje van een controle en dan lieten ze wel echt zo, dat was dan gespeeld hè, dat was echt geen echte controle, maar dan probeerden ze wel echt toelichting te geven zo moet het niet qua hoe dat je de atleet moet aanspreken. Niet de atleet gaan vastgrijpen en van die toestanden, daar wordt weldegelijk aandacht aan besteed, dat je wel gewoon menselijk moet blijven, dat is wel normaal.” (Doping Control Official 4)

Verschillende antidoping-organisaties organiseren dus jaarlijks terugkomdagen voor hun controleurs. Tijdens deze bijeenkomsten worden ook ervaringen uitgewisseld tussen de controleurs onderling, waardoor ze ook van elkaar kunnen leren hoe om te gaan in bepaalde situaties. Eén DCO geeft aan dat ze jaarlijks vier dagen met alle DCO's bijeenkomen om dit te bespreken. Echter, in de meeste gevallen is dit slechts één dag per jaar. Buiten deze bijeenkomsten om geven de dopingcontroleurs aan hun collega's weinig te spreken. Hierdoor vindt er relatief weinig kennisdeling plaats. De eerlijkheid gebiedt immers te zeggen dat tijdens deze ene bijscholingsdag of -week nooit alle uitdagingen waar de DCO's in het veld tegenaan lopen besproken kunnen worden. Een beleidsmedewerker van de Dopingautoriteit veronderstelt daarom dat er hier zeker nog winst te behalen is.

“Waar ik denk dat winst ligt is vaker discussie over de bijzonderheden die tegengekomen worden, dat kan per thema, maar dat kan ook per sporter. Het kan zo zijn dat verschillende dopingcontroleurs telkens in de problemen komen bij de uitvoering van de controle bij dezelfde sporter, dat ze tegen dezelfde dingen aanlopen. En als controleur A een heel andere aanpak heeft dan controleur B, dan denk ik dat het goed is om dat te bespreken, omdat je wil dat, kijk, daar waar er altijd gezeur is, kan het zomaar zijn dat die sporter bewust de boel probeert te manipuleren. ... Dat er weinig momenten zijn dat je onderling uitwisseling hebt van hoe je nou om bent gegaan met situaties en hoe anderen dat doen en hoe zij dat ervaren. Dus het leren van ervaringen van anderen is vrij beperkt.”
(Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

Als controleur ben je dus vooral heel erg op jezelf aangewezen. Het vak van dopingcontroleur kan daarmee zeker als een solistisch beroep worden omschreven. Als dopingcontroleur moet je dus enerzijds in staat zijn om zeer goed zelfstandig te kunnen werken, anderzijds iemand zijn die zich zeer strikt aan procedures kan houden en tegelijkertijd ook nog eens sociale vaardigheden bezitten om op de juiste manier de interactie aan te gaan. Het vak van dopingcontroleur lijkt daarmee zeker niet voor iedereen weggelegd en zal een specifiek soort mensen trekken.

“Ik zou bijna zeggen het is een bepaald ras wat dopingcontroleur is, het zijn over het algemeen wel mensen die dat heel interessant vinden om te doen. Het zijn ook een beetje, in de regel, dat bedoel ik niet heel lullig hoor, beetje regelneukers, het zijn wel mensen die zich heel stipt en heel strikt tot procedures kunnen beperken, van nature al. Dus ik denk dat de selectie van dopingcontroleurs, waar je de selectie op pleegt, in die zin dat daar mensen komen die zich prettig voelen om dat soort werk te doen.” (Sportarts)

“Het is zo divers wat je tegen kan komen dat ik ervan overtuigd ben dat je mensen moet hebben die daar gevoel voor hebben om dat goed te leiden.”
(Beleidsmedewerker Dopingautoriteit 3)

6. Discussie & Conclusie

In onderstaand hoofdstuk worden de resultaten geïnterpreteerd in het licht van de eerder beschreven theorieën en literatuur. Vervolgens wordt de centrale onderzoeksvraag van deze masterscriptie beantwoord. Tot slot worden de beperkingen van het onderzoek aangestipt en enkele suggesties gedaan voor vervolgonderzoek.

6.1 Koppeling resultaten en theorie

In zowel de literatuur als de resultaten is naar voren gekomen dat de uitvoering van een dopingcontrole volgens een zeer strikte procedure verloopt, die voorzien is van veelomvattende richtlijnen. Daarmee dienen ze voor duidelijkheid en structuur te zorgen in de uitvoer van het proces. Binnen deze regels ervaren de verschillende respondenten dat er zeer weinig tot geen ruimte is om van de procedures af te wijken. Echter, wanneer doorgevraagd werd bleek dat de dopingcontroleurs meer eigen invulling geven. Het op een kiertje zetten van de deur is hiervan een mooi voorbeeld. Oftewel, wanneer ingezoomd wordt op het sociale interactieverloop blijkt er toch meer ruimte in de procedure te zitten dan door de betrokken partijen wordt ervaren.

De zeer geringe discretionaire ruimte die wordt ervaren, wordt echter door geen van de dopingcontroleurs als bedrukkend gezien. Het hoort bij het vak van een dopingcontroleur en is daarmee iets waarvan de DCO's zich hoogstwaarschijnlijk volledig bewust zijn alvorens zij besluiten dopingcontroleofficial te worden. Sterker nog, het type persoon dat ervoor kiest om dopingcontroleur te zijn, zal normalerwijze een persoon zijn die zich juist uitermate prettig voelt in een dergelijke atmosfeer waar de regels zeer duidelijk voorgeschreven zijn. Oftewel, de dopingcontroleurs ervaren binnen de procedure zeer weinig discretionaire ruimte, maar voelen zich niet opgesloten in een 'ijzeren kooi', zoals door Weber (1922) is omschreven.

Dit kan wellicht mede worden verklaard doordat de controleurs juist buiten die procedure wel veel vrijheid ervaren. Het is een solistisch beroep, waardoor ze enerzijds weinig contact hebben met collega's, maar ook geen rekening dienen te houden met anderen. Veel DCO's doen het werk parttime naast een andere baan en kunnen vaak zelf aangeven wanneer zij wel en niet beschikbaar zijn om controles uit te voeren. Daarnaast zijn het mensen met een grote interesse voor sport en zijn ze door het uitvoeren van dit werk in de gelegenheid om aanwezig te zijn bij veel sportwedstrijden en te interacteren met topatleten. Dit laatste wordt veelal als één van de mooiste aspecten van het vak ervaren. En binnen die sociale interacties rondom de dopingcontroles is alle vrijheid om te spreken over uiteenlopende onderwerpen.

Behalve dat de strikte regels van de procedure van een dopingcontrole voor duidelijkheid en structuur zorgen, zijn deze regels er ook om beide partijen binnen de dopingcontrole, de DCO en de atleet, te beschermen en willekeur en zogenaamde vriendjespolitiek te voorkomen. Gezien het zeer geringe aantal dopingcontroleurs dat in Nederland actief is en het logistieke vraagstuk, is het niet te voorkomen dat topatleten regelmatig door dezelfde controleur getest worden, zelfs al geeft de Dopingautoriteit aan dat zij hun best doen dit zo veel mogelijk te

voorkomen. Hiermee geven de antidoping-organisaties rekenschap van de mogelijke invloed, zoals door Lipsky (1980) omschreven, die de beleidsuitvoerder op het controleproces kan uitoefenen. Er wordt immers rekening gehouden met een mogelijke vertrouwensband die de DCO zou kunnen opbouwen met een atleet en er wordt door middel van het afwisselen van dopingcontroleurs getracht dit te voorkomen. In de beleidsdocumenten en voorschriften van onder meer WADA en de Dopingautoriteit kwam hier opvallend genoeg niets over naar voren, maar uit de interviews is gebleken dat dit topic weldegelijk op de radar van zowel de beleidsmakers als de DCO's zelf staat.

Uit de interviews met atleten is echter naar voren gekomen dat de praktische toepassing van het wisselen tussen controleurs nog een lastig te organiseren uitdaging blijkt voor de antidoping-organisaties. Veel atleten gaven namelijk aan vrijwel altijd dezelfde (of dezelfde paar) dopingcontroleurs over de vloer te krijgen bij out-of-competition controles. Dit wordt niet per definitie als iets negatiefs ervaren. Integendeel, atleten geven aan dat een bekend gezicht juist het vertrouwen in de procedure verhoogt. Dit sluit aan bij de theorieën van Goffman (1961) en Manning (2008) over vertrouwen als essentiële bouwsteen bij het tot stand brengen van elke relatie en interactie. Tevens versterkt dit de ideeën van onder meer Lipsky (1980), Bartels (2013) en Houlihan (2014) over de belangrijke rol van de beleidsuitvoerder als personificatie van de implementatie en naleving, oftewel *compliance*, van het beleid.

Op het moment dat een dopingcontroleur en een atleet, zoals eerder geschetst, elkaar meerdere malen ontmoeten bouwen ze een bepaalde band met elkaar op. Dit kan tot gevolg hebben dat de twee veel informeler met elkaar omgaan. Echter houdt de dopingcontroleur doelbewust een bepaalde afstand om te voorkomen dat er een te vriendschappelijke sfeer ontstaat, hetgeen de procedure zou kunnen beïnvloeden. Daarnaast zijn zij zich terdege bewust van hun professionele houding die zij dienen aan te nemen. Zij nemen op het moment dat zij een dopingcontrole uitvoeren de rol van dopingcontroleur aan en voeren zeer strikt de taken uit die uitgevoerd dienen te worden binnen deze rol. De dopingcontroleurs houden zich normaliter dus zeer goed aan deze *role obligations* (Goffman, 1961). Dit komt mede door het strakke keurslijf waarin het vak van dopingcontroleur gegoten is en omdat ze zich bewust zijn van de gevolgen op het moment dat zij hiervan afwijken.

Ondanks dat de regels over het algemeen zeer strikt gevolgd en gehandhaafd worden, kwam in de interviews ook naar voren dat dopingcontroleurs op bepaalde momenten de zeer strak aangetrokken teugels toch enigszins laten vieren. Dit gaat met name over situaties die zich afspelen op het toilet. Op dat moment tonen dopingcontroleurs regelmatig toch een bepaalde mate van menselijkheid door wat extra afstand te nemen of de deur op een kier te zetten. Daarmee zetten zij echter wel hun goede zicht op de urine, de 'clear view' die zij dienen te hebben, onder druk. Hierbij wordt dus ook enigszins vertrouwd op de eerlijkheid van de atleet. Dit gegeven sluit heel sterk aan bij de ideeën van onder meer Lipsky (1980) en Bartels (2013) dat de uitvoerders van beleid hun eigen menselijke gevoelens nooit volledig kunnen uitschakelen en daarmee de implementatie van beleid beïnvloeden. Dopingcontroleurs zoeken hiermee soms de grens op van wat mogelijk is binnen de richtlijnen om te kunnen handelen op een manier waar een specifieke situatie of context om vraagt. Dit doen zij bijvoorbeeld door, op het

moment dat een atleet het lastig vindt om een urinesample te produceren onder toezicht, een beetje extra afstand te nemen of de deur op een kier te zetten.

In bovenstaand voorbeeld is tevens het concept *role distancing* waarneembaar (Goffman, 1961). De dopingcontroleur stapt op basis van zijn/haar menselijke intuïtie en gevoelens uit zijn/haar rol en wijkt daarmee af van hoe het manuscript voorschrijft dat hij/zij dient te handelen. Dit sluit aan bij andere literatuur zoals Dubois (2010), waarin verondersteld wordt dat een publieke professional regelmatig switcht tussen zijn/haar publieke en persoonlijke rol binnen deze complexe uitdagingen om maatwerk te kunnen leveren. Op deze manier wordt *role distancing* toegepast om een lastige situatie uit de weg te gaan of te verhelpen, zoals ook door Goffman (1961) is verondersteld.

Een ander moment waarop dopingcontroleurs *role distancing* kunnen toepassen is wanneer ze zich verontschuldigen aan de atleet. Door uit te spreken dat ze begrip tonen voor de atleet laten ze zien uit hun eigen rol te stappen en zich te verplaatsen in de atleet. Dit kan bijvoorbeeld zijn door excuses aan te bieden aan de atleet voor het feit dat deze gecontroleerd dient te worden, omdat ze beseffen dat de atleet niet zit te wachten op de betreffende controle. Tevens kan de controle plaatsvinden op een zeer onprettig tijdstip, bijvoorbeeld erg vroeg in de ochtend wanneer een atleet nog ligt te slapen en gewekt wordt door de dopingcontroleur of juist na een wedstrijd wanneer een atleet heel moe is. Daarnaast proberen dopingcontroleurs vaak de atleten op hun gemak te stellen, zeker wanneer zij ervaren dat een atleet gestrest is. Dit is niet iets dat binnen hun takenpakket valt, maar wat zij doen vanuit hun eigen menselijke kant en plaatsvindt in het kader van de sociale interactie. Ook dit is een voorbeeld waar de dopingcontroleur *role distancing* toepast.

De ontmoeting tussen een dopingcontroleur en een atleet is een typisch voorbeeld van een *front stage*-ontmoeting. Het is belangrijk dat de controleur 'aan' staat op het moment dat hij/zij bij de atleet aanbelt of de ruimte binnenstapt waarin de sporter zich zou moeten bevinden en hierbij conform zijn/haar *front stage*-rol handelt (Goffman, 1959). Echter, op het moment dat een controleur en atleet samen aan de keukentafel een gesprek voeren omdat de atleet nog niet naar het toilet kan, is er tevens sprake van een *back stage*-situatie. Al zal de controleur de procedure alsnog de inmiddels gestarte procedure moeten waarborgen en is het belangrijk dat de controleur scherp is op de situatie en in zijn/haar rol blijft en conform daarmee handelt, ondanks dat hij/zij rustig een praatje kan maken met de atleet. De rollen van controleur en gecontroleerde blijven dus bestaan, waardoor zichtbaar is dat de sociale interactie tegelijkertijd zowel *front stage* als *back stage* plaatsvindt en beide situaties haast niet te scheiden zijn. Een ander mooi voorbeeld van een *back stage*-interactie is waar een DCO aangaf dat een wielrenner naar hem toe kwam op het moment dat hij op persoonlijke titel aanwezig was bij een wielervedstrijd en ze ook dat moment elkaar opzoeken.

Als vervolgens gekeken wordt naar het bredere beleidsimplementatievraagstuk, welke lering kan dan getrokken worden op basis van de uitkomsten van dit onderzoek? Uit dit onderzoek is gebleken dat, aansluitend bij de theorie van Lipsky (1980), de rol van de beleidsuitvoerder in het proces van beleidsimplementatie zeker niet te onderschatten is. De combinatie die in dit onderzoek gemaakt is met de theorie van Goffman (1959; 1961) over interacties is daarbij vernieuwend. De sociale interactie die plaatsvindt tijdens en rondom de dopingcontrole wordt juist

als een zeer belangrijk element ervaren. Hierbij ligt een zeer belangrijke rol weggelegd voor de publieke professional als uitvoerder van het beleid.

Verschillende sociologische concepten kunnen op het gedrag van de dopingcontroleur als publieke professional worden toegepast. Zo komt in dit onderzoek duidelijk naar voren dat het opbouwen van een band tussen de twee partijen, controleur en atleet, het vertrouwen in het systeem aanzienlijk verhoogt. De beleidsuitvoerder is de personificatie van het beleid voor de beleidsontvanger en doordat deze beleidsontvanger meerdere malen hetzelfde bekende gezicht ziet, verhoogt dit zijn/haar vertrouwen in het systeem als geheel. Dit toont daarmee aan dat de rol van de beleidsuitvoerder zeer belangrijk is en het ook in een publieke context waardevol is voor beleidsontvangers, bijvoorbeeld burgers of patiënten, om een vaste contactpersoon te hebben. Op het moment dat zij dit bekende gezicht voor hun zien, zal dit hen sneller geruststellen en hun vertrouwen verhogen. Het concept van *trust building*, oftewel het opbouwen van een vertrouwensband, is daarmee zeer relevant ook voor de publieke context.

Daarnaast toont het onderzoek aan dat de beleidsuitvoerder de beleidsontvanger kan ondersteunen door begrip te tonen en op zijn/haar gemak te stellen. Hierbij komt wederom het concept *role distancing* aan de orde. De beleidsuitvoerder kan op deze manier aantonen dat hij/zij zich in de ander kan verplaatsen en ook dat geeft de beleidsontvanger een vertrouwd gevoel en stelt hem/haar gerust. Dit vertrouwensgevoel kan nog verder versterkt worden tijdens de social talk die plaatsvindt rondom de dopingcontrole. Echter valt hierbinnen met name op dat zowel de controleur als de atleet *role distancing* kan toepassen. Immers wanen beide partijen zich even niet meer in de rollen van controleur en gecontroleerd op het moment dat zij een informeel gesprek voeren op de bank of aan de keukentafel. Tevens laten atleten zien begrip te tonen voor de lastige taak die de DCO dient uit te voeren. Dit alles toont aan dat een bepaalde spanning aanwezig is voor zowel DCO's als atleten tijdens een dopingcontrole. Enerzijds dient een bepaalde afstand gehouden worden, anderzijds wordt geprobeerd de controle zo aangenaam mogelijk te maken.

Dit onderzoek laat daarmee tevens zien dat de beleidsuitvoerder altijd zijn/haar menselijke kant zal laten zien en dus nooit zijn/haar gevoelens volledig uit kan sluiten. Dus ook al staan er op papier enkel duidelijke richtlijnen geschreven en staat er niets vermeld over hoe een beleidsuitvoerder zich op dient te stellen in een bepaalde situatie, dan zal de beleidsuitvoerder hierbij zelf zijn/haar eigen menselijke maat toepassen om zijn/haar beroep op een voor hem/haar goede manier uit te voeren, zelfs al lijkt hier weinig tot geen ruimte voor binnen de procedures. Juist bij een dopingcontrole is die menselijke maat extra relevant, omdat een controleur diep ingrijpt op de privacy van de atleet, waardoor empathie en sensitiviteit nog belangrijker wordt. De DCO zoekt naar mogelijkheden om een atleet zo min mogelijk te belasten bij de uitvoer van een controle en het op een zo net mogelijke manier af te handelen. Daarbij wisselt de beleidsuitvoerder regelmatig van rol, om enerzijds de procedures te handhaven en anderzijds ook de menselijke maat toe te passen. Deze bevindingen zouden mogelijk ook toegepast kunnen worden in andere sectoren waar sprake is van een interactie tussen een publieke professional en een beleidsontvanger, zoals de zorg of handhaving.

6.2 Beantwoording centrale onderzoeksvraag

In onderstaande paragraaf wordt een antwoord geformuleerd op de centrale onderzoeksvraag zoals deze aan het begin van dit onderzoek geformuleerd is en in de introductie vermeld staat. Ter verfrissing van het geheugen nogmaals de onderzoeksvraag: *Wat is de rol van sociale interacties op de implementatie van het dopingbeleid tijdens het uitoefenen van een dopingcontrole?*

In dit onderzoek is naar voren gekomen dat sociale interacties een belangrijke rol spelen tijdens dopingcontroles. Deze rol ligt niet zozeer in het direct beïnvloeden van de procedure, deze is namelijk zeer strikt en wordt ook strikt gevolgd. Wel is uit de interviews gebleken dat dopingcontroleurs de grens van het toelaatbare binnen de procedure op kunnen zoeken om de dopingcontrole zo prettig en menselijk mogelijk te laten verlopen voor de atleet, bijvoorbeeld door wat extra afstand te nemen of de deur op een kiertje te zetten tijdens het urineren. Door hun sociale vaardigheden in te zetten, oplossingsgericht te denken en een menselijke maat te hanteren, proberen de DCO's ieder op hun eigen manier een goede invulling te geven aan het uitvoeren van een dopingcontrole. De menselijke aanpak van DCO's wordt ook door atleten gewaardeerd en verhoogt hun vertrouwen in het antidopingsysteem. Tijdens het proces wisselen controleurs regelmatig tussen hun professionele en persoonlijke rol. Ze dienen daarbij een balans te vinden in het spanningsveld tussen het volgen van de voorgeschreven procedures en het creëren van een vertrouwde sfeer die nodig is voor de diepe ingrepen in de privacy van de beleidsontvangers. Hiermee wordt de belangrijke rol van sociale interacties op de implementatie van beleid aangetoond.

Gezien het geringe aantal dopingcontroleurs, worden atleten regelmatig door dezelfde DCO's gecontroleerd. Dopingcontroleur en atleet kunnen hierdoor een band met elkaar opbouwen, wat vaak tot effect heeft dat de interactie rondom een dopingcontrole informeler verloopt. Echter beïnvloedt deze opgebouwde band en het informelere karakter niet de striktheid van het naleven van de procedure van een dopingcontrole. Dit komt enerzijds omdat DCO's bewust een bepaalde afstand bewaren tot atleten en anderzijds door de professionaliteit van de controleur. Voor atleten beïnvloedt het veelvuldig zien van dezelfde controleur hun ervaringen van dopingcontroles op een positieve manier. De dopingcontroleur vormt daardoor een personificatie van het antidopingbeleid en verhoogt het vertrouwen van atleten in het antidopingsysteem. Ook de menselijke aanpak die in de vorige alinea is beschreven heeft een positief effect op het opbouwen van een vertrouwensband jegens de verschillende antidoping-organisaties, zoals de Dopingautoriteit.

Kijkend naar praktische aanbevelingen, kan hiermee gesteld worden dat het voornamelijk positieve effecten teweegbrengt op het moment dat atleten veelvuldig door dezelfde controleur gecontroleerd worden. Vooral atleten waarderen dit positief doordat hen dit een vertrouwd gevoel geeft binnen de impactvolle, privacygevoelige situatie die ze dienen te ondergaan. Echter is het wel belangrijk dat controleurs zeer bewust zijn en blijven van hun professionaliteit en de afstand die ze dienen te behouden, om te voorkomen dat de relatie te vriendschappelijk wordt en de procedure wellicht in gedrang zou kunnen komen. Daarom kan het verstandig zijn om ook te wisselen tussen controleurs, maar is het advies zeker niet om dit enkel maar te doen, noch om de procedures nog strakker te handhaven en daarmee de menselijke maat te verminderen. Het is voor de antidoping-organisaties vooral van belang dat ze zich bewust zijn van de impact van hun keuzes en hierin proberen een juiste balans te vinden.

6.3 Beperkingen onderzoek en suggesties vervolgonderzoek

Tijdens dit onderzoek hebben interviews plaatsgevonden met veel verschillende partijen die betrokken zijn bij dopingcontroles. Dit is enerzijds zeer waardevol geweest om een zo compleet mogelijk beeld te creëren vanuit verschillende perspectieven, maar is tegelijkertijd een gedwongen keuze geweest gezien de onmogelijkheden om meer dopingcontroleofficials te spreken. Door het geringe aantal van vier DCO's dat is geïnterviewd is het lastig te zeggen of de ervaringen een juiste afspiegeling vormen voor de gehele groep en daarmee de onderzoeksuitkomsten te generaliseren zijn. Het zou voor vervolgonderzoek daarom zeer waardevol zijn om meer dopingcontroleofficials te kunnen spreken.

Daarnaast is er tijdens dit onderzoek enkel gebruik gemaakt van diepte-interviews en documentanalyse. Voor een onderzoek naar sociale interacties en met gebruik van het perspectief van Goffman (1959; 1961) zouden observaties van de sociale interacties zeer waardevol zijn geweest. Vanwege zowel de uitbraak van het coronavirus als de bescherming die de dopingcontroleofficials ontvangen bleek dit echter helaas niet mogelijk. Dit heeft als gevolg gehad voor het onderzoek dat de sociale interacties zijn geanalyseerd via interviews op basis van de ervaringen van de betrokkenen zelf en omstanders, waarbij zij gereflecteerd hebben op hun eigen gedrag en dat van de ander. Het onderzoek had aan kracht gewonnen als de onderzoeker ook zelf fysiek bij dopingcontroles aanwezig had kunnen zijn en hier het gedrag van de verschillende partijen had kunnen analyseren. Voor vervolgonderzoek is dan ook het advies om te proberen dopingcontroles bij te wonen en hier mede op basis van observaties de sociale interacties te analyseren om het inzicht hierin verder te verdiepen.

In dit onderzoek is aan de eventuele invloed van culturele diversiteit in de ervaringen rondom dopingcontroles zeer weinig aandacht besteed. Echter bood de beschikbare data wel enkele interessante aanknopingspunten om hier in vervolgonderzoek verder op in te zoomen. Dit zou gedaan kunnen worden door bijvoorbeeld de ervaringen van DCO's en atleten uit verschillende landen met elkaar te vergelijken, specifiek in te zoomen op de ervaringen van atleten met controles in het buitenland of de ervaringen van DCO's in het uitvoeren van controles met atleten met verschillende achtergronden. Tevens zou een vergelijking tussen landen waardevol zijn. Dit onderzoek is uitgevoerd in Nederland, maar wat zegt dat over andere landen? Sociale interactie is iets dat overall speelt, dus de verwachting is dat verschillende uitdagingen in andere landen zullen terugkeren, onder meer door het geringe aantal beschikbare controleurs. Hoe gaat het eraan toe in bijvoorbeeld Kenia of Chili? Alles valt of staat hierbij met standaardisering, juist omdat dit het vertrouwen van atleten in het dopingsysteem waarborgt. Dit zou pleiten voor een internationaal vergelijkend onderzoek.

7. Reflectie

In dit laatste hoofdstuk reflecteer ik op het onderzoeksproces en op mijn eigen rol als onderzoeker binnen dat proces. Ik ben een buitenstaander geweest binnen dit onderzoek, aangezien ik met geen enkele antidoping-organisatie een link heb noch zelf topsport bedrijf. Het overgrote deel van de respondenten kende ik niet persoonlijk, enkel sommige atleten ken ik wel goed, waardoor deze gesprekken iets informeler verliepen voorafgaand en na afloop van het officiële gedeelte van het onderzoek middels social talk. Echter heb ik niet het gevoel dat dit de antwoorden op de interviewvragen beïnvloed heeft. Door aan het begin van het interview duidelijk de kaders en het doel van het onderzoek en gesprek uit te leggen en de respondent te vragen of alles duidelijk is, is gepoogd tijdens ieder interview een gelijkwaardige vertrouwde sfeer te creëren. Daarnaast is door open vragen te stellen en de respondent rustig de ruimte te geven om zijn/haar verhaal te doen, gepoogd het interview niet aan te laten voelen als een zeer formele ondervraging, maar juist meer als een informeel gesprek.

Wel betekende het feit dat ik zelf niet in één van deze werelden zit, dat ik veelal zonder directe ingang personen en organisaties benaderd heb. Hierdoor is het een flinke uitdaging geweest om voldoende respondenten te vinden, voornamelijk het spreken van dopingcontroleurs bleek erg lastig. Ondanks goed contact met een medewerker van de Dopingautoriteit, wilde deze organisatie mij niet in contact brengen met haar dopingcontroleofficials. Om toch interviews te kunnen afnemen met DCO's heb ik hen zelfstandig benaderd op basis van de jaarverslagen van de Dopingautoriteit en zoekwerk via sociale media. Daarbij was ik er niet van bewust dat mijn zelfstandige uitzoekwerk tot enige ophef zou leiden. Na telefonisch contact tussen mijn scriptiebegeleider en de directeur van de Dopingautoriteit is mij duidelijk geworden dat de Dopingautoriteit bewust tracht om de DCO's af te schermen, aangezien dat hun gevoel van veiligheid bij de uitoefening van hun functie vergroot. Om mij toch behulpzaam te zijn, heeft de Dopingautoriteit mij wel in contact gebracht met enkele medewerkers met ervaring als DCO. Door buiten de landsgrenzen te denken, goed zoekwerk en een flinke dosis doorzettingsvermogen is het mij alsnog gelukt om in aanvulling hierop een viertal werkzame DCO's te kunnen spreken. Dit heeft de waarde van mijn onderzoek sterk verrijkt.

Tot slot wil ik in deze reflectie nog kort stilstaan bij de coronacrisis die ons land binnengedrongen is gedurende mijn onderzoek en de wereld al enkele maanden in zijn greep heeft. Voor mijn onderzoek had dit tot gevolg dat alle interviews telefonisch of per beeldbellen afgenomen zijn en dat het onmogelijk was om observaties uit te voeren, al heb ik zeer sterk mijn twijfels of dit anders wel op enige manier mogelijk zou zijn geweest. Voor mijn onderzoek zelf denk ik niet dat het verder een negatieve invloed heeft gehad. Sterker nog, vanwege de coronacrisis had een deel van mijn respondenten, waarvan het merendeel normaliter zeer drukbezet is, juist een rustigere agenda. Of zij in een normale situatie ook allemaal ruimte zouden hebben vrijgemaakt voor een interview, betwijfel ik.

Literatuurlijst

- Albrow, M. (1980). *Bureaucracy*. London: Pall Mall Press.
- AtletiekUnie (2020). *Wedstrijdreglement 2020-2021*. Gepubliceerd januari 2020. Geraadpleegd op 7 mei 2020.
- Bannink, D. (2018). De onbeheersbaarheid van beleidsimplementatie en beleidsintegratie. *Beleid en Maatschappij*, 45(1), 96-102.
- Bannink, D., Six, F., & Wijk, E. van (2015). Bureaucratic, market or professional control? A theory on the relation between street-level task characteristics and the feasibility of control mechanisms. In: P. Hupe, M. Hill & A. Buffat (red.), *Understanding Street-Level Bureaucracy*. Bristol: Policy Press, 205-226.
- Bartels, K. (2009). The Disregard for Weber's Herrschaft: The Relevance of Max Weber's Ideal Type of Bureaucracy for the Modern Study of Public Administration. *Administrative Theory & Praxis*, 31(4), 447-78.
- Bartels, K. (2013). Public encounters: The history and future of face-to-face contact between public professionals and citizens. *Public Administration*, 91(2), 469-483.
- Barton, E. (2004). Discourse methods and critical practice in professional communication: The front-stage and back-stage discourse of prognosis in medicine. *Journal of Business and Technical Communication*, 18(1), 67-111.
- Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Den Haag: Boom Onderwijs, p. 84-120.
- Bloodworth, A., & McNamee, M. (2010). Clean Olympians? Doping and anti-doping: The views of talented young British athletes. *International Journal of Drug Policy*, 21, 276-282.
- Coates, J. (1999). Women behaving badly: Female speakers backstage. *Journal of Sociolinguistics*, 3(1), 65-80.
- Coates, J. (2014). Small talk and subversion: female speakers backstage. In *Small talk* (pp. 261-284). Routledge.
- De Hon, O. (2016). *Striking the right balance: Effectiveness of anti-doping policies*. Dissertation. Utrecht University.
- Dopingautoriteit (2008). *Autoriteit naar Olympisch niveau: Meerjarenbeleidsplan Dopingautoriteit 2009-2012*. Gepubliceerd november 2008. Geraadpleegd op 6 mei 2020.
- Dopingautoriteit (2016). *Algemene Voorwaarden Dopingautoriteit*. Gepubliceerd 21 juni 2016. Geraadpleegd op 7 mei 2020.
- Dopingautoriteit (2019). *Jaarverslag 2018*. Geraadpleegd op 17 maart 2020.
- Dopingautoriteit (2020). *Jaarverslag 2019*. Geraadpleegd op 7 mei 2020.
- Dubois, V. (2010). *The Bureaucrat and the Poor: Encounters in French Welfare Offices*. Burlington, VT: Ashgate.
- Du Gay, P. (2000). *In Praise of Bureaucracy: Weber, Organization, Ethics*. London: Sage.
- Dunn, M., Thomas, J. O., Swift, W., Burns, L., & Mattick, R. P. (2010). Drug testing in sport: The attitudes and experiences of elite athletes. *International Journal of Drug Policy*, 21(4), 330-332.
- Durose, C. (2009). Front-Line Workers and "Local Knowledge": Neighborhood Stories in Contemporary UK Local Governance. *Public Administration*, 87(1), 35-49.

- Durose, C. (2011). Revisiting Lipsky: Front-Line Work in UK Local Governance. *Political Studies*, 59(4), 978–95.
- Gilmore, D. M. (2014). Goffman's front stage and backstage behaviors in online education. *Journal of Learning Analytics*, 1(3), 187-190.
- Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*. Garden City, NY: Double Day Anchor Books.
- Goffman, E. (1961). *Encounters: Two Studies in the Sociology of Interaction*. Indianapolis: Bobbs-Merrill Co.
- Gray, S. (2019). Achieving compliance with the World Anti-Doping Code: learning from the implementation of another international agreement. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(2), 247-260.
- Groeneveld, S. M. (2016). *Het belang van bureaucratie. Omgaan met ambivalentie in publiek management*. Universiteit Leiden.
- Hanstad, D. (2009). *Anti-doping in sport. A study of policy development since 1998*. Dissertation. Norwegian School of Sport Sciences.
- Hanstad, D., Skille, A., & Loland, S. (2010). Harmonisation of anti-doping work: Myth or reality? *Sport in Society*, 13(3), 418–430.
- Higgs, C., & Schell, L. A. B. (1998). Backstage, frontstage: An analysis of work and leisure roles of women recreational softball players. *Journal of homosexuality*, 36(1), 63-77.
- Houlihan, B. (2002). Managing compliance in international anti-doping policy: The World Anti-doping Code. *European Sport Management Quarterly*, 2(3), 188–208.
- Houlihan, B. (2014). Achieving compliance in international anti-doping policy: An analysis of the 2009 World Anti-Doping Code. *Sport Management Review*, 17(3), 265–276.
- Hylton, K., & Lawrence, S. (2016). 'For your ears only!' Donald Sterling and backstage racism in sport. *Ethnic and Racial Studies*, 39(15), 2740-2757.
- KNZB (2013). *Overeenkomst KNZB – Atleten*. Gepubliceerd maart 2013. Geraadpleegd op 15 mei 2020.
- Lagae, W., & Van Reeth, D. (2016). Een economische blauwdruk voor het internationale wegwielerrennen. *Leuvense Economische Standpunten, LES 2016/156*, 1-16.
- Lewin, S., & Reeves, S. (2011). Enacting 'team' and 'teamwork': Using Goffman's theory of impression management to illuminate interprofessional practice on hospital wards. *Social Science & Medicine*, 72(10), 1595-1602.
- Lipsky, M. (1980). *Street-Level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Manning, P. (2008). Goffman on Organizations. *Organization Studies*, 29(5), 677-699.
- Meier, K.J. & Bohte, J. (2001). Structure and discretion: Missing links in representative bureaucracy. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 11, 455-470.
- Miller, K. E. (2004). Beyond the frontstage: Trust, access, and the relational context in research with refugee communities. *American Journal of Community Psychology*, 33(3-4), 217-227.
- NADO Vlaanderen (n.d.). *Vernieuwd Vlaams antidopingbeleid*. Geraadpleegd op 7 mei 2020 van <https://www.dopinglijn.be/sporters-federaties-clubs/vernieuwd-vlaams-antidopingbeleid/vernieuwd-vlaams-antidopingbeleid>.

- NOC*NSF (n.d.). *Anti-doping*. Geraadpleegd op 6 mei 2020 van <https://nocnsf.nl/antidoping>.
- Overbye, M., & Wagner, U. (2014). Experiences, attitudes and trust: An inquiry into elite athletes' perception of the whereabouts reporting system. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3(6), 407–428.
- Overbye, M. (2016). Doping control in sport: An investigation of how elite athletes perceive and trust the functioning of the doping testing system in their sport. *Sport management review*, 19(1), 6-22.
- PWC (n.d.). *Sample Collection Teams*. Geraadpleegd op 7 mei 2020 van <https://s744123482.1und1.websitebuilder.online/dco-network>.
- Rijksoverheid (n.d.) *Bestrijden van doping en matchfixing*. Geraadpleegd op 15 mei 2020 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/sport-en-bewegen/eerlijke-en-sportieve-competitie>.
- Skinner, J., Stewart, B., & Edwards, A. (1999). Amateurism to professionalism: Modelling organisational change in sporting organisations. *Sport Management Review*, 2(2), 173-192.
- Skirstad, B., & Chelladurai, P. (2011). For 'love' and money: A sports club's innovative response to multiple logics. *Journal of Sport Management*, 25(4), 339-353.
- Stebbins, R. A. (2016). Role-Distance, Activity Distance, and the Dramaturgic Metaphor. *The Drama of Social Life: A Dramaturgical Handbook*, 123.
- Stone, D. (2002). *Policy Paradox, The art of political decision making*. New York: Norton & Company.
- Van Bottenburg, M. (2005). *Commercialisering van sport: potentieel of bedreiging?*. WRR-Symposium Sport.
- Verhoeven, J. (1983). Erving Goffmans kaderanalyse: een negatie van Herbert Blumers symbolisch interactionisme. *Tijdschrift voor sociologie*, 4(3), 319-352.
- Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?, tweede druk*. Den Haag: Boom onderwijs Dronten, 06-44.
- WADA (2009a). *World Anti-Doping Code 2009*. Gepubliceerd januari 2009. Geraadpleegd op 28 april 2020.
- WADA (2009b). *International Standard for Testing and Investigations*. Gepubliceerd januari 2009. Geraadpleegd op 28 april 2020.
- WADA (2011). *Doping Control Officer's Training Tool Kit*. Gepubliceerd mei 2011. Geraadpleegd op 12 april 2020.
- WADA (2014). *Sample Collection Personnel: Recruitment, Training, Accreditation and Re-Accreditation Guidelines*. Gepubliceerd oktober 2014. Geraadpleegd op 12 april 2020.
- WADA (2015). *The Doping Control Process*. Gepubliceerd januari 2015. Geraadpleegd op 12 april 2020.
- WADA (2019). *World Anti-Doping Code 2015, with 2019 amendments*. Gepubliceerd mei 2019. Geraadpleegd op 28 april 2020.
- WADA (2020a). *International Standard for Testing and Investigations*. Gepubliceerd maart 2020. Geraadpleegd op 28 april 2020.
- WADA (2020b). *List of WADA Accredited Laboratories*. Gepubliceerd 8 juni 2020. Geraadpleegd op 17 juni 2020.
- Walsham, G. (1995). Interpretive case studies in IS research: nature and method. *European Journal of information systems*, 4(2), 74-81.

- Weber, M. (1922/1978). *Economy and Society: An Outline of Interpretative Sociology*. G. Roth and C. Wittich (trans.). Berkeley, CA: University of California Press.

Bijlagen

Overzicht bijlagen

- Bijlage 1: Topiclijst
- Bijlage 2: Codeboom
- Bijlage 3: Logboek
- Bijlage 4: Overzicht transcripties interviews (is als extra bijlage per email meegestuurd)

Bijlage 1: Topiclijst

Hieronder vindt u de topiclijst die is opgesteld ter voorbereiding op de uitvoering van de semigestructureerde diepte-interviews. Deze topiclijst heeft daarmee de rode draad gevormd voor de invulling van de interviews, maar hierin is veel aandacht besteed aan het bieden van voldoende ruimte voor eigen inbreng van de respondenten. De hieronder vermelde voorbeeldvragen hebben zodoende dus enkel gefungeerd als een voorbeeld. De werkelijk gestelde vragen hebben in de meeste gevallen hiervan afgeweken en zijn juist gebaseerd op het verhaal van de respondent. Tevens zijn de specifieke vragen toegespitst op de rol en/of functie van de respondent en wijken op basis daarvan ook af van de voorbeeldvragen. Middels de topics is gepoogd om voldoende structuur aan te brengen in de interviews om de relevante informatie uit de interviews te halen, maar is tevens veel ruimte geboden om de respondent zijn/haar verhaal te laten vertellen en hierop te kunnen doorvragen. Bovendien is na het behandelen van het laatste topic in alle interviews gevraagd of de respondent nog andere onderwerpen aan bod wilde laten komen.

Topic	Voorbeeldvragen
Uitvoeren controles	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe reageren sporters over het algemeen op uw komst als controleur? - Hoe ervaart u het als sporter om gecontroleerd te worden? - Ervaart u verschillen in de sociale interactie bij in-competition en out-of-competition controles? Zo ja, hoe? Of op welke manier(en)? - Kunt u stap voor stap beschrijven hoe een controle eruit ziet? - Wat waren de grootste uitdagingen waar u tegenaan liep tijdens het uitvoeren van controles? - Zag u weleens op tegen het uitvoeren van een controle? - Wat gebeurt er op het moment dat het u/de atleet niet lukt urine te produceren? Praat u tijdens het wachten met de controleur/atleet? Waar heeft u het dan over? - Ziet u er tegen op om naar de dopingcontrole te gaan? Zo ja, waarom? - Op welke manier kan de ene controle verschillen van de andere? Op detailniveau, in het patroon, in de interactie, het gedrag.
Sociale interactie	<ul style="list-style-type: none"> - In hoeverre houdt u rekening met de situatie van de ander? Probeert u zich te verplaatsen in hoe het voor de sporter is? Wat doet het met u om om 5 uur 's nachts voor de deur te staan bij iemand? Verontschuldigt u zich dan aan de sporter om die uit zijn/haar bed te lichten? - Doet u uw best om de sporter op zijn/haar gemak te stellen? En zo ja, hoe? / Hoe doet de controleur zijn/haar best om u/de atleet op uw/zijn/haar gemak te stellen? - Als u bij een sporter thuis bent/Als er een controleur bij u thuis is, hoe gaat het er dan aan toe? Praat u dan met elkaar? Waar heeft u het dan over? Is zo'n gesprek anders dan wanneer dat tijdens een competitie zou zijn?

	<ul style="list-style-type: none"> - Op welke manier laat u in interacties blijken bewust te zijn van de privacygevoelige situatie waarin een controle plaatsvindt? Waar blijkt dat uit? - Controleert u regelmatig dezelfde sporters/wordt u regelmatig door dezelfde controleur gecontroleerd? Heeft u het gevoel dat u een bepaalde band opbouwt met een sporter/controleur op het moment dat u deze vaker controleert/door dezelfde controleur gecontroleerd wordt? En zou dit het werk kunnen beïnvloeden? - Wat is de lastigste/meest ongemakkelijke situatie waar u ooit in bent beland? En hoe bent u daarmee omgegaan? Voorbeelden van situaties. Of schets een denkbeeldige situatie: hoe zou u handelen op het moment dat ...? - Hoe ervaart u het contact met de sporter/de controleur? Is dit zeer formeel of juist meer informeel?
Procedures en standaarden	<ul style="list-style-type: none"> - Wat waren de belangrijkste procedures waar u rekening mee dient te houden bij het uitvoeren van een controle? - Zijn hierin in de loop der jaren zaken veranderd, bijvoorbeeld door professionalisering? - Hoe ziet het stappenplan van de dopingcontrole eruit? Hoe strikt volgt u dat stappenplan? Is er in de uitvoering van de procedures ruimte voor eigen interpretatie op basis van de situatie/context? Op welke manier? - Wat mist u in de handleidingen of procedures, wat u wel in de praktijk tegenkomt? Wat zijn situaties waarin u niet de procedures kunt volgen? Wanneer schiet de handleiding tekort en moet u/een DCO zelf beslissen? - Zijn er wel eens vragen van sporters geweest waar u geen antwoord op wist? Hoe loste u dat op? - Op welke manier wordt u door de antidoping-organisatie gefaciliteerd om uw werk goed uit te kunnen voeren? - Kunt u een voorbeeld geven van een situatie die anders liep dan volgens het spoorboekje zou moeten? Hoe kwam dat?
Opleiding	<ul style="list-style-type: none"> - Wat voor opleiding heeft u gehad om dopingcontroles te mogen uitvoeren? Hoe lang duurde dit? Wat kwam hierbij aan bod? - Hoe ziet de bijscholing van een dopingcontroleur eruit? - Wordt hierbij ook aandacht besteed aan het gedrag en de interactie die u heeft tijdens de controle en hoe hiermee om te gaan? Op welke manier? - Zijn er zaken die onvoldoende aandacht krijgen in uw opleiding, wat u tijdens een controle bijvoorbeeld wel eens een lastige (contact)situatie heeft opgeleverd? Hoe ging u daarmee om? - Worden er onderling tussen dopingcontroleurs veel ervaringen uitgewisseld? Hoe vindt dit plaats? - Wordt er in de opleiding aandacht besteed aan hoe om te gaan met lastige situaties? (bijvoorbeeld conflictmanagement, opstandige trainer, emotionele sporter) Op welke manier? - Hoe wordt u getraind om situaties op een juiste manier in te kunnen schatten? Of wordt ervan uitgegaan dat dit een eigenschap is die u beheerst?

Beleid	<ul style="list-style-type: none">- In hoeverre bent u bekend met wat er in de beleidspapieren van de Dopingautoriteit en WADA staat geschreven over dopingcontroles?- Hoe ziet uw samenwerkingsrelatie met de antidopingorganisaties eruit? Zowel op beleidsmatig vlak als in de praktijk.- Wat staat er in de beleidspapieren van uw organisatie geschreven over het afnemen van dopingcontroles? En wat staat er vermeld over sociale interacties?- In hoeverre bent u afhankelijk van het wereldwijde dopingbeleid van WADA in de bepaling van uw eigen beleid?
--------	--

Bijlage 2: Codeboom

Hieronder vindt u de codeboom die is ontstaan tijdens het coderingsproces. De codeboom bestaat uit elf hoofdcodes, die elk voorzien zijn van meerdere subcodes.

Hoofdcode	Subcode niveau 1	Subcode niveau 2
1. Procedures		
	1.1 Rechten en plichten atleet	
		1.1.1 Handhaving vanuit atleet
		1.1.2 Atleten op de hoogte
	1.2 Striktheid procedure	
	1.3 Moment van urineafname	
	1.4 Belangrijkste regels procedure	
	1.5 Invloed elkaar kennen op procedure	
		1.5.1 Snelheid procedure
		1.5.2 Geen veranderingen procedure
	1.6 Verschillen in-competition en out-of-competition	
2. Relatie met atleet		
	2.1 Wisselen tussen controleurs	
		2.1.1 Logistieke puzzel
		2.1.2 Onvoorspelbaar blijven
	2.2 Dezelfde controleur	
		2.2.1 Aannames vooraf
		2.2.2 Mogelijke effecten elkaar kennen
		2.2.3 Bekenden van elkaar
		2.2.4 Meer vertrouwen
		2.2.5 Herkennen patronen
	2.3 Afstand houden	
	2.4 Band opbouwen tijdens wachten	
3. Eigen interpretatie		
	3.1 Geen ruimte binnen controle	
		3.1.1 Vrijheid buiten controle
	3.2 Denken in oplossingen	
	3.3 Situaties aanvoelen	
	3.4 Atleet helpen bij productie sample	

		3.4.1 Fysieke acties
		3.4.2 Gesprek aangaan
		3.4.3 Afwijken van procedure
	3.5 De-escalerend werken en ruimte geven	
		3.5.1 Ruimte die chaperonne biedt
4. Interactie en gedrag		
	4.1 Uitleg over procedure	
	4.2 Begrip tonen	
		4.2.1 Excuses aanbieden
		4.2.2 Zo min mogelijk lastig willen vallen
		4.2.3 Rekening houden met atleet
	4.3 Afstand bewaren	
	4.4 Sociale interactie onderdeel van werk	
		4.4.1 Sterk in schoenen staan
		4.4.2 Empathisch vermogen controleur
		4.4.3 Controleur wil controle
	4.5 Gespreksonderwerpen	
	4.6 Op gemak stellen	
		4.6.1 Dialoog aangaan
		4.6.2 Geduld hebben en rustig wachten
	4.7 Interactie in belang procedure	
		4.7.1 Interactie atleet die niet mee wil werken
	4.8 Formaliteit	
	4.9 Praten tijdens wachten	
		4.9.1 Wel praten
		4.9.2 Niet praten
	4.10 Out-of-competition specifiek	
		4.10.1 Invloed thuissituatie
		4.10.2 Meer persoonlijk contact
		4.10.3 Controleur te close
	4.11 Controle als uitje	
5. Bijzondere situaties		
	5.1 Situaties annuleren controle	

	5.2 Noodzaak autoriteit	
6. Beleving atleet		
	6.1 Ontwikkeling gedrag atleet	
	6.2 Meewerkende atleten	
		6.2.1 Bewustzijn verplichting
		6.2.2 Atleten dankbaar
		6.2.3 Onderdeel topsportleven
	6.3 Controle niet fijn	
		6.3.1 Komt ongelegen en is tijdrovend
		6.3.2 Vaak kort achter elkaar
		6.3.3 Inbreuk op privacy
	6.4 Vertrouwen in proces	
	6.5 Atleet scherp op naleving procedure	
	6.6 Beleving over gedrag dopingcontroleur	
7. Professionaliteit		
	7.1 Professioneel gedrag	
	7.2 Ontwikkeling professionalisering	
8. Machtspositie controleur		
	8.1 Atleet kan niet onder controle uit	
	8.2 Controle in de nacht	
	8.3 Autoriteit controleur	
		8.3.1 Sterk in schoenen staan
		8.3.2 Atleet wijzen op gevolgen gedrag
	8.4 Rekening houden met atleet	
		8.4.1 Gevoel atleet over machtsverschil
9. Wisselwerking beleid en interacties		
	9.1 Procedures in beleidsdocumenten	
	9.2 Afhankelijkheid WADA	
	9.3 Belang antidoping voor federaties	
10. Opleiding en facilitering		
	10.1 Kennisuitwisseling controleurs onderling	

	10.2 Opleiding en training controleurs	
		10.2.1 Opleiding om controleur te worden
		10.2.2 Bijscholing
		10.2.3 Aandacht omgang interacties en lastige situaties
		10.2.4 Elke organisatie eigen training
	10.3 Gevoel voor situaties	
		10.3.1 Controleur als persoon
11. Voorlichting		
	11.1 Pro-activiteit Dopingautoriteit	
	11.2 Informatie vanuit bonden	

Bijlage 3: Logboek

In deze bijlage is het logboek dat bijgehouden is gedurende het gehele onderzoek, te vinden. Het logboek start vanaf het moment dat effectief begonnen is met het schrijven van het onderzoeksvoorstel. Het brainstormen rondom het thema, eerste inlezen in documenten en dergelijke zaken is daardoor niet meegenomen in dit logboek. Dit proces is half augustus begonnen. Het logboek start begin december.

Week	Onderzoeksfase	Inhoud
49	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijven aan onderzoeksvoorstel - Mailcontact met contactpersoon bij Dopingautoriteit om informatie te verzamelen en een belafsprak in te plannen - Gesprek met Maarten over het schrijven van het onderzoeksvoorstel en het scherper stellen van de onderzoeksvraag en deelvragen - CoP-groep bijeenkomst voorbereiden
50	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijven aan onderzoeksvoorstel - CoP-groep bijeenkomst - Verwerken feedback CoP-groep in onderzoeksvoorstel
51	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijven aan onderzoeksvoorstel - Afspraak met Maarten ter bespreking van onderzoeksvoorstel en de onderzoeksvraag - Belafsprak contactpersoon Dopingautoriteit. Hierbij tevens geïnformeerd naar mogelijkheden interviewen DCO's. Dit lijkt lastig te worden, maar contactpersoon wil wel meekijken naar mogelijkheden
52	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijven aan onderzoeksvoorstel - Feedback gesprek Maarten verwerken in onderzoeksvoorstel
1	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Globale planning voor volledige onderzoek maken
2	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Missende onderdelen van onderzoeksvoorstel schrijven
3	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Afspraak met Maarten ter bespreking van het onderzoeksvoorstel - Afspraak met buddy Arnoud ter bespreking van het onderzoeksvoorstel - Verwerken feedback van Maarten en Arnoud in onderzoeksvoorstel
4	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Opmaak onderzoeksvoorstel en ter laatste check naar Maarten sturen
	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Inlezen in literatuur voor het schrijven van een theoretisch kader
	Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Bijeenkomst CoP-groep over de literatuurstudie en interviewtopics
5	Onderzoekvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeksvoorstel voor laatste check naar Maarten

		<ul style="list-style-type: none"> - Verwerken laatste feedback - Akkoord van Maarten voor onderzoeksvoorstel om deze door te sturen naar tweede begeleider, Arnout Geeraert
	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Inlezen in literatuur voor het schrijven een theoretisch kader
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Contact opnemen met contactpersoon Dopingautoriteit voor eerste interview - Topic- en vragenlijst voor eerste interview maken - Topic- en vragenlijst met Maarten bespreken - Feedback Maarten over topic- en vragenlijst verwerken
6	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Definitief onderzoeksvoorstel inleveren bij Maarten en Arnout Geeraert
	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Inlezen in literatuur voor het schrijven van een theoretisch kader
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Eerste interview ingepland en uitgevoerd - Mogelijkheden voor interviewen DCO's ook besproken. Hier komt de respondent op terug
7	-	<i>I.v.m. Sportprijs Utrecht geen deadlines en weinig voortgang</i>
	Onderzoeksvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> - Akkoord onderzoeksvoorstel Arnout Geeraert - Feedback Arnout Geeraert verwerken
8	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Mailcontact met Maarten over ontwikkeling theoretisch kader - Inlezen in literatuur voor het schrijven van een theoretisch kader - Starten met opzet theoretisch kader
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Mailcontact met contactpersoon Dopingautoriteit. Hij geeft aan dat zij geen gegevens van DCO's zullen verstrekken. Ik zal dus zelf op zoek moeten gaan naar DCO's als ik deze wil spreken. Wel was het mogelijk met een nieuwe contactpersoon van de Dopingautoriteit te spreken. Hier heb ik contact mee opgenomen.
	Literatuurstudie	<ul style="list-style-type: none"> - Zoeken naar beleidsdocumenten om te gebruiken in de literatuurstudie
9	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Starten met opzet theoretisch kader - Uitdagingen waar ik tegenaan loop bij het schrijven met Maarten bespreken - Nieuwe literatuur die door Maarten aangereikt is lezen - Boek Goffman over Encounters lenen in de bibliotheek en starten met lezen
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - CoP-groep bijeenkomst over dataverzameling - Verwerken feedback CoP-groep over topiclijst
10	-	<i>Geen deadlines/voortgang i.v.m. studiereis</i>
11	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprek met Maarten over voortgang theoretisch kader

		<ul style="list-style-type: none"> - Feedback gesprek verwerken en eerste opzet schrijven op basis van de concepten uit de literatuur - Verder inlezen in literatuur voor theoretisch kader
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Nogmaals contact proberen op te nemen met nieuwe contactpersoon van de Dopingautoriteit
12	Theoretisch kader (en algemeen)	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprek Maarten ter bespreking van de gevolgen van de coronacrisis voor het onderzoek - Verder uitwerken concepten voor theoretisch kader
13	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreken theoretische concepten in gesprek met Maarten. Hierbij ook invulling gegeven aan de opbouw van het theoretisch kader - Schrijven het theoretisch kader
	Literatuurstudie	<ul style="list-style-type: none"> - Zoeken naar beleidsdocumenten om te gebruiken in de literatuurstudie en inlezen in deze documenten
14	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreken voortgang theoretisch kader met Maarten - Schrijven theoretisch kader en inleveren eerste opzet bij Maarten voor feedback
	Methoden	<ul style="list-style-type: none"> - CoP-groep bijeenkomst over methoden
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Interview inplannen met een vrijwillige chaperonne via een bekende van mij.
	Literatuurstudie	<ul style="list-style-type: none"> - Zoeken naar beleidsdocumenten om te gebruiken in de literatuurstudie en inlezen in deze documenten
15	Theoretisch kader	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreken eerste opzet theoretisch kader met Maarten - Gesprek met scriptiebuddy Arnoud om voortgang te bespreken en elkaar feedback te geven - Feedback van Maarten en Arnoud verwerken - Verder schrijven aan theoretisch kader
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Via LinkedIn contact opnemen met de DCO's die via deze weg te vinden zijn. Dit zijn (oud-)DCO's van de Dopingautoriteit waar ik op basis van de jaarverslagen de namen van had gevonden en andere (oud-)DCO's die op hun LinkedIn-pagina hebben staan dat ze aangesloten zijn (geweest) bij een antidoping-organisatie (zoals PWC, IDTM en Clearidium). - De overige DCO's van de Dopingautoriteit die niet te vinden waren via LinkedIn op de gok een mail sturen naar hun verwachte mailadres. - Bespreken vragenlijst voor DCO's met Maarten - Telefoongesprek met nieuwe contactpersoon van Dopingautoriteit door de veroorzaakte ophef rondom het contact opnemen met hun DCO's. Hieraan nogmaals gevraagd naar mogelijkheden voor het contact opnemen met hun DCO's. Hij gaf

		aan hierover na te denken, maar liet me enkele dagen later weten dat dit niet mogelijk bleek - Eerste contacten gelegd ook met andere respondenten, waaronder atleten en beleidsmedewerkers bij NOC*NSF en de AtletiekUnie en eerste data voor interviews ingepland
16	Theoretisch kader	- Eerste volledige versie van theoretisch kader afgerond - Theoretisch kader besproken met Maarten
	Dataverzameling	- Vijf interviews uitgevoerd - Verdere contacten gelegd met de verschillende benaderde respondenten en meer interviews ingepland in de aankomende dagen - Via een respondent nog een aantal tips en namen ontvangen. Deze zijn verder uitgezet - Maarten bespreekt met Herman Ram de mogelijkheden om alsnog met DCO's te spreken. Hier wordt aangegeven dat het vanwege veiligheidsredenen niet kan en daarom wordt de zoektocht naar DCO's vanuit de Dopingautoriteit gestaakt - Via een respondent een interview kunnen regelen met een sportarts. Deze is ook ingepland
	Dataverwerking	- Transcriberen interviews - Passage van een interview coderen ter voorbereiding voor CoP-groep bijeenkomst
17	Theoretisch kader	- Feedback Maarten verwerkt en theoretisch kader verbeterd
	Dataverzameling	- Acht interviews uitgevoerd - Via een Vlaams document contact op proberen te nemen met Vlaamse DCO's. Hierbij meerdere DCO's telefonisch gesproken, waarvan een aantal ervoor open stond om me middels een interview te woord te staan
	Dataverwerking	- Transcriberen interviews - CoP-groep bijeenkomst over coderen, verwerking van resultaten en analyse
	Methoden	- Methodenhoofdstuk eerste versie geschreven
18	Theoretisch kader	- Verbeterde versie theoretisch kader bespreken met Maarten - Feedback op basis van deze verbeterde versie toepassen
	Dataverzameling	- Twee interviews uitgevoerd - Uit gesprek met Maarten kwam naar voren dat het nog waardevol zou zijn om met atleten te spreken met meer out-of-competition ervaring. Hiervoor zijn contacten gelegd met de atletencommissie
	Dataverwerking	- Transcriberen interviews
	Methoden	- Eerste versie methoden-hoofdstuk besproken met Maarten

		- Feedback op methodenhoofdstuk verwerken
	Literatuurstudie	- Verder zoeken naar literatuur - Starten met schrijven van de literatuurstudie
19	Dataverwerking	- Transcriberen interviews
	Methoden	- Methodenhoofdstuk aanpassen (incl. toevoegen nieuwe paragraaf over datamanagement) en verbeterde versie opsturen naar Maarten om te bespreken
	Literatuurstudie	- Eerste versie van literatuurstudie volledig geschreven en opgestuurd naar Maarten om te bespreken
20	Dataverzameling	- Nogmaals contact opgenomen met een oud-DCO die toegezegd had voor een interview, maar wat door omstandigheden er nog niet van was gekomen. Deze is uiteindelijk alsnog ingepland - Nogmaals contact gezocht met de atletencommissie voor de extra interviews
	Dataverwerking	- Transcriberen interviews
	Methoden	- Verbeterde versie methodenhoofdstuk bespreken met Maarten - Feedback gesprek Maarten verwerken
	Literatuurstudie	- Literatuurstudie bespreken met Maarten - Feedback gesprek Maarten verwerken
21	Dataverzameling	- Verder mailcontact met atletencommissie en met succes twee interviews kunnen inplannen - Uitvoeren eerste van twee interviews met atleten
	Dataverwerking	- Transcriberen interviews
	Methoden	- Methodenhoofdstuk verbeteren en afmaken
	Literatuurstudie	- Extra paragraaf toevoegen aan literatuurstudie - Literatuurstudie op bepaalde punten herschrijven en verbeteren
22	Dataverzameling	- Tweede extra interview met atleet uitvoeren - Interview met oud-DCO zou afgenomen worden, maar het kwam toch niet uit. Hierdoor wordt gezocht naar een nieuwe datum
	Dataverwerking	- Transcriberen interviews. Alle interviews (behalve die van het nog te houden interview) zijn nu getranscribeerd - Alle interviews zijn tevens bijeen gevoegd ter vergemakkelijking van het coderen
	Data-analyse	- Start gemaakt met het (open) coderen van de onderzoeksdata uit de interviews
	Methoden	- Verbeterde versie methodenhoofdstuk naar Maarten opgestuurd ter bespreking
	Literatuurstudie	- Verbeterde versie literatuurstudie naar Maarten opgestuurd ter bespreking
	Introductie	- Introductie geschreven en herschreven op basis van onderzoeksopzet

		<ul style="list-style-type: none"> - Hoofd- en deelvragen opnieuw geëvalueerd en enigszins aangepast ten opzichte van onderzoeksopzet
	Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Alle geschreven hoofdstukken bijvoegen in een hoofddocument - Bijlagen in orde maken - Literatuurlijsten samenvoegen en tot één lijst maken
23	Data-analyse	<ul style="list-style-type: none"> - Eerste ronde (open) coderen van alle getranscribeerde data afgemaakt - Vervolgens nog een tweede keer door de data heen en relevante zaken die de eerste keer gemist zijn alsnog gecodeerd - Alle gecodeerde data samenvoegen in één document - Tweede fase van het coderen uitvoeren, het axiaal coderen - Maken van een codeboom - Uitvoeren van derde fase van het coderen, het selectief coderen
	Methoden	<ul style="list-style-type: none"> - Verbeterde methodenhoofdstuk besproken met Maarten - Feedback Maarten verwerkt
	Literatuurstudie	<ul style="list-style-type: none"> - Verbeterde literatuurstudie besproken met Maarten - Feedback Maarten verwerkt
	Introductie	<ul style="list-style-type: none"> - Opzet introductie besproken met Maarten - Feedback Maarten verwerkt
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Nogmaals gepoogd contact te zoeken met laatste (potentiële) respondent, maar zonder succes
24	Data-analyse	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruiken van de gecreëerde codeboom als opzet voor het schrijven het resultatenhoofdstuk
	Resultaten	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijven van resultatenhoofdstuk - Gesprek met Maarten over resultatenhoofdstuk - Feedback Maarten verwerken in resultatenhoofdstuk - Resultatenhoofdstuk bijwerken op basis van discussiehoofdstuk
	Discussie & Conclusie	<ul style="list-style-type: none"> - Discussie en Conclusie schrijven. Hierbij is de keuze gemaakt om deze beide hoofdstukken samen te voegen gezien de overlap om te veel herhaling te voorkomen. Hierdoor ontstaat ruimte om de verschillende onderdelen die in de twee hoofdstukken aan bod dienen te komen, verder uit te diepen - Discussie en Conclusie vergelijken met theoretisch kader - Eerste versie opgestuurd naar Maarten voor feedback
	Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Feedback Maarten over gehele document verwerkt en hierdoor verspreid over de verschillende

		<p>hoofdstukken enkele paragrafen enigszins herschreven</p> <ul style="list-style-type: none"> - Codeboom als bijlage in het document bijgevoegd - Gehele scriptie (voor zover af) ter feedback opgestuurd naar scriptiebuddy Arnoud
	Dataverzameling	<ul style="list-style-type: none"> - Nogmaals gepoogd contact te zoeken met laatste (potentiële) respondent. Uiteindelijk contact gekregen. Helaas bleek de respondent pas enkele dagen voor de scriptiedeadline in de gelegenheid met mij te spreken. Hierdoor heb ik helaas moeten besluiten het interview te cancelen
	Dataverwerking	<ul style="list-style-type: none"> - Alle ongecodeerde transcripties bundelen en omzetten naar PDF om als bijlage bij onderzoeksverslag mee te kunnen sturen
25	Verdediging	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie proefverdediging maken - Proefverdediging voor vijf medestudenten en een PhD-student, waarbij feedback is gegeven op elkaars presentatie - Feedback op basis van proefverdediging verwerken - Datum verdediging ingepland - Uitnodigen belangstellenden voor bijwonen verdediging
	Discussie & Conclusie	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprek met Maarten ter bespreking eerste opzet discussie & conclusie - Feedback Maarten verwerken en discussie & conclusie verbeteren
	Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Sessie met scriptiebuddy Arnoud om elkaar feedback te geven op elkaars scriptie - Feedback Arnoud verwerken - Samenvatting schrijven - Voorwoord schrijven - Reflectie schrijven - Verbeterde document opsturen naar Maarten zodat we maandag nog één keer het hele document kunnen doorlopen
26	Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> - Gesprek met Maarten ter bespreking van algemene document - Laatste feedback verwerken - Opmaak optimaliseren - Bladzijdenummering toevoegen - Spellings- en grammaticacheck - Scriptie omzetten naar PDF en inleveren
	Verdediging	<ul style="list-style-type: none"> - Presentatie aanpassen - Verdediging voorbereiden